

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2026

Decizia protocolară nr. _____/2026

Proiect

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

cu privire la modificarea unor acte normative (reforma „Restart în educație”)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324, art. 634), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 3, după noțiunea „alternative educaționale” se introduce noțiunea „Agenție Teritorială pentru Educație” cu următorul cuprins:

„*Agenție Teritorială pentru Educație* – autoritate administrativă din subordinea Ministerului Educației și Cercetării, organizată cu subdiviziuni teritoriale, care exercită atribuțiile prevăzute de prezentul cod în raport cu instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special, iar în UTA Găgăuzia – autoritate administrativă teritorială creată și subordonată Adunării Populare a UTA Găgăuzia, care exercită atribuțiile prevăzute de prezentul cod;”.

2. La articolul 13, alineatul (3) se completează enunțul „Agențiile Teritoriale pentru Educație coordonează și verifică respectarea școlarizării obligatorii la nivel local.”

3. La articolul 18:

alineatele (5) și (6) vor avea următorul cuprins:

„(5) Agențiile Teritoriale pentru Educație sunt create de Guvern, la propunerea Ministerului Educației și Cercetării, iar în UTA Găgăuzia Agenția Teritorială pentru Educație este creată de către Adunarea Populară.

(6) Titulatura, efectivul-limită, structura-tip și regulamentul-cadru de organizare și funcționare al Agențiilor Teritoriale pentru Educație se aprobă de Guvern, la propunerea Ministerului Educației și Cercetării. Structura, lista instituțiilor de învățământ în raport cu care exercită calitatea de fondator și Regulamentul de organizare și funcționare al fiecărei Agenții Teritoriale pentru Educație se aprobă de către Ministerul Educației și Cercetării. Structura, efectivul-limită și Regulamentul de organizare și funcționare al Agenției

Teritoriale pentru Educație din UTA Găgăuzia se aprobă de către Comitetul Executiv al Găgăuziei.”;

la alineatul (7), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) în învățământul general:

– la nivel național – de Ministerul Educației și Cercetării;
– la nivel teritorial – de Agenția Teritorială pentru Educație, pentru instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special, iar pentru instituțiile publice de educație timpurie – în limitele atribuțiilor de coordonare metodică și de suport instituțional prevăzute de prezentul cod;

– la nivel local – de fondator sau de autoritatea administrației publice locale competentă, pentru instituțiile publice de educație timpurie și instituțiile publice de învățământ extrașcolar;

– la nivel instituțional – de managerii instituțiilor de învățământ general;”

articolul se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins:

„(11) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea exercită la nivel local atribuțiile în domeniul învățământului preșcolar și extrașcolar, în condițiile prezentului cod, direct sau, după caz, prin intermediul subdiviziunilor interioare create potrivit structurii proprii.”

4. La articolul 20 alineatul (7), cuvintele „organului local de specialitate în domeniul învățământului” se substituie cu cuvintele „Agenției Teritoriale pentru Educație”.

5. La articolul 21:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Instituțiile publice de educație timpurie (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar) și instituțiile publice de învățământ extrașcolar de nivel local sunt înființate, reorganizate și lichidate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi. Instituțiile publice de învățământ extrașcolar de nivel raional/municipal sunt înființate, reorganizate și lichidate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea, iar în UTA Găgăuzia – de autoritățile administrației publice locale ale UTA Găgăuzia. Instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial și liceal sunt înființate, reorganizate și lichidate de către Agențiile Teritoriale pentru Educație, cu avizul prealabil sau la decizia Ministerului Educației și Cercetării. Autoritățile administrației publice locale au obligația de a facilita buna funcționare a instituțiilor din teritoriul administrat, în conformitate cu regulamentele și standardele aprobate de Ministerul Educației și Cercetării.”;

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Deciziile autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia privind reorganizarea sau lichidarea instituțiilor de învățământ extrașcolar artistic complementar – școală de arte (muzică, teatru, arte plastice, dans etc.) se adoptă cu avizul consultativ al Ministerului Culturii, în vederea evaluării impactului asupra învățământului artistic și a accesului cetățenilor la cultură.”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi fondatoare sunt obligate să stabilească districte școlare pentru fiecare instituție publică de învățământ preșcolar.”;

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Agențiile Teritoriale pentru Educație stabilesc, în consultare cu autoritățile administrației publice locale, districte școlare pentru fiecare instituție publică de învățământ primar și/sau gimnazial.”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Instituțiile publice de învățământ special sunt înființate, reorganizate și lichidate de către Agențiile Teritoriale pentru Educație, cu avizul prealabil al Ministerului Educației și Cercetării, iar în UTA Găgăuzia – de autoritățile administrației publice locale ale UTA Găgăuzia, cu avizul prealabil sau la decizia Ministerului Educației și Cercetării.”;

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) În cazul instituțiilor de învățământ general cu programe de diferite niveluri sau programe integrate prevăzute la art. 15 alin. (1) lit. f), competența privind înființarea, reorganizarea și lichidarea se determină în funcție de nivelul de studii cel mai înalt organizat în cadrul instituției, în conformitate cu art. 15 alin. (2), dacă legea nu prevede altfel.”

6. La articolul 27 alineatul (6), cuvintele „finanțate din surse bugetare” se substituie cu cuvintele „cu finanțare din sursele de la bugetele locale”.

7. Articolul 31² se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) În procesul de elaborare a standardelor educaționale și a politicilor educaționale în domeniul învățământului artistic, Ministerul Educației și Cercetării consultă Ministerul Culturii, asigurând coerența între politicile educaționale și cele culturale.”

8. La articolul 33 alineatul (3), cuvântul „local” se substituie cu cuvântul „teritorial”.

9. La articolul 37 alineatul (3), textul „, coordonat cu organul local de specialitate în domeniul învățământului” se exclude.

10. La articolul 40 alineatul (10), textul „Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și cele ale UTA Găgăuzia” se substituie cu textul „Agențiile Teritoriale pentru Educație, prin coordonare cu autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și cele ale UTA Găgăuzia,”.

11. La articolul 42 alineatul (2), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) la nivel teritorial/local, după caz:

– pentru instituțiile publice de educație timpurie – de către Agenția Teritorială pentru Educație, în limitele atribuțiilor de coordonare metodică și de suport instituțional prevăzute de prezentul cod;

– pentru instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special – de către Agenția Teritorială pentru Educație;

– pentru instituțiile publice de învățământ extrașcolar – de către autoritatea administrației publice locale;”.

12. La articolul 44 alineatul (2), cuvintele „organele locale de specialitate în domeniul învățământului” se substituie cu cuvintele „Agențiile Teritoriale pentru Educație”.

13. La articolul 47 alineatele (1) și (2), cuvintele „organului local de specialitate în domeniul învățământului” se substituie cu cuvintele „Agenției Teritoriale pentru Educație”.

14. Articolul 48 va avea următorul cuprins:

„Articolul 48. Structurile de conducere ale Agenției Teritoriale pentru Educație

(1) Structurile de conducere ale Agenției Teritoriale pentru Educație includ consiliul de administrație, consiliul consultativ și conducătorul organului respectiv.

(2) Agențiile Teritoriale pentru Educație sunt conduse de directori care dețin funcții de demnitate publică, asistați de directori adjuncți, cu statut de funcționari publici de conducere de nivel superior.

(3) Conducătorul Agenției Teritoriale pentru Educație este desemnat prin concurs, organizat în baza regulamentului aprobat de Ministerul Educației și Cercetării, și numit în funcție, pentru un termen de 5 ani, prin ordin al ministrului. Una și aceeași persoană nu poate deține funcția de conducător al Agenției Teritoriale pentru Educație mai mult de două mandate, indiferent dacă acestea au fost sau nu consecutive.

(4) Directorul și directorii adjuncți ai Agenției Teritoriale pentru Educație sunt supuși evaluării periodice a performanței, conform metodologiei aprobate de Ministerul Educației și Cercetării.

(5) Mandatul directorului încetează în cazul expirării termenului pentru care a fost numit, demisiei din proprie inițiativă, încetării raporturilor de muncă în circumstanțe ce nu depind de voința părților sau dacă a obținut la evaluarea activității profesionale calificativul „nesatisfăcător”.

(6) Conducătorul Agenției Teritoriale pentru Educație din UTA Găgăuzia este desemnat prin concurs, organizat în baza regulamentului aprobat de Ministerul Educației și Cercetării, și numit în funcție prin hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei pentru un termen de 5 ani. Una și aceeași persoană nu poate deține funcția de conducător mai mult de două mandate, indiferent dacă acestea au fost sau nu consecutive.”

15. La articolul 50:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Numărul de posturi de director adjunct în instituțiile publice de educație timpurie și în instituțiile publice de învățământ extrașcolar se stabilește de fondator, iar în instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special – de Agenția Teritorială pentru Educație, conform normativelor aprobate de Ministerul Educației și Cercetării.”;

se introduc alineatele (6¹) și (6²) cu următorul cuprins:

„(6¹) În cazul în care directorul/directorul adjunct al instituției de învățământ general nu a fost desemnat în termen de un an de la data interimatului funcției, Ministerul Educației și Cercetării numește un director interimar, iar în cazul directorilor adjuncți Agenția Teritorială pentru Educație numește un director adjunct interimar până la desemnarea de către autoritatea cu competențe legale de numire (angajator) a unui director/director adjunct selectat pe bază de concurs.

(6²) Termenul de un an prevăzut la alin. (6¹) se calculează de la data emiterii actului de numire în funcția de interimar. Interimatul nu poate fi prelungit peste acest termen, iar numirea interimarului de către Ministerul Educației și Cercetării sau de către Agenția Teritorială pentru Educație se face pentru o durată determinată, până la finalizarea concursului de ocupare a funcției.”;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Directorul instituției publice de educație timpurie și directorul instituției publice de învățământ extrașcolar încheie un contract individual de muncă cu fondatorul, iar directorul instituției publice de învățământ primar, gimnazial, liceal sau special – cu Agenția Teritorială pentru Educație. Directorul adjunct încheie contractul individual de muncă cu directorul instituției.”;

16. La articolul 51:

alineatele (1) - (3) vor avea următorul cuprins:

„(1) Procesul educațional în instituțiile de învățământ preșcolar și extrașcolar se realizează în grupe, conform normativelor stabilite de fondator, în baza standardelor educaționale de stat și normativelor sanitaro-epidemiologice de stat. Procesul educațional în instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special se realizează în clase sau grupe, conform normativelor stabilite de Agenția Teritorială pentru Educație, în baza standardelor educaționale de stat și normativelor sanitaro-epidemiologice de stat. În instituțiile de învățământ artistic complementar, procesul educațional se organizează în grupe, subgrupe și/sau individual, în funcție de specificul disciplinei artistice, conform normativelor aprobate de Ministerul Educației și Cercetării, cu consultarea Ministerului Culturii.

(2) Normativele privind numărul de clase pe ani de studii din instituția publică de învățământ primar, gimnazial, liceal sau special sunt stabilite de Agenția Teritorială pentru Educație.

(3) Numărul de clase pe ani de studii și numărul de elevi în fiecare clasă în instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special sunt propuse, în fiecare an, de conducerea instituției, în baza capacității de proiect a instituției și a prognozei efectivului de elevi, sunt avizate de consiliul de administrație și aprobate de Agenția Teritorială pentru Educație.”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Schema de încadrare a personalului în instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special este elaborată în fiecare an de către conducerea instituției de învățământ, în funcție de numărul de clase, este avizată de consiliul

de administrație al instituției și prezentată pentru aprobare Agenției Teritoriale pentru Educație până la sfârșitul lunii martie.”

17. La articolul 53 se introduce alineatul (6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) În Agențiile Teritoriale pentru Educație funcțiile didactice sunt: metodist, metodist superior și metodist principal.”

18. La articolul 63 alineatul (6), textul „și dreptul de participare la concursul de admitere în ciclul I de studii superioare la o specialitate din domeniul studiat” se exclude.

19. La articolul 72 alineatul (2), după textul „maistru-instructor” se introduce textul „, instructor-militar”.

20. La articolul 89 alineatul (2), textul „, ai diplomei de studii profesionale” se exclude.

21. Articolul 115:

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Conducerea executivă a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare este exercitată de către președintele Consiliului de conducere, numit în funcție de Guvern, asistat de vicepreședinte. Aparatul administrativ al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare este condus de secretarul general al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare.”;

la alineatul (11), textul „Președintele, vicepreședintele și secretarul general al” se substituie cu cuvintele „Președintele și vicepreședintele”.

22. La articolul 121 alineatul (4), textul „, a diplomei de studii profesionale” se exclude.

23. Articolul 122:

la alineatul (3) litera a), cuvintele „perfecționarea profesională a ofițerilor și a subofițerilor” se substituie cu textul „perfecționarea profesională a ofițerilor, subofițerilor și sergenților”;

alineatul (7) se completează cu enunțul „Formarea profesională continuă a militarilor se asigură prin educația militară profesională în conformitate cu cerințele stabilite de Ministerul Apărării.”

24. La articolul 123 alineatul (4), textul „Ministerul Educației și Cercetării, în baza rezultatelor evaluării efectuate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare sau alte agenții de evaluare a calității înscrise în Registrul European pentru Asigurarea Calității” se substituie cu textul „Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, în baza evaluării externe efectuate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare sau de alte agenții de evaluare a calității înscrise în Registrul European pentru Asigurarea Calității.”

25. Articolul 129¹:

alineatul unic devine alineat (1);

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Finanțarea activității Centrului Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație se efectuează din veniturile obținute din prestarea serviciilor contra plată conform statutului, inclusiv prestate Ministerului Educației și Cercetării în baza legii, și alte mijloace bănești intrate legal în posesia instituției.”

26. Articolul 132:

la alineatul (3¹), după cuvintele „și producției media” se substituie cu textul „, , producției media și științelor educației”.

alineatul (3²) se completează cu enunțul „La programele de studii profesional tehnic în domeniul militariei, instituțiile de învățământ profesional tehnic pot încadra în activitatea didactică persoane din domeniu care dețin grade militare din categoria sergenților, au calificarea de instructor-militar și corespund cerințelor stabilite de Ministerul Apărării.”;

se completează cu alineatul (3³) cu următorul cuprins:

„(3³) La programele de formare profesională a adulților, prestatorii de servicii educaționale pot încadra în activitatea didactică personal didactic care are calificarea/specialitatea corespunzătoare programului de formare și nivelului respectiv al Cadrului național al calificărilor, pregătire psihopedagogică, dar și practicieni consacrați cu experiență valoroasă relevantă programului.”

27. Articolul 134:

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Absolvenții instituțiilor de învățământ superior sau profesional tehnic angajați în urma repartizării de către Ministerul Educației și Cercetării în funcții didactice vacante în instituții de învățământ general sau profesional tehnic publice sau în structurile de asistență psihopedagogică beneficiază, în primii 5 ani de activitate didactică de la repartizare, de indemnizații din mijloacele bugetului de stat în modul stabilit de Guvern.”;

la alineatul (6), textul „prin intermediul bugetelor unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și UTA Găgăuzia,” se exclude.

28. Articolul 137¹ alineatul (1):

la literele g) și h), după cuvântul „liceu” se introduc cuvintele „sau din instituția de învățământ profesional tehnic”;

la litera g), textul „clasei a X-a” se substituie cu textul „clasei a X-a/anului I de studii”.

29. Articolul 139 se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) aprobă Regulamentul-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Agențiilor Teritoriale pentru Educație, structura-tip și efectivul-limită ale acestora, precum și delimitarea unităților administrativ-teritoriale arondate fiecărei agenții;”.

30. La articolul 140, literele q¹) și r) vor avea următorul cuprins:

„q¹) monitorizează modul în care autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea, precum și Agenția Teritorială pentru Educație din UTA

Găgăuzia respectă prevederile legislației în scopul asigurării condițiilor optime pentru desfășurarea procesului educațional în învățământul general;

r) prezintă autorităților administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea, precum și conducătorului Agenției Teritoriale pentru Educație din UTA Găgăuzia, propuneri argumentate de încetare a raporturilor de muncă ale unor directori ai instituțiilor de învățământ, în condițiile legii;”.

31. Articolul 141 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 141.** Atribuțiile autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea în domeniul educației

(1) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea, în limitele competențelor stabilite de legislație, au următoarele atribuții în domeniul educației:

a) asigură respectarea legislației în domeniul învățământului extrașcolar în teritoriul administrat;

b) realizează conducerea, monitorizarea și evaluarea instituțiilor de învățământ extrașcolar ale căror fondatori sunt;

c) asigură colaborarea instituțiilor de învățământ extrașcolar ale căror fondatori sunt cu Agențiile Teritoriale pentru Educație și Ministerul Educației și Cercetării;

d) asigură funcționarea eficientă a rețelei instituțiilor de învățământ extrașcolar ale căror fondatori sunt, în baza indicatorilor de eficacitate, eficiență și performanță;

e) pot contribui la finanțarea și dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ din teritoriul administrat, indiferent dacă sunt sau nu fondatori ai acestora;

f) susțin și încurajează participarea elevilor la concursuri și olimpiade școlare;

g) înaintează Agențiilor Teritoriale pentru Educație propuneri privind optimizarea și dezvoltarea rețelei instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special din teritoriul administrat, în baza indicatorilor de eficacitate, eficiență și performanță;

h) înaintează Agențiilor Teritoriale pentru Educație propuneri privind delimitarea districtelor școlare ale instituțiilor publice de învățământ primar și/sau gimnazial;

i) contribuie la plasarea în câmpul muncii a absolvenților orfani.

(2) În municipiile Chișinău și Bălți, autoritățile administrației publice locale exercită în domeniul educației competențe și atribuții specifice autorităților publice locale de nivelul întâi în teritoriul orașelor Chișinău și Bălți și de nivelul al doilea – în raporturile cu orașele, satele (comunele) din componența municipiilor.

(3) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea asigură funcționarea instituțiilor de învățământ extrașcolar ale căror fondatori sunt.

(4) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea angajează și eliberează personalul de conducere al instituțiilor de învățământ extrașcolar ale căror fondatori sunt.

(5) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea elaborează un raport anual privind starea învățământului extrașcolar din teritoriul administrat, pe care îl publică pe pagina web oficială a lor. Metodologia de elaborare și publicare a raportului este stabilită de Ministerul Educației și Cercetării.”

32. Titlul X se completează cu articolul 141¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 141¹.** Atribuțiile autorităților administrației publice locale ale UTA Găgăuzia în domeniul educației

(1) Autoritățile administrației publice locale ale UTA Găgăuzia, în limitele competențelor stabilite de legislație, au următoarele atribuții în domeniul educației:

a) asigură respectarea legislației în domeniul educației în teritoriul administrat;

b) realizează conducerea, monitorizarea și evaluarea instituțiilor de învățământ ale căror fondatori sunt;

c) asigură colaborarea instituțiilor de învățământ ale căror fondatori sunt cu Ministerul Educației și Cercetării;

d) asigură funcționarea eficientă a rețelei instituțiilor de învățământ general ale căror fondatori sunt, precum și a instituțiilor din teritoriul administrat, în baza indicatorilor de eficacitate, eficiență și performanță;

e) pot contribui la finanțarea și dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ din teritoriul administrat;

f) asigură condiții adecvate de activitate pentru personalul didactic și de studii pentru elevi;

g) susțin și încurajează activitatea de formare profesională continuă a cadrelor didactice;

h) susțin și încurajează participarea elevilor la concursuri și olimpiade școlare;

i) asigură, împreună cu părinții, școlarizarea copiilor cu vârsta cuprinsă între 6 (7) și 16 ani;

j) adoptă decizii privind optimizarea și dezvoltarea rețelei instituțiilor de învățământ din teritoriul administrat, în baza indicatorilor de eficacitate, eficiență și performanță;

k) delimitează districtele școlare ale instituțiilor publice de învățământ preșcolar, primar și/sau gimnazial ale căror fondatori sunt;

l) monitorizează activitatea instituțiilor de învățământ private din teritoriul administrat;

m) asigură transportarea gratuită a elevilor și cadrelor didactice la și de la instituțiile de învățământ în localitățile rurale, pe distanțe ce depășesc 2 km;

n) contribuie la plasarea în câmpul muncii a absolvenților care, până la împlinirea vârstei de 18 ani, dețineau statutul de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească.

(2) Autoritățile administrației publice locale ale UTA Găgăuzia asigură funcționarea instituțiilor de învățământ ale căror fondatori sunt.

(3) Autoritățile administrației publice locale ale UTA Găgăuzia angajează și eliberează personalul de conducere al instituțiilor de învățământ ale căror fondatori sunt.

(4) Autoritățile administrației publice locale ale UTA Găgăuzia elaborează și prezintă Ministerului Educației și Cercetării un raport anual privind starea învățământului din teritoriul administrat, pe care îl publică pe pagina web oficială a acestora. Metodologia de elaborare și publicare a raportului este stabilită de Ministerul Educației și Cercetării.”;

33. La articolul 142:

la litera d), după cuvântul „administrat” se introduce textul „, indiferent dacă sunt sau nu fondatori ai acestora”;

la litera i), după textul „fondatori sunt,” se introduce textul „și înaintează Agențiilor Teritoriale pentru Educație propuneri privind delimitarea districtelor instituțiilor publice de învățământ primar și/sau gimnazial din localitate”;

34. La articolul 143:

la alineatul (1):

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale, pentru instituțiile de învățământ preșcolar și extrașcolar, cu excepția celor din componența UTA Găgăuzia”;

se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetul central al UTA Găgăuzia, pentru instituțiile de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal, special, extrașcolar din teritoriul administrat;”

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) alocațiile de la bugetul de stat, pentru instituțiile de învățământ profesional tehnic, superior și alte instituții de învățământ subordonate Ministerului Educației și Cercetării sau ministerelor de resort, precum și pentru instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special fondate de Agențiile Teritoriale pentru Educație;”

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Transferurile cu destinație specială prevăzute la alin. (1) lit. a) și a¹), precum și alocațiile prevăzute la alin. (1) lit. b), sunt efectuate în conformitate cu metodologia și formulele de alocare propuse de Ministerul Educației și Cercetării și aprobate de Guvern.”

35. Articolul 144 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 144.** Finanțarea instituțiilor publice de învățământ general

(1) Instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special fondate de Agențiile Teritoriale pentru Educație se finanțează prin alocații de la bugetul de stat.

(2) Instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special din UTA Găgăuzia se finanțează prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetul local al UTA Găgăuzia.

(3) Agențiile Teritoriale pentru Educație și autoritățile administrației publice locale ale UTA Găgăuzia asigură finanțarea instituțiilor prevăzute la alin. (1) și (2) în baza costului standard per copil sau elev, în volum care asigură respectarea standardelor educaționale de stat, în modul stabilit de Guvern.

(4) Autoritățile administrației publice locale au dreptul să suplimenteze din mijloace proprii fondurile alocate de la bugetul de stat pentru instituțiile prevăzute la alin. (1) și (2), indiferent dacă sunt sau nu fondatori ai acestora.

(5) Instituțiile de învățământ preșcolar și extrașcolar sunt finanțate prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat.

(6) Bugetul instituției de învățământ și raportul de executare a acestuia se publică pe pagina web oficială a instituției și/sau a Agenției Teritoriale pentru Educație.”

36. Articolul 145:

la alineatul (1) litera a) va avea următorul cuprins:

„a) finanțare-standard: cost standard per copil/elev/student determinat în baza volumului alocațiilor de la bugetul de stat raportat la numărul de copii/elevi/studenți și calculat în baza metodologiilor aprobate de Guvern”.

alineatul (3) se abrogă.

37. La articolul 145¹ alineatele (8) și (10), cuvintele „organele locale de specialitate în domeniul învățământului” se substituie cu cuvintele „Agențiile Teritoriale pentru Educație”.

38. Se completează cu articolul 146¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 146¹.** Regimul patrimonial al instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special fondate de Agențiile Teritoriale pentru Educație

(1) Construcțiile și terenurile proprietate publică a statului, a unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi și de nivelul doi, precum și a UTA Găgăuzia, destinate educației, pot fi transmise în comodat instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special fondate de Agențiile Teritoriale pentru Educație, în conformitate cu legislația în domeniul administrării proprietății publice, în scopul desfășurării activităților educaționale și a activităților conexe procesului educațional.

(2) Contractele de comodat încheiate conform alineatului (1) produc efecte juridice după coordonarea acestora de către Agențiile Teritoriale pentru Educație.

(3) Autoritățile administrației publice locale și Agențiile Teritoriale pentru Educație cooperează, în limitele competențelor stabilite de lege și prin acorduri sau prevederi contractuale, pentru utilizarea, întreținerea și dezvoltarea bunurilor utilizate de instituțiile publice de învățământ din localitate.

(4) Cheltuielile curente pentru utilizarea, întreținerea și dezvoltarea bunurilor transmise în comodat conform alin. (1) sunt suportate, în condițiile legii, de către Agențiile Teritoriale pentru Educație. Cheltuielile pentru investițiile capitale publice în bunurile transmise în comodat conform alin. (1) se efectuează în condițiile legii și ale actelor juridice încheiate între părți.”

Art. II. – Articolul 4 din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 29-31, art. 91), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la alineatul (1), litera h) va avea următorul cuprins:

„h) construcția, gestionarea, întreținerea și echiparea instituțiilor publice de educație timpurie și a instituțiilor publice de învățământ extrașcolar de nivel local;”

la alineatul (2):

litera g¹) va avea următorul cuprins:

„g¹) întreținerea instituțiilor publice de învățământ extrașcolar de nivel raional, precum și alte activități în domeniul învățământului extrașcolar, în condițiile legii;”

se completează cu litera g²) cu următorul cuprins:

„g²) întreținerea școlilor primare, școlilor primare-grădinițe, gimnaziilor și liceelor, altor instituții din domeniul învățământului care deservește populația unitatea teritorială autonomă Găgăuzia;”.

Art. III. – Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 90-93, art. 401), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 10:

alineatul (6¹) va avea următorul cuprins:

„(6¹) Bunurile proprietate publică pot fi transmise în comodat de la autoritățile administrației publice centrale către autoritățile administrației publice locale și de la autoritățile administrației publice locale către entitățile publice, pe un termen nedeterminat, în scopul desfășurării activităților educaționale și a activităților conexe procesului educațional.”;

se completează cu alineatul (6²) cu următorul cuprins:

„(6²) Dispozițiile prezentei legi privind locațiunea bunurilor proprietate publică se aplică în mod corespunzător raporturilor de comodat, în măsura în care dispozițiile speciale ale prezentei legi referitoare la raporturile de comodat nu prevăd altfel.”

2. Articolul 14:

alineatul (6¹) va avea următorul cuprins:

„(6¹) Transmiterea în comodat a bunurilor proprietate publică a statului către autoritățile administrației publice locale și a bunurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale către entitățile publice, în scopuri educaționale,

se efectuează în temeiul unui act administrativ al entității publice în a cărei administrare se află bunurile respective.”

Art. IV – Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 384-395, art. 612), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (5), punctul 1) litera b) (i), textul „50%” se substituie cu textul „45%”.

2. La articolul 11:

la alineatul (1), textul „63,9%” se substituie cu textul „51,25%”;

la alineatul (3), textul „Pd = 29,6%” se substituie cu textul „Pd = 18,0%”.

3. La articolul 12:

la alineatul (1), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) învățământului preșcolar, primar, gimnazial, liceal, special și extrașcolar din UTA Găgăuzia, precum și a învățământului preșcolar și extrașcolar din celelalte unități administrativ-teritoriale;”.

Art. V. – Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 441-447, art. 715), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La secțiunea „Autoritățile administrative centrale și din subordine” a tabelului 2 din anexa nr. 3, textul „Secretar general al Consiliului Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare” se substituie cu textul „Secretar general al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare”.

2. Anexa nr. 7:

La punctul 17 din Note la tabelul 1, textul „Aprobarea numărului suplimentar de ore ce depășește 1,25 norme didactice se va efectua prin emiterea de către fondator a unui ordin, în care se vor indica obiectul, numărul suplimentar de ore și perioada pentru care este valabil ordinul. În cazul cadrelor didactice care activează în instituțiile de învățământ din subordinea autorităților publice locale, numărul suplimentar de ore se va coordona cu organul local de specialitate în domeniul învățământului.

În cazul insuficienței de cadre didactice, conducătorilor de instituții preșcolare ce activează în regim de cel puțin 10,5 ore pe zi li se permite, cu aprobarea organului local de specialitate în domeniul învățământului, prestarea muncii prin cumul, în afara orelor de program, în instituția condusă în limitele a 0,25 normă didactică pentru funcția de educator” se substituie cu textul „Aprobarea numărului suplimentar de ore ce depășește 1,25 norme didactice se va efectua prin emiterea de către fondator a unui ordin, în care se vor indica obiectul, numărul suplimentar de ore și perioada pentru care este valabil ordinul.

În cazul insuficienței de cadre didactice, conducătorilor de instituții preșcolare ce activează în regim de cel puțin 10,5 ore pe zi li se permite, cu

aprobarea Agenției Teritoriale pentru Educație, prestarea muncii prin cumul, în afara orelor de program, în instituția condusă în limitele a 0,25 normă didactică pentru funcția de educator.”;

la tabelul 2, textul „Centre și cabinete metodice” se substituie cu textul „Centre, cabinete metodice și Agenții Teritoriale pentru Educație”.

Art. VI. – Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 55-56, art. 178), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 7 alineatul (1) litera b), textul „direcțiile generale de învățământ, tineret și sport” se substituie cu cuvintele „Agențiile Teritoriale pentru Educație”.

2. La articolul 8 alineatul (4), textul „Direcțiile generale de învățământ, tineret și sport” se substituie cu cuvintele „Agențiile Teritoriale pentru Educație”.

Art. VII. – La articolele 11 alineatul (5) și 19 alineatul (6) din Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 372-382, art. 342), cu modificările ulterioare, textul „organul local/municipal de specialitate în domeniul învățământului” se substituie cu cuvintele „Agenția Teritorială pentru Educație”.

Art. VIII. – La articolul 21 alineatul (2) litera d) din Legea nr. 299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 1-5, art. 24), cu modificările ulterioare, cuvintele „organului local de specialitate în domeniul învățământului” se substituie cu cuvintele „Agenției Teritoriale pentru Educație”.

Art. IX. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepția prevederilor art. I pct. 3 în partea în care se referă la articolul 18 alineatele (5) și (6), pct. 14 și pct. 29, care intră în vigoare la data publicării prezentei legi și a pct. 18, 20 și 22 care intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2030.

(2) Guvernul:

a) în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile acesteia și va asigura ajustarea actelor normative subordonate legii, inclusiv a celor privind organizarea și funcționarea instituțiilor de educație timpurie, instituțiilor de învățământ special, instituțiilor de învățământ extrașcolar, transportul școlar, evaluarea și monitorizarea în învățământul general, precum și cooperarea intersectorială în domeniul protecției copilului;

b) în termen de până la 30 octombrie 2026, va elabora și va aproba structura-tip, efectivul-limită, Regulamentul-cadru cu privire la organizarea și funcționarea

Agențiilor Teritoriale pentru Educație și delimitarea unităților administrativ-teritoriale arondate fiecărei Agenții Teritoriale pentru Educație.

(3) Începând cu data publicării prezentei legi, se interzice ocuparea funcțiilor publice vacante sau temporar vacante din cadrul organelor locale de specialitate în domeniul învățământului prin inițierea unor noi proceduri de concurs și numiri în funcție. Interdicția nu se aplică transferului, detașării sau exercitării interimatului. Procedurile de ocupare inițiate anterior datei publicării legii, dar nefinalizate la această dată, se desfășoară conform reglementărilor în vigoare la momentul inițierii.

(4) Funcționarii publici din cadrul organelor locale de specialitate în domeniul învățământului, care exercită atribuții în raport cu instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special, pot fi încadrați, prin transfer, în funcțiile publice vacante din cadrul Agențiilor Teritoriale pentru Educație, în condițiile legii.

(5) Prin derogare de la prevederile art. 29, 31 și 32 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, până la data de 1 iunie 2027, persoanele care sunt angajate în cadrul organelor locale de specialitate în domeniul învățământului în bază de contract individual de muncă și ale căror activități au fost stabilite și avizate ca funcții publice în cadrul Agențiilor Teritoriale pentru Educație pot fi numite să exercite interimatul funcției publice respective, cu respectarea condițiilor stabilite de lege. Concursul pentru funcția publică respectivă se organizează în termen de 6 luni de la data numirii pentru exercitarea interimatului funcției publice.

(6) Consiliile raionale și municipale, în termen de până la 15 decembrie 2026, vor aproba deciziile privind aducerea în concordanță a structurii proprii cu prezenta lege, inclusiv delimitarea structurilor care continuă să exercite atribuții în domeniul educației timpurii și învățământului extrașcolar. Deciziile menționate vor intra în vigoare la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(7) În perioada de până la numirea prin concurs a conducătorilor Agenției Teritoriale pentru Educație, conducerea Agenției este exercitată de către conducătorii interimari desemnați de Ministerul Educației și Cercetării, cu organizarea concursului în termen de cel mult 12 luni de la data numirii conducătorului interimar. În calitate de conducător interimar al Agenției Teritoriale pentru Educație pot fi desemnate persoanele care au o experiență de activitate managerială sau profesională în sistemul educațional de cel puțin 5 ani.

(8) În perioada de până la numirea prin concurs a conducătorului Agenției Teritoriale pentru Educație a UTA Găgăuzia, conducerea Agenției este exercitată de către un conducător interimar desemnat de Comitetul Executiv al UTA Găgăuzia, cu organizarea concursului în termen de cel mult 12 luni de la data numirii conducătorului interimar.

(9) În termen de până la 25 noiembrie 2026, consiliile raionale/municipale sau locale vor aproba deciziile privind transmiterea în comodat Agențiilor Teritoriale pentru Educație, construcțiile și terenurile proprietate publică a

unităților administrativ-teritoriale, utilizate în calitate de sediu de către organele locale de specialitate în domeniul învățământului, sau alte construcții și terenuri proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale, care corespund cerințelor necesare pentru buna desfășurare a activităților Agențiilor Teritoriale pentru Educație.

(10) În termen de până la 15 noiembrie 2026, autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea vor transmite Ministerului Educației și Cercetării lista instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special în raport cu care exercită calitatea de fondator. Instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special includ complexe educaționale școală primară-grădiniță și gimnaziu-grădiniță.

(11) Începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi, exercitarea calității de fondator în raport cu instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special se transferă de la autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea la Agențiile Teritoriale pentru Educație.

(12) Directorii instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special angajați în bază de concurs își exercită mandatul conform termenului indicat în contractul individual de muncă încheiat cu organul local de specialitate în domeniul învățământului.

(13) Agențiile Teritoriale pentru Educație succed de drept autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea în toate drepturile și obligațiile aferente calității de fondator, inclusiv în drepturile și obligațiile ce decurg din contractele investiționale, contractele de comodat și contractele de locațiune încheiate în legătură cu instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special, în raport cu care se transferă calitatea de fondator potrivit alin. (11), inclusiv în cazul bunurilor imobile proprietate publică transmise în folosința acestor instituții de către alte autorități publice.

(14) În termen de 30 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Agențiile Teritoriale pentru Educație vor asigura realizarea procedurii de operare a modificărilor corespunzătoare în Registrul de stat al persoanelor juridice privind calitatea de fondator pentru instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special.

(15) În termen de până la 31 martie 2027, autoritățile administrației publice locale vor transmite în comodat instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special, în condițiile art. 146¹ din Codul educației nr. 152/2014, construcțiile și terenurile proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale, utilizate în procesul educațional;

(16) În termen de până la 31 martie 2027, Agențiile Teritoriale pentru Educație de comun cu autoritățile publice locale vor asigura semnarea actelor juridice privind subrogarea în drepturile și obligațiile care decurg din contractele și/sau actele juridice încheiate în calitate de fondator al instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special sau încheierea unor noi contracte, după caz.

(17) În termen de până la 30 octombrie 2026, consiliile raionale, Consiliul municipal Bălți și Consiliul municipal Chișinău, precum și alte autorități publice locale, după caz, vor asigura inventarierea bunurilor mobile utilizate de instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special și a bunurilor mobile utilizate de organele locale de specialitate în domeniul învățământului, inclusiv mijloace de transport, echipamente TIC, echipamente asistive, dotări didactice, psihopedagogice, medicale și de recuperare specifice instituțiilor de învățământ special, din gestiunea acestora sau din gestiunea organelor locale de specialitate din domeniul învățământului. Listele bunurilor mobile inventariate se vor prezenta Agențiilor Teritoriale pentru Educație până la data de 15 noiembrie 2026. Transmiterea bunurilor se va efectua în conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 901/2015.

(18) Consiliile raionale, Consiliul municipal Bălți și Consiliul municipal Chișinău, precum și alte autorități publice locale, după caz, vor adopta, în termen de până la 15 decembrie 2026, în baza propunerilor Agențiilor Teritoriale pentru Educație, deciziile privind transmiterea în proprietatea statului, administrarea Agențiilor Teritoriale pentru Educație, a bunurilor mobile utilizate pentru realizarea activității Agențiilor.

(19) Consiliile raionale, Consiliul municipal Bălți și Consiliul municipal Chișinău, precum și alte autorități publice locale, după caz, vor adopta, în termen de până la 15 martie 2027, în baza propunerilor Agențiilor Teritoriale pentru Educație, deciziile privind transmiterea în proprietatea statului, administrarea Agențiilor Teritoriale pentru Educație, a bunurilor mobile utilizate de instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special în raport cu care se schimbă fondatorul potrivit alin. (11), inclusiv mijloace de transport, echipamente TIC, echipamente asistive, dotări didactice, psihopedagogice, medicale și de recuperare specifice instituțiilor de învățământ special.

(20) Până la transmiterea în comodat a construcțiilor și a terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale prevăzute la alin. (15) și transmiterea în proprietate a bunurilor mobile prevăzute la alin. (18) și (19), autoritățile administrației publice locale vor asigura utilizarea neîntreruptă a acestora pentru desfășurarea activității Agențiilor Teritoriale pentru Educație și a instituțiilor de învățământ.

(21) Cheltuielile de organizare și funcționare a Agențiilor Teritoriale pentru Educație, pentru anul 2026, vor fi asigurate din contul și în limitele mijloacelor financiare prevăzute pentru Ministerul Educației și Cercetării.

(22) Agențiile Teritoriale pentru Educație în comun cu instituțiile de învățământ primar, gimnazial, liceal și special din subordine vor asigura achitarea cheltuielilor pentru serviciile energetice și comunale și a cheltuielilor de personal pentru luna decembrie 2026 din contul alocațiilor bugetare planificate pentru anul 2027.

(23) Agențiile Teritoriale pentru Educație vor continua finanțarea activităților grupelor cu program prelungit și a claselor cu profil arte sau sport pentru instituțiile de învățământ primar și gimnazial care au realizat aceste programe în anul de studii 2025-2026. În cazul modificării numărului claselor și grupelor respective, mijloacele financiare estimate în acest scop nu se diminuează din bugetul Agenției Teritoriale pentru Educație respective, acestea fiind planificate anual și valorificate pentru instituțiile de învățământ din aria de competență a Agenției.

(24) Prin legea bugetară anuală pot fi instituite mecanisme de sprijin autorităților publice locale de nivelul al doilea, ca urmare a implementării reformei „Restart în educație”.

(25) Prevederile de la punctele 18, 20 și 22 din articolul I se aplică exclusiv elevilor înmatriculați, începând cu anul de studii 2026-2027, în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar și nu afectează drepturile la admitere în învățământul superior ale persoanelor care au absolvit sau vor absolvi aceste instituții în baza înmatriculării realizate anterior anului de studii menționat.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de Lege cu privire la modificarea unor acte normative
(reforma „Restart în educație”)
(număr unic 526/MEC/2026)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de Lege cu privire la modificarea unor acte normative (reforma „Restart în educație”) a fost elaborat de Ministerul Educației și Cercetării (MEC).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Temeiul normativ de bază îl constituie Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, care reglementează organizarea sistemului educațional, atribuțiile autorităților publice în domeniu, statutul instituțiilor de învățământ, finanțarea și managementul învățământului general. Proiectul intervine, de asemenea, asupra legislației conexe referitoare la descentralizarea administrativă, finanțele publice locale, proprietatea publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale, salarizarea în sectorul bugetar, protecția copilului și cooperarea intersectorială. Sursa de politici publice a intervenției este Strategia de dezvoltare „Educația 2030”, în logica obiectivelor privind buna guvernare, eficientizarea rețelei, modernizarea infrastructurii, consolidarea capacității manageriale și creșterea calității educației. Proiectul este corelat și cu agenda mai largă de modernizare instituțională și de apropiere de standardele europene privind administrarea serviciilor publice, calitatea educației și echitatea accesului la învățare, precum și cu reforma administrației publice locale și consolidarea teritorială. Proiectul este elaborat în baza Conceptului de politică publică privind reforma guvernancei învățământului general „Restart în educație”. Conceptul constată că arhitectura actuală de administrare teritorială a învățământului general generează responsabilitate difuză, capacitate administrativă inegală și implementare neuniformă a politicilor naționale și conține recomandarea privind intervenția de politică publică pentru asigurarea șanselor egale la educație pentru toți copiii.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Sistemul de învățământ general din Republica Moldova se confruntă cu o problemă publică structurală de guvernanță. Aceasta nu poate fi redusă doar la declinul demografic, la existența școlilor mici sau la necesitatea de a eficientiza cheltuielile. În centrul problemei se află arhitectura actuală de administrare teritorială a învățământului general: competențele sunt fragmentate, responsabilitatea pentru rezultate este difuză, capacitatea administrativă diferă semnificativ între teritorii, iar statul nu dispune de un mecanism teritorial suficient de coerent, profesionist și responsabilizat pentru a garanta aplicarea uniformă a politicilor educaționale. În practică, Ministerul Educației și Cercetării stabilește politicile, normele și standardele naționale, însă implementarea operațională este realizată prin organele locale de specialitate în domeniul învățământului (OLSDI) aflate în subordinea APL II. Această formulă a lăsat ministerul fără o verigă teritorială proprie suficient de puternică pentru monitorizare, intervenție, corectare și responsabilizare directă, iar OLSDI au acționat cu resurse, priorități, practici manageriale și niveluri de profesionalizare foarte diferite. Rezultatul este un sistem în care aceleași reglementări și obiective naționale produc rezultate diferite în funcție de raion, municipiu sau context local. Conceptului de politică publică privind reforma guvernancei învățământului general „Restart în educație” evidențiază 3 probleme-cheie. Problema-cheie 1. Modelul actual fragmentează responsabilitatea și permite gestionarea neuniformă a rețelei, resurselor și managementului școlar. Prima manifestare a problemei este administrarea necorespunzătoare a rețelei școlare. Între anii 2000 și 2025, numărul elevilor din învățământul primar și secundar general a scăzut de la 629,3 mii la 333,5 mii, adică cu circa 47%. Prognozele demografice indică o nouă scădere accelerată până în 2040: în scenariul mediu, numărul total de elevi va fi cu circa 10% mai mic în 2030, cu 31% mai mic în 2035 și cu 46% mai

mic în 2040 față de 2025. Această presiune nu este distribuită uniform: unele UAT vor pierde peste jumătate din populația școlară, iar altele vor resimți scăderi mai moderate, dar totuși foarte mari.

Rețeaua școlară nu s-a adaptat cu aceeași viteză la aceste schimbări. Numărul total al instituțiilor a scăzut de la 1246 în anul școlar 2018/19 la 1183 în 2024/25, adică cu 63 de unități în șase ani, în timp ce procesele de reorganizare au fost lente, inegale și fără criterii uniforme la nivel național. În octombrie 2025, 129 de școli aveau până la 60 de elevi, iar 252 de școli aveau până la 90 de elevi. Aproximativ 8% dintre instituții aveau 50 sau mai puțini elevi, iar peste un sfert aveau 100 sau mai puțini elevi. În profil teritorial, ponderea instituțiilor mici diferă puternic: în unele raioane aceasta este redusă, în timp ce în raioane precum Ocnița, Edineț, Soroca sau Rezina ponderea școlilor cu cel mult 100 de elevi devine foarte mare.

Această rețea disproporționată afectează calitatea educației. Datele arată o corelare directă între dimensiunea instituției și rezultatele școlare. În 2025, media la examenele de absolvire a gimnaziului în școlile cu 30 sau mai puțini elevi în clasele gimnaziale a fost de 5,77, în timp ce în școlile mari, cu peste 600 de elevi în clasele gimnaziale, media a depășit 7,1. În școlile rurale mici sunt mai frecvente predarea în afara specializării, lipsa laboratoarelor și a cabinetelor de informatică bine dotate, accesul redus la activități extracurriculare și dificultățile de atragere a cadrelor didactice calificate.

A doua manifestare este utilizarea inefficientă a fondurilor publice. În 2025, cheltuielile APL II pentru educație au fost de circa 13,1 miliarde lei, dintre care aproximativ 12,0 miliarde lei au provenit din transferuri cu destinație specială. Cheltuiala medie per elev a fost de circa 30,6 mii lei, însă diferențele teritoriale variază între aproximativ -20% și +30% față de medie. Municipiile Chișinău și Bălți au cheltuieli per elev de circa 24,7 și 24,6 mii lei, în timp ce unele raioane cu rezultate mai slabe la BAC au costuri mai mari decât media. Astfel, problema nu este doar volumul resurselor, ci faptul că resursele sunt absorbite de întreținerea unei rețele supradimensionate și nu se transformă suficient în calitate educațională.

Managementul financiar rămâne neuniform și insuficient reglementat la nivel teritorial. Deși finanțarea instituțiilor se face printr-o formulă unică, deciziile privind componenta raională nu sunt întotdeauna ghidate de criterii clare de calitate, echitate și dezvoltare strategică. Doar 5 din cele 35 de OLSDI analizate dispun de regulamente, metodologii sau instrucțiuni privind distribuirea resurselor din componenta raională. În lipsa unor reguli comune, fondurile pot fi utilizate pentru acoperirea deficitelor curente și menținerea artificială a unei rețele inefficiente, în loc să susțină reorganizarea, dotarea, transportul școlar, intervențiile pentru calitate sau sprijinul instituțiilor vulnerabile.

A treia manifestare este aplicarea neuniformă a politicilor privind managementul școlar. Datele privind interimatul directorilor arată că în unele UAT politicile de selecție și stabilizare a managementului instituțional sunt aplicate mult mai slab decât în altele. În educația timpurie, Basarabeasca are 64% directori interimari de peste șase luni, iar Ocnița 56%. În învățământul primar, gimnazial și liceal, ponderea directorilor interimari de peste șase luni ajunge la 36% în Basarabeasca, 24% în Rezina și 17% în Telenești. Aceste diferențe arată că funcționarea managerială a instituțiilor depinde excesiv de practici locale, de conjuncturi politice și de capacitatea administrativă a fiecărui OLSDI.

Problema-cheie 2. Majoritatea OLSDI au capacități administrative reduse și inegale.

A doua problemă sistemică este capacitatea administrativă insuficientă a OLSDI. În modelul actual, aceste structuri trebuie să administreze simultan rețeaua școlară, implementarea curriculumului, monitorizarea instituțiilor, evaluările, resursele umane, raportarea statistică, incluziunea, intervențiile în situații de risc, comunicarea publică, digitalizarea și dialogul cu autoritățile locale. Aceste atribuții solicită competențe diverse și stabile, însă datele arată că multe direcții funcționează cu posturi neocupate, specialiști care cumulează domenii diferite și o capacitate redusă de analiză, planificare și intervenție.

Gradul de ocupare a funcțiilor în direcțiile de învățământ este de doar 70,6% la nivel național, ceea ce înseamnă că aproape o treime din funcțiile prevăzute în statele de personal nu sunt ocupate. Diferențele sunt foarte mari: în Drochia gradul de ocupare este de aproximativ 46%, în Chișinău sub 50%, în timp ce unele OLSDI ajung la 100%. Pentru funcțiile publice, situația este similară: gradul național de ocupare este de 70,7%, dar Telenești are doar 25%, Basarabeasca 37,5%, iar Chișinău, Ștefan Vodă și Ungheni câte 50%. În asemenea condiții, aceeași politică publică este implementată cu capacități instituționale incomparabile.

Structurile OLSDI nu sunt corelate suficient cu dimensiunea și complexitatea rețelelor administrate. Numărul de instituții ce revin unui funcționar public variază de la aproximativ 1,1 până la peste 5 instituții,

numărul de cadre didactice ce revin unui specialist variază de la circa 15 până la peste 120, iar numărul de elevi ce revin unui angajat OLSDI variază de la aproximativ 67 la peste 400. Aceste diferențe nu reflectă o proiectare funcțională coerentă, ci o acumulare de structuri locale neuniforme, care produc servicii administrative diferite ca volum, calitate și capacitate de intervenție.

Salariile necompetitive amplifică deficitul de personal. În OLSDI din raioane, salariul unui specialist este de aproximativ 9,1 mii lei, al unui specialist superior de circa 9,4 mii lei, iar al unui specialist principal de circa 10,5 mii lei. În același timp, un profesor cu 20 de ani vechime și grad didactic II are circa 11,8 mii lei, iar un profesor cu grad didactic I sau superior poate ajunge la 13,1–14,3 mii lei. Astfel, sistemul solicită de la specialiștii OLSDI competențe în management, analiză de date, finanțe, resurse umane, achiziții, digitalizare și comunicare publică, dar nu le oferă stimulente comparabile cu responsabilitatea funcției. Se produce un mecanism de selecție adversă: administrația teritorială are nevoie de profesioniști foarte buni, însă funcțiile nu sunt suficient de atractive pentru a-i atrage și menține.

Capacitatea digitală și comunicarea publică a OLSDI sunt, de asemenea, inegale. În anul de studii 2025/26, doar aproximativ 60% din instituțiile de învățământ general utilizează Sistemul Informațional Catalogul Electronic. Conectarea la MPay este și mai redusă: doar 217 din 1172 instituții, adică aproximativ 18,5%, sunt conectate, iar în 10 UAT nu este conectată nicio școală. Această situație limitează transparența donațiilor și a plăților, menține spațiu pentru practici informale și arată că digitalizarea nu este implementată uniform.

Planificarea strategică și comunicarea publică confirmă aceeași imagine. Din 35 de OLSDI analizate, 27 au publicat plan managerial sau plan de acțiuni pentru 2026, 23 au publicat raport anual pentru 2025, dar numai 9 au publicat strategii de dezvoltare pe termen lung ale învățământului din teritoriul administrat. Doar 8 OLSDI publică numărul elevilor pe instituții, 6 publică numărul claselor, niciuna nu publică numărul mediu de elevi per clasă pentru fiecare instituție, iar niciuna nu publică rutele și orarul transportului școlar. În domeniul transparenței financiare, numai 7 au publicat rapoarte bugetare complete și structurate, iar 19 nu au publicat asemenea rapoarte. Scorul general de transparență online depășește 50% doar într-un număr limitat de OLSDI, în timp ce unele direcții au scoruri foarte joase.

Problema-cheie 3. Politicile MEC sunt aplicate neuniform, iar rezultatele elevilor depind prea mult de teritoriul în care învață.

Cea mai importantă consecință a modelului actual este implementarea neuniformă a politicilor educaționale și reproducerea inegalităților teritoriale. Diferențele se observă în toate nivelurile de învățământ și în domenii foarte diverse: evaluarea rezultatelor învățării, formarea competențelor digitale, managementul calității, incluziunea, siguranța școlară, prevenirea plăților informale și transparența decizională.

În învățământul liceal, rezultatele la examenul național de bacalaureat diferă semnificativ între Unitățile Administrativ Teritoriale (UAT). În 2025, media la BAC a variat de la 6,64 în Basarabeasca, 6,73 în Râșcani și 6,76 în Cantemir până la 7,61 în Hâncești, 7,58 în Chișinău și 7,46 în Bălți. Diferența dintre mediile din anii de liceu și mediile de la examenul de BAC este un indicator suplimentar al aplicării neuniforme a politicilor de evaluare și integritate. În unele teritorii diferența este mică, de circa 0,26–0,54 puncte, în timp ce în altele depășește 1,2–1,5 puncte, ajungând la 1,59 în Briceni, 1,29 în Glodeni și Edineț și 1,26 în Râșcani.

În învățământul gimnazial, introducerea monitorizării externe a arătat că rezultatele anterioare au fost supraestimate. În 2024, în cele opt raioane-pilot monitorizate, ratele de promovare au scăzut puternic față de 2023: de exemplu, de la 100% la 75,5% în Cimișlia și de la 99,8% la 74,4% în Drochia. Media notelor a scăzut cu aproximativ 0,85–1,21 puncte. În 2025, când monitorizarea a fost extinsă la toate UAT, rata de promovare a examenelor de absolvire a gimnaziului a coborât la 67,35%, comparativ cu aproximativ 98,85% în 2023. Acest fapt confirmă că evaluările administrate anterior cu implicarea directă a instituțiilor și OLSDI nu au oferit mereu rezultate obiective, relevante și valide.

Discrepanța dintre rezultatele naționale și cele internaționale întărește aceeași concluzie. În PISA 2022, 55,7% dintre elevii din Republica Moldova s-au situat sub nivelul 2 la matematică, iar 48,8% sub nivelul 2 la citire/lectură. În același timp, la examenele naționale de absolvire a gimnaziului din 2022 doar 1,2% dintre elevi au avut note sub 5 la matematică, iar la Limba română ponderea respinșilor a fost de

0,2%. Diferența dintre aceste rezultate indică atât probleme de evaluare, cât și dificultăți reale în orientarea procesului educațional spre finalitățile de competență prevăzute de curriculum.

În învățământul primar, testarea națională la matematică din 2025 arată, de asemenea, diferențe teritoriale semnificative. La nivel național, 41,4% dintre elevi au obținut calificativul „Foarte bine”, 43,7% „Bine”, 14,9% „Suficient”, iar eșecul școlar a fost de 0,04%. Totuși, ponderea calificativului „Foarte bine” este de 50,8% în Chișinău și de numai 21,8% în Dondușeni. Doar 9 UAT se situează peste media națională a calificativului „Foarte bine”, iar 26 sunt sub această medie.

Inegalitățile sunt vizibile și în formarea competențelor digitale. În evaluarea alfabetizării digitale a elevilor din clasele a IX-a și a XII-a, ponderea elevilor care ating nivelul funcțional depășește 80% în Hâncești, Strășeni și Chișinău, dar scade la 21,2% în Glodeni și 18,8% în Taraclia. La nivelul de risc, Taraclia are 62,5% elevi, iar Ocnița 50,0%, în timp ce Strășeni, Ialoveni, Chișinău și Hâncești au ponderi foarte mici. Chiar dacă participarea la evaluare a fost voluntară și rezultatele nu sunt statistic reprezentative pentru fiecare UAT, amploarea diferențelor indică o implementare neuniformă a politicilor de digitalizare.

Aplicarea neuniformă a politicilor se vede și în domeniul incluziunii și siguranței școlare. Numărul elevilor cu CES la 1000 de elevi variază de la 13,1 în Chișinău la 94,6 în Ocnița, ceea ce poate indica diferențe în identificarea, raportarea și sprijinirea copiilor cu cerințe educaționale speciale. Numărul cazurilor raportate de abuz, neglijare, violență și bullying la 1000 de elevi variază de la 3,1 în UTA Găgăuzia la 35,4 în Briceni. Diferențele foarte mari nu pot fi explicate doar prin situații obiective din școli; ele reflectă și capacități diferite de raportare, prevenire, intervenție și asumare instituțională.

Formularea rezumativă a problemei publice

Problema publică centrală este că statul nu dispune, în prezent, de un mecanism teritorial coerent, profesionist și responsabilizat pentru administrarea învățământului general, adaptarea strategică a rețelei școlare la noile realități demografice și utilizarea eficientă a resurselor publice în interesul elevului. Modelul actual separă responsabilitatea națională pentru calitate și echitate de instrumentele efective de administrare teritorială, iar această separare produce rezultate inegale, intervenții întârziate, rețele școlare supradimensionate, cheltuieli ineficiente, management orientat mai mult spre procese decât spre rezultate și transparență publică neuniformă.

În lipsa unei reforme de guvernanță, politicile educaționale vor continua să fie aplicate diferit de la un teritoriu la altul, iar diferențele dintre elevi vor continua să fie determinate nu doar de efortul propriu, de calitatea predării sau de resursele familiei, ci și de capacitatea administrativă a OLSDI și de conjunctura locală. Rețeaua școlară va rămâne insuficient adaptată la declinul demografic, iar cheltuielile publice vor continua să întrețină structuri ineficiente în loc să producă mai multă calitate, echitate și încredere publică. Din această perspectivă, reforma guvernancei învățământului general este o intervenție de sistem, necesară pentru a reconecta politicile naționale, administrarea teritorială și responsabilitatea pentru rezultatele elevilor.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul general al proiectului asigurarea accesului la educație de calitate pentru toți copiii din țară prin crearea unui sistem unitar, profesionist și responsabilizat de management al învățământului general, capabil să asigure implementarea eficientă și uniformă a politicilor educaționale, reducerea disparităților teritoriale, dezvoltarea strategică a rețelei școlare și utilizarea eficientă a resurselor publice în interesul calității educației.

Soluția propusă constă în instituirea Agențiilor Teritoriale pentru Educație (ATE), ca autorități administrative din subordinea Ministerului Educației și Cercetării, organizate cu subdiviziuni teritoriale, finanțate din bugetul de stat și responsabile de administrarea instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special. În UTA Găgăuzia se păstrează regimul distinct prevăzut de proiect, cu exercitarea atribuțiilor printr-o autoritate administrativă teritorială creată și subordonată Adunării Populare.

Proiectul nu urmărește centralizarea rigidă a tuturor competențelor educaționale. Educația timpurie rămâne în administrarea APL I, iar învățământul extrașcolar rămâne în administrarea APL I sau APL II, după caz. Noua arhitectură delimitează rolurile astfel încât actorul care răspunde pentru administrarea unui segment educațional să dispună și de instrumentele necesare de management.

Elemente noi esențiale.

- introducerea noțiunii de „Agenție Teritorială pentru Educație” în Codul educației;
- stabilirea ATE ca nivel teritorial de administrare pentru instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special;
- transformarea ATE în fondatori și autorități ierarhic superioare pentru instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special;
- delimitarea expresă a atribuțiilor MEC, ATE, APL I, APL II și UTA Găgăuzia;
- stabilirea competenței ATE de a fixa districtele școlare pentru instituțiile publice de învățământ primar și/sau gimnazial, în consultare cu APL;
- reglementarea conducerii ATE, inclusiv numirea directorului prin concurs pentru un mandat de 5 ani, cu limitarea numărului de mandate;
- reconfigurarea finanțării: alocații de la bugetul de stat pentru instituțiile administrate de ATE și transferuri cu destinație specială către bugetele locale pentru educația timpurie și învățământul extrașcolar;
- reglementarea regimului bunurilor proprietate publică a UAT utilizate de instituțiile de învățământ: proprietatea rămâne locală, iar utilizarea de către ATE se face prin comodat;
- instituirea unei tranziții etapizate, cu termene pentru aprobarea actelor subsecvente, transferul de personal, reorganizarea OLSDI și transmiterea bunurilor mobile aferente atribuțiilor transferate;
- ajustări conexe privind prevenirea violenței, integrarea străinilor, măsurile destinate copiilor cu comportament deviant, salarizarea și finanțele publice locale.

Rezultate scontate.

Proiectul urmărește să producă, în primul rând, o schimbare de sistem în modul de administrare a învățământului general. Rezultatul imediat așteptat este apariția unei arhitecturi instituționale mai clare, în care politica educațională, managementul rețelei școlare și a instituțiilor de învățământ general, responsabilitatea pentru rezultate sunt conectate într-un lanț coerent.

Pe termen mediu, reforma urmărește reducerea disparităților teritoriale în aplicarea politicilor educaționale, clarificarea raporturilor dintre nivelurile de administrare, administrarea mai predictibilă a rețelei școlare și utilizarea mai eficientă a resurselor publice. În același timp, ea urmărește crearea și dezvoltarea unei culturi instituționale bazate pe calitate, responsabilitate și management orientat spre rezultate, prin profesionalizarea structurilor teritoriale, reducerea influențelor politice de conjunctură în deciziile administrative și consolidarea capacității de planificare, monitorizare și intervenție a sistemului.

Pentru elevi, reforma va conduce la condiții de învățare mai echitabile și mai bune, indiferent de localitatea în care studiază, la o asigurare mai bună cu cadre didactice calificate, la servicii educaționale mai bine organizate și la o implementare mai coerentă a politicilor privind siguranța școlară, prevenirea și combaterea bullyingului, incluziunea și sprijinul pentru copiii vulnerabili.

Pentru părinți, reforma va aduce mai multă claritate privind cine și cum răspunde de funcționarea școlii, mai multă transparență privind rezultatele învățării, bugetele și deciziile administrative, mai puțină dependență de relații informale și de intervenții personale și mai multă încredere că regulile sunt aceleași pentru toți.

Pentru cadrele didactice, reforma va însemna un sistem mai bine organizat, cu planificare mai bună a necesarului de personal, cu distribuire mai rațională a resurselor umane, cu diminuarea supraîncărcării și a improvizației administrative și cu un sprijin mai clar în raport cu formarea continuă, mobilitatea profesională și dezvoltarea carierei.

Pentru managerii școlari, reforma va aduce reguli mai clare, raporturi administrative mai previzibile, evaluare mai coerentă și reducerea influenței politice de conjunctură în procesele de selecție, menținere sau înlocuire. În locul unui model dominat de relații locale conjuncturale și de presiuni administrative neuniforme, reforma va asigura crearea unui cadru mai profesionist, în care managementul școlar este evaluat în raport cu obiective clare, indicatori relevanți și standarde comune.

Pentru angajații structurilor teritoriale de administrare a educației, reforma va însemna profesionalizare, clarificarea rolurilor, consolidarea competențelor, creșterea atractivității funcțiilor și trecerea de la un model birocratic, fragmentat și adesea politizat la unul bazat pe competență, responsabilitate și management prin obiective.

Pentru sistemul de învățământ general în ansamblu, reforma urmărește reducerea politizării deciziilor administrative, profesionalizarea managementului teritorial al educației, accelerarea digitalizării proceselor administrative și de raportare, utilizarea mai inteligentă a datelor pentru luarea deciziilor, consolidarea unei culturi a calității la toate nivelurile și crearea unui model de management bazat pe obiective, rezultate și răspundere publică.

Pe termen lung, impactul urmărit este un sistem de învățământ general mai echitabil, mai coerent, mai profesionist și mai rezilient, capabil să asigure pentru elevi, indiferent de unitățile teritorial-administrative în care se află instituțiile lor de învățământ, aceleași condiții de educație, să reducă inegalitățile teritoriale generate de modelul actual de guvernare și să transforme mai eficient resursele publice în rezultate educaționale și încredere publică.

Principalele prevederi ale proiectului care vizează modificarea guvernării învățământului general.

La Art. I din proiect sunt propuse modificări la Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, majoritatea modificărilor fiind legate de modificarea sistemului de guvernare a învățământului general.

La articolul 3 se introduce noțiune de Agenție Teritorială pentru Educație – autoritate administrativă din subordinea Ministerului Educației și Cercetării, organizată cu subdiviziuni teritoriale, care exercită atribuțiile prevăzute de prezentul cod în raport cu instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special, iar în UTA Găgăuzia – autoritate administrativă teritorială creată și subordonată Adunării Populare a UTA Găgăuzia, care exercită atribuțiile prevăzute de prezentul cod.

Modificările propuse la articolele 13, 18 alin. (7) și (11), 20 alin. (7), 21, 33, 37, 40, 42, 44, 47, 48, 50 alin. (4) și (7), 51, 141, inclusiv completarea cu articolul 141¹ sunt făcute pentru a clarifica atribuțiile și responsabilitățile între ATE, APL I și APL II în domeniul educației în legătură cu crearea ATE. Modificările de la articolele 18 alin. (5) și (6), 139, 140 sunt necesare în vederea instituirii ATE, iar modificările de la articolele 142-144 sunt necesare pentru a clarifica aspectele de finanțare a instituțiilor de învățământ și modificarea fluxurilor financiare. Excluderea alin. (3) din Art 145 este necesară deoarece calcularea taxelor de studii se realizează în baza costurilor reale suportate, iar costul-standard per elev/student se determină prin ajustare la resursele financiare aprobate prin Legea bugetului de stat anuală. Completarea cu punctul 146¹ reglementează regimul patrimonial al instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special fondate de Agențiile Teritoriale pentru Educație.

La Art. II se propune modificarea articolul 4 din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă în scopul de a elimina atribuția de întreținere a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial, liceal și special de la APL II, deoarece această atribuție trece la ATE.

La Art. III se propune modificarea la articolul 10 alineatul (6¹) și articolul 14 alineatul (6¹) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținerea proprietății publice, modificările sunt necesare pentru extinderea sferei bunurilor imobile proprietate publică ce pot fi transmise în comodat în scopuri educaționale. În acest sens, se propune ca posibilitatea transmiterii în comodat să nu fie limitată la bunurile imobile administrate de Ministerul Educației și Cercetării, ci să vizeze bunurile imobile administrate de orice autoritate publică și invers. Totodată, se extinde cercul beneficiarilor acestei modalități de transmitere, astfel încât bunurile respective să poată fi transmise și instituțiilor publice de învățământ aflate în subordinea altor autorități publice decât Ministerul Educației și Cercetării. De asemenea, în vederea asigurării unei reglementări previzibile și unitare a procedurii de transmitere în comodat a bunurilor imobile proprietate publică, se propune completarea articolului 10 cu alineatul (6²), potrivit căruia dispozițiile Legii nr. 121/2007 referitoare la locațiunea bunurilor proprietate publică se aplică în mod corespunzător și raporturilor de comodat, în măsura în care dispozițiile speciale ale legii privind comodatul nu prevăd altfel. Această soluție normativă este conformă tehnicii legislative și permite evitarea duplicării unor reglementări cu conținut similar, prin aplicarea corespunzătoare a normelor existente în materia locațiunii și raporturilor de comodat.

La Art. IV se propune modificarea Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale prin diminuarea cotei defalcărilor din impozitul pe venit al persoanelor fizice pentru Chișinău și Bălți cu 5 puncte procentuale, de la 50% la 45%. Totodată se diminuează cota din fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale care se utilizează pentru transferurile cu destinație generală către unitățile administrativ-teritoriale de la 63,9% la 48,5%, impactul fiind doar pentru APL II, pentru care se modifică

ponderea sumei repartizate din fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale de la 29,6% la 14,6%. Această intervenție se întâmplă simultan cu preluarea competențelor de administrare a învățământului, primar, gimnazial, liceal și special de către ATE de la APL II, fără modificări pe UTA Găgăuzia.

La Art. V se propune modificarea punctului 17 din Anexa nr. 7 la Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar deoarece atribuțiile de la OLDSI sunt transferate la ATE.

La Art. VI se propune modificare la articolele 7 alineatul (1) litera b) și 8 alineatul (4) din Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie prin substituirea textului „direcțiile generale de învățământ, tineret și sport” cu textul „Agențiile Teritoriale pentru Educație”, deoarece atribuțiile de la OLDSI sunt transferate la ATE.

La Art. VII se propune modificarea articolelor 11 alineatul (5) și 19 alineatul (6) din Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova prin substituirea textului „organul local/municipal de specialitate în domeniul învățământului” cu textul „Agenției Teritoriale pentru Educație”, deoarece atribuțiile de la OLDSI sunt transferate la ATE.

La Art. VIII se propune modificarea articolului 21 alineatul (2) litera d) din Legea nr. 299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant prin substituirea textului „organului local de specialitate în domeniul învățământului” cu textul „Agenția Teritorială pentru Educație”, deoarece atribuțiile de la OLDSI sunt transferate la ATE.

Alte prevederi ale proiectului.

Completarea art. 50 cu alineatele (6¹) – (6²) din Codul educației este determinată de necesitatea asigurării continuității, stabilității și funcționalității procesului managerial în cadrul instituțiilor de învățământ general. Perpetuarea interimatelor pe o perioadă mai mare de un an vulnerabilizează managementul școlar și afectează calitatea procesului educațional din cauza lipsei unui mandat deplin. Prin instituirea acestui mecanism de deblocare, se oferă o soluție legală promptă în cazurile de pasivitate a angajatorilor de a finaliza concursurile de angajare. Intervenția subsidiară a Ministerului Educației și Cercetării și a Agențiilor Teritoriale pentru Educație garantează o verificare suplimentară a legalității și managementului de criză.

Modificările operate la art. 63 alin. (6), art. 89 alin. (2) și art. 121 alin. (4) din Codul educației sunt elaborate în contextul alinierii sistemului național de învățământ superior la standardele Spațiului European al Educației, prin asigurarea unui nivel uniform și calitativ de pregătire fundamentală a candidaților la studiile de licență. Excluderea posibilității de admitere în ciclul I de studii superioare în baza diplomei de studii profesionale are ca scop uniformizarea condițiilor de înmatriculare. Se asigură, astfel, un standard echitabil de evaluare a competențelor preliminare pentru toți candidații, indiferent de traseul educațional anterior. În scopul respectării principiului predictibilității legislative și al protecției încrederii legitime a beneficiarilor actuali ai sistemului de învățământ profesional tehnic postsecundar, este prevăzută o perioadă de tranziție de 3 ani. Astfel, noile reguli de admitere vor deveni aplicabile exclusiv elevilor care vor fi înmatriculați în colegii după intrarea în vigoare a prezentei legi, oferindu-le acestora posibilitatea de a-și planifica traseul educațional în cunoștință de cauză și asigurând securitatea juridică a raporturilor de drept educațional.

Argumentarea modificărilor de la art. 72, 122 și 132 alin. (3²) rezultă din necesitatea corelării funcționale a codului cu politicile și documentele strategice naționale aprobate în domeniul de responsabilitate al Ministerului Apărării (Strategia națională de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034 aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.319/2024, în speță pct.29.9, Strategia militară a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.653/2025 și Planul de dezvoltare a capabilităților militare ale Armatei Naționale pe termen lung (Forța-2035) aprobat prin Decretul nr.422-x/2025). Aceste amendamente se propun a fi operate prin prisma învățământului în domeniul militariei și nu aduc atingere cadrului normativ general, precum și nu implică cheltuieli suplimentare.

Completarea de la art. 129 prim are ca scop reglementarea expresă a cadrului financiar și asigurarea sustenabilității operaționale a Centrului Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație (CTICE). Diversificarea surselor de finanțare prin includerea veniturilor din servicii contra plată, a alocațiilor de la bugetul de stat și a contractelor de administrare funcțională oferă instituției flexibilitatea

necesară pentru gestionarea eficientă și modernizarea continuă a infrastructurii digitale din sistemul educațional. Prin această normă se creează un mecanism clar și transparent de acoperire a costurilor pentru serviciile de interes public și cele prestate gratuit, garantând independența financiară și capacitatea tehnică a Centrului de a răspunde prompt cerințelor de digitalizare.

Completarea Codului educației de la art. 132 alin. (3³) în sensul liberalizării încadrării personalului didactic în programele de formare profesională a adulților se justifică prin necesitatea adaptării acestor programe la dinamica pieței muncii și la principiul educației pe tot parcursul vieții. Includerea practicienilor consacrați, cu experiență relevantă și recunoscută, alături de cadrele didactice cu pregătire psihopedagogică, asigură un transfer direct de competențe aplicate și contribuie la creșterea relevanței și atractivității programelor, consolidând legătura dintre educație și mediul socio-economic. Această măsură este în concordanță cu standardele europene și internaționale, care promovează echipe mixte de formatori, și răspunde cerințelor de flexibilitate, eficiență și individualizare. Liberalizarea nu elimină rigorile cadrului național al calificărilor, ci le completează prin recunoașterea valorii experienței profesionale, realizând un echilibru între normativitate și adaptabilitate, cu impact direct asupra calității și inserției profesionale a absolvenților.

Modificarea art. 132 alin. (3¹) din Codul Educației, prin introducerea „științelor educației” are ca scop extinderea posibilității instituțiilor de învățământ superior de a încadra în activitatea didactică cercetători și practicieni consacrați din domeniul educației. Această liberalizare este justificată de necesitatea valorificării expertizei practice și a experienței acumulate de profesioniștii din sistemul educațional, contribuind la relevanța și calitatea formării universitare. Intervenția legislativă se aliniază bunelor practici internaționale, unde implicarea practicienilor consacrați în procesul de predare este recunoscută ca un mijloc de modernizare și adaptare a programelor de studii la cerințele societății. Prin atragerea unor specialiști cu experiență directă în școli, administrație sau organizații educaționale, universitățile vor putea oferi studenților o pregătire mai complexă, cu accent pe competențe practice și interdisciplinare. Astfel, completarea propusă va consolida relevanța socială a învățământului superior, va crește credibilitatea programelor de studii în științele educației și va contribui la formarea unor absolvenți capabili să răspundă provocărilor actuale ale sistemului educațional.

Modificarea art. 137¹ alin. (1) lit. g) și h) din Codul Educației, prin introducerea sintagmei „sau din instituția de învățământ profesional tehnic” după cuvântul „liceu”, are ca fundament necesitatea eliminării diferențierii nejustificate între elevii din licee și cei din învățământul profesional tehnic. Intervenția legislativă va consolida principiul egalității și nediscriminării în educație, consacrat de art. 7 lit. h) din Codul educației, și va genera garanții procedurale identice pentru aplicarea sancțiunii exmatriculării. Astfel, se va asigura protecția juridică uniformă a tuturor copiilor, indiferent de tipul instituției în care învață, precum și creșterea previzibilității și legitimității aplicării sancțiunii exmatriculării. Examinarea oportunității acestei modificări a fost solicitată anterior de către Ombudsmanul Copilului, care a subliniat necesitatea unui cadru legal echitabil, clar și previzibil, în vederea respectării dreptului la educație și protecție pentru toți elevii.

Modificarea art. 145 este operată în scopul executării recomandărilor Curții de Conturi privind îmbunătățirea mecanismului de finanțare în învățământ. Aceasta corelează formula de calcul direct cu metodologiile aprobate de Guvern, asigurând o mai bună evidență a resurselor alocate per elev sau student. Totodată, abrogarea alineatului (3) este determinată de necesitatea excluderii paralelismelor juridice și a normelor desuete. Prin această măsură se simplifică procedurile administrative de gestionare financiară și se elimină eventualele blocaje sau interpretări duale în procesul de aplicare a formulei de finanțare-standard de către autoritățile centrale și locale.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Alegerea soluției de reformă a guvernantei învățământului general trebuie să răspundă simultan la mai multe probleme: fragmentarea responsabilităților instituționale, implementarea neuniformă a politicilor educaționale, incapacitatea de a administra strategic rețeaua școlară în contextul declinului demografic și utilizarea inefficientă a resurselor publice. În aceste condiții, nu orice intervenție administrativă este suficientă.

În contextul necesității de intervenție de politică publică au fost analizate următoarele opțiuni.

Opțiunea 1: menținerea modelului actual, cu ajustări minore.

Prima opțiune presupune păstrarea arhitecturii actuale de administrare a învățământului general, cu intervenții limitate de tip metodologic, procedural sau de suport tehnic. Avantajul principal al acestei opțiuni este costul de tranziție redus. Totuși, ea nu rezolvă problema de fond: păstrează exact arhitectura care a produs fragmentarea responsabilităților, variația teritorială a rezultatelor și dificultatea de a administra strategic rețeaua școlară.

Opțiunea 2: întărirea coordonării centrale fără schimbare structurală.

A doua opțiune presupune păstrarea structurii actuale de bază, dar cu întărirea semnificativă a rolului de coordonare, monitorizare și standardizare exercitat de nivelul central. Avantajul acestei opțiuni este că recunoaște explicit nevoia de standardizare și de intervenție mai puternică. Limita majoră este însă contradicția sa internă: încearcă să întărească responsabilitatea centrală fără ai pune la dispoziție instrumentele efective de management.

Opțiunea 3: nou model de guvernanta prin structuri teritoriale subordonate direct organului central de specialitate.

A treia opțiune presupune instituirea unui nou model de guvernanta a învățământului general, bazat pe structuri teritoriale subordonate direct organului central de specialitate, cărora li se transferă managementul instituțiilor publice de învățământ general și responsabilitatea administrativă pentru funcționarea sistemului la nivel local. Principalul avantaj al acestei opțiuni este că rezolvă direct contradicția structurală existentă în modelul actual. Ea reface lanțul dintre politică, administrarea teritorială și responsabilitatea pentru rezultate.

Opțiune	Avantaj principal	Limitare structurală	Capacitate de a rezolva problema
Mentținerea modelului actual cu ajustări minore	Tranziție foarte ușoară și cost redus	Nu schimbă arhitectura care produce fragmentarea responsabilității	Scăzută
Coordonare centrală întărită fără schimbare structurală	Poate crește parțial comparabilitatea proceselor	Adaugă control fără a transfera integral instrumentele de management	Medie
Noul model de guvernanta prin ATE	Reface lanțul de responsabilitate și permite administrare strategică	Presupune tranziție instituțională mai amplă și efort inițial mai mare	Ridicată

Opțiunea recomandată.

Opțiunea recomandată este instituirea noului model de guvernanta bazat pe Agențiile Teritoriale pentru Educație. Alegerea acestei opțiuni se întemeiază pe faptul că ea este singura care răspunde integral naturii problemei publice identificate. Problema sistemului nu este doar lipsa unor proceduri mai bune sau insuficiența controlului central, ci faptul că actuala arhitectură de guvernanta nu mai poate asigura o relație coerentă între obiectivele naționale ale politicii educaționale, managementul teritorial al sistemului și responsabilitatea pentru rezultate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul principal al proiectului este structural și instituțional. Proiectul modifică raporturile dintre nivelul central, nivelul teritorial și nivelul local în administrarea învățământului general. ATE vor prelua atribuțiile de fondator, management, monitorizare, planificare a rețelei și organizare a serviciilor de suport pentru instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special.

Pentru Ministerul Educației și Cercetării, reforma creează o verigă teritorială proprie prin care politicile naționale pot fi implementate, monitorizate și corectate mai coerent. Pentru APL II, impactul constă în retragerea atribuțiilor de fondator/administrator pentru instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special și păstrarea atribuțiilor în domeniul învățământului extrașcolar de nivel raional. Pentru APL I, reforma păstrează atribuțiile în educația timpurie și învățământul extrașcolar local, dar clarifică raporturile cu ATE pentru coordonare metodică, districte școlare și funcționarea instituțiilor din localitate.

În UTA Găgăuzia, proiectul prevede un regim distinct, prin care atribuțiile sunt exercitate de o autoritate administrativă teritorială creată și subordonată Adunării Populare, cu păstrarea cadrului de raportare și a exigențelor naționale stabilite de Codul educației.

Impactul administrativ include reorganizarea sau lichidarea organelor locale de specialitate în domeniul învățământului pentru domeniile transferate, preavizarea personalului, posibilitatea transferului funcționarilor publici în ATE, desemnarea conducerii interimare a ATE până la organizarea concursurilor și aprobarea actelor normative subsecvente.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Reforma implică reasezarea circuitului financiar al învățământului general. Instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special administrate de ATE vor fi finanțate prin alocații de la bugetul de stat. Educația timpurie și învățământul extrașcolar vor continua să fie finanțate prin transferuri cu destinație specială către bugetele locale, potrivit metodologiilor și formulelor aprobate de Guvern.

Preluarea competențelor de administrare a învățământului, primar, gimnazial, liceal și special de către ATE de la APL II, finanțarea funcțiilor și instituțiilor respective urmează a fi transferată de la bugetele locale la bugetul de stat. Suma estimativă a acestui transfer, raportat la anul bugetar 2025, este de circa 520,9 milioane lei. Realizarea acestui transfer implică modificarea Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale prin diminuarea cotei defalcărilor din impozitul pe venit al persoanelor fizice pentru Chișinău și Bălți cu 5 puncte procentuale, de la 50% la 45%, totodată prin diminuarea cotei din fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale care se utilizează pentru transferurile cu destinație generală către unitățile administrativ-teritoriale de la 63,9% la 51,25%, impactul fiind doar pentru APL II, pentru care se modifică ponderea sumei repartizate din fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale de la 29,6% la 18,0%. Menționăm că, modificările propuse la Legea nr. 397/2003 nu diminuează volumul alocațiilor pentru fondul de echilibrare a bugetelor locale de nivelul întâi, iar calculul detaliat privind justificarea modificărilor la Legea nr. 397/2003 a fost prezentat Ministerului Finanțelor pentru obținerea avizului privind impactul financiar. Totodată, în urma modificărilor menționate unele autorități publice locale de nivelul II ar putea să suporte pierderi în volum de circa 44 911,3 mii lei, valoarea cea mai mică a pierderilor per autoritate publică locală de nivelul II fiind de 453,2 mii lei, iar valoarea cea mai mare fiind de 5 419,1 mii lei, cheltuieli care ar trebui să fie acoperite din bugetul de stat.

Diminuarea cotei defalcărilor din impozitul pe venit al persoanelor fizice pentru Chișinău de la 50% la 45% va permite permanentizarea unor servicii educaționale asigurate pe parcursul anului de studii 2025-2026 pentru elevii din Chișinău, cum ar fi programul prelungit pentru elevii din învățământul primar și clasele cu profil.

Pentru anul 2026 se estimează doar anumite angajări suplimentare punctuale, necesare pregătirii procesului de implementare, dezvoltării cadrului instituțional și asigurării funcționalității inițiale a noilor structuri administrative. Mărimea acestor cheltuieli suplimentare depinde de numărul de ATE care vor fi constituite și sunt estimate la maxim 10,5 milioane lei pentru maxim 35 de ATE, reieșind din 300,0 mii pentru un ATE, care sunt constituite din 240,0 mii lei cheltuieli de personal pentru 3 persoane pentru 2 luni și circa 60,0 mii lei pentru diverse necesități.

Totodată, implementarea proiectului prevede reorganizarea organelor locale de specialitate în domeniul învățământului până la 31 decembrie 2026, care va avea impact asupra cheltuielilor de personal pentru anul 2026. O parte dintre aceste cheltuieli țin de salariul pentru luna decembrie 2026 în volum de 18 919 mii lei, iar altă parte de cheltuieli ține de zilele de concediu neutilizate în volum maxim de 27 799 mii lei, sumă estimată pentru toate zilele de concediu neutilizate, raportate în aprilie 2026, aceasta urmând să se diminueze mult până la sfârșitul anului. Cheltuielile estimate pentru anul 2026 urmează a fi planificate la rectificarea legii bugetului de stat.

De asemenea, începând cu anul 2027, în rezultatul reformei, vor fi necesare cheltuieli suplimentare dictate de funcții noi în cadrul ATE, cum ar fi directorul ATE (funcție de demnitate publică) sau vicedirectorul ATE (funcție publică de nivel superior), sau cheltuieli dictate de creșterea claselor de salarizare în legătură cu modificarea subordonării, cheltuieli care urmează a fi planificate fără a depăși cheltuielile actuale ale sistemului educațional. Calculele efectuate privind estimarea cheltuielilor suplimentare dictate de funcții noi în cadrul ATE și cheltuielile dictate de creșterea claselor de salarizare în legătură cu modificarea subordonării arată că suma nu va depăși 38,2 milioane lei, luând în calcul toate

funcțiile publice prezente în schemele de încadrare a organelor locale de specialitate în domeniul învățământului, numărul acestora fiind de 425 de unități, totodată estimarea fiind făcută pentru un număr maxim de 35 de ATE.

Din perspectiva eficienței cheltuielilor, reforma urmărește reducerea costurilor sistemice generate de menținerea unei rețele supradimensionate și reinvestirea economiilor în domenii cu impact educațional direct: infrastructură, dotări, laboratoare, digitalizare, transport școlar, sprijin pentru elevii vulnerabili și dezvoltarea profesională a personalului.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul nu instituie costuri directe de conformare pentru întreprinderile private și nu reglementează activitatea economică în sens larg. Impactul asupra sectorului privat este limitat și indirect.

Pentru furnizorii privați de servicii educaționale, efectele pot apărea prin standardizarea mai coerentă a cadrului de monitorizare, raportare și evaluare în sistemul educațional, fără a impune obligații noi semnificative prin prezentul proiect. Totodată, completarea referitoare la programele de formare profesională a adulților poate avea un impact pozitiv asupra prestatorilor de servicii educaționale, prin clarificarea posibilității de a încadra practicieni consacrați cu experiență relevantă programului, în condițiile legii.

4.4. Impactul social

Impactul social este semnificativ și preponderent pozitiv. Reforma vizează elevii, părinții, cadrele didactice, managerii școlari, angajații actualelor OLSDI, autoritățile publice locale și comunitățile locale.

Pentru elevi, proiectul urmărește condiții de învățare mai echitabile, indiferent de localitatea în care studiază, o asigurare mai bună cu cadre didactice calificate, servicii educaționale mai bine organizate, transport școlar mai predictibil și aplicarea mai coerentă a politicilor privind siguranța școlară, incluziunea și sprijinul pentru copiii vulnerabili.

Pentru părinți, reforma va aduce claritate privind instituția responsabilă de administrarea școlii, mai multă transparență în deciziile privind rețeaua școlară, bugetele, rezultatele învățării și serviciile de suport. Prin responsabilitate administrativă mai clară și reguli uniforme, reforma poate contribui la reducerea practicilor informale care afectează echitatea, inclusiv a plăților informale.

Pentru cadrele didactice și managerii școlari, reforma poate reduce presiunea practicilor administrative neuniforme, poate îmbunătăți planificarea resursei umane și poate crea un cadru mai profesionist de sprijin, evaluare și dezvoltare profesională.

Pentru angajații OLSDI, reforma produce un impact de tranziție: reorganizare, preavizare, transfer posibil în ATE, reîncadrare în condițiile legii și necesitatea dezvoltării competențelor profesionale. Proiectul trebuie implementat cu măsuri de protecție a resursei umane, comunicare clară și proceduri transparente de recrutare.

Riscurile sociale principale țin de rezistența la schimbare, incertitudinea personalului, percepția locală privind „centralizarea” administrării școlilor și eventualele preocupări ale comunităților privind reorganizarea rețelei. Aceste riscuri pot fi diminuate prin consultări publice, criterii transparente de planificare a rețelei, protejarea accesului la educația timpurie și primară și reinvestirea economiilor în calitatea serviciilor educaționale.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul nu introduce expres, prin norma de bază, categorii noi de date cu caracter personal, dar modifică arhitectura instituțională a operatorilor care vor administra și monitoriza instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special. ATE vor exercita atribuții care pot presupune acces la date privind elevii, părinții/reprezentanții legali, personalul didactic și nedidactic, managerii instituțiilor, beneficiarii serviciilor de suport și copiii aflați în situații de risc.

Prelucrarea datelor se va realiza pentru scopuri de administrare a învățământului general, organizare a școlarizării obligatorii, planificare a rețelei și districtelor școlare, finanțare, management al resurselor umane, transport școlar, raportare, incluziune, prevenire și intervenție în cazuri de violență, neglijare, bullying și alte situații de risc.

Garanțiile necesare includ delimitarea clară a rolurilor de operator/împuțernicit, acces pe bază de roluri, evidența accesărilor, instruirea personalului, proceduri de securitate, perioade de stocare,

interoperabilitate controlată cu sistemele informaționale existente și respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.	4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen Proiectul are un impact pozitiv asupra echității teritoriale, deoarece urmărește aplicarea comparabilă a politicilor educaționale și reducerea diferențelor nejustificate între unitățile administrativ-teritoriale. Prin administrare unitară, planificare strategică a rețelei și standardizare a proceselor de management, reforma poate contribui la reducerea inegalităților de acces la educație de calitate. Din perspectiva egalității de gen, proiectul nu instituie reglementări diferențiate pentru femei și bărbați. Totuși, impactul poate fi relevant deoarece majoritatea personalului din educație este formată din femei, iar reorganizarea administrativă, mobilitatea profesională, salarizarea și condițiile de muncă pot afecta diferit femeile și bărbații. Este necesară monitorizarea efectelor asupra ocupării, carierei și accesului egal la funcțiile din ATE și la funcțiile de conducere. Reforma poate produce efecte pozitive pentru copiii din mediul rural, copiii cu cerințe educaționale speciale, copiii din familii vulnerabile și elevii din teritorii cu capacitate administrativă redusă, cu condiția ca standardele de calitate, transportul școlar și serviciile de suport să fie implementate uniform. 4.5. Impactul asupra mediului Proiectul nu are ca obiect reglementarea directă a mediului și nu introduce activități cu impact semnificativ negativ asupra mediului. Impacturi indirecte pot apărea prin reorganizarea rețelei școlare, optimizarea transportului școlar, utilizarea mai eficientă a clădirilor, modernizarea infrastructurii și digitalizarea proceselor administrative. O planificare corectă poate contribui la reducerea consumului ineficient de energie în clădiri subutilizate și la o utilizare mai rațională a transportului, însă aceste efecte depind de deciziile subsecvente privind rețeaua școlară și investițiile. 4.6. Alte impacturi și informații relevante Reforma are impact asupra guvernancei digitale a educației, întrucât noul model presupune raportare standardizată, utilizarea datelor pentru planificarea rețelei, monitorizarea rezultatelor și creșterea transparenței publice. Conceptul arată că digitalizarea și transparența OLSDI sunt în prezent inegale, inclusiv în ceea ce privește publicarea strategiilor, rapoartelor, datelor despre rețeaua școlară, transportul școlar, bugetele și posturile vacante. Reforma poate contribui la reducerea riscului de politizare locală a managementului școlar, prin profesionalizarea administrării teritoriale și standardizarea proceselor de selectare, evaluare și sprijinire a directorilor instituțiilor de învățământ. Un impact important este cel asupra transparenței publice: ATE trebuie să publice în format unitar informații privind rețeaua școlară, rezultatele învățării, bugetele, achizițiile, transportul școlar, posturile vacante, regulamentele, deciziile administrative și rapoartele de activitate. 5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE 5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională Proiectul nu transpune direct un act juridic al Uniunii Europene. Obiectul principal al proiectului ține de arhitectura instituțională internă de administrare a învățământului general și de delimitarea competențelor între autoritățile publice naționale, teritoriale și locale. 5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE Nu sunt identificate măsuri normative specifice de creare a cadrului intern pentru implementarea unui act UE concret. Deși nu transpune direct acte UE, proiectul contribuie la consolidarea capacității administrative, la creșterea calității serviciilor publice, la reducerea disparităților teritoriale și la orientarea managementului public spre rezultate, direcții compatibile cu agenda de modernizare și integrare europeană a Republicii Moldova. 6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ Proiectul a urmat procedurile de avizare și consultare publică în conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Anunțul privind inițierea procesului de elaborare a actului normativ, precum și proiectul documentului a fost
---	---

publicat pentru discuții publice pe pagina oficială a MEC și pe www.particip.gov.md: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16594.

De asemenea, proiectul documentului a fost prezentat și discutat în cadrul mai multor ședințe de lucru, cu diferite părți atinse de reformă: reprezentanți ai OLSDI, primari și președinți de raioane/municipii, o conferință de presă, emisiuni TV, informare prin buletine informative etc. Totodată, conceptul a fost prezentat în cadrul „Săptămânii educației” în evenimentul din ziua de 21 mai 2026. Au fost publicate mai multe comunicate de presă plasate atât pe site-ul Ministerului, cât și pe pagina oficială de Facebook, precum și pe alte pagini de socializare precum YouTube și Instagram:

- <https://mec.gov.md/ro/content/reforma-restart-educatie-lansata-de-ministerul-educatiei-si-cercetarii-mec-discutata-cadrul>
- <https://mec.gov.md/ro/content/reforma-restart-educatie-scolile-vor-fi-administrate-de-agentiile-teritoriale-pentru>
- <https://mec.gov.md/ro/content/saptamana-educatiei-2026-platforma-de-discutii-despre-transformarile-si-prioritatile>
- <https://saptamanaeducatiei.md/#ue-tab1>
- <https://www.facebook.com/reel/1384197743741925>
- <https://www.facebook.com/watch/?v=1671679677287609>
- <https://www.youtube.com/shorts/TPNMmxJ5HJY>
- https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1750223829474782
- <https://www.facebook.com/watch/?v=27494639783454110>
- [youtube.com/live/h8YjwS2eqeA](https://www.youtube.com/live/h8YjwS2eqeA)
- [tv8.md/live](https://www.tv8.md/live)
- <https://cotidianul.md/29022/video-reforma-in-educatie-directiile-raionale-trec-la-minister-dan-perciun-vom-avea-agentii-teritoriale-centralizate/>
- https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1235453655208683
- <https://www.youtube.com/watch?v=oTXpLEBg0RU>
- <https://www.facebook.com/reel/1009685168302854>
- <https://www.facebook.com/watch/?v=856278697521523>
- <https://www.instagram.com/reel/DY2Kw-liHNY/>
- https://www.instagram.com/reel/DZIB_LngFyI/
- https://www.instagram.com/reel/DY6_MMJFZ5D/
- https://mec.gov.md/sites/default/files/document/attachments/buletin_informativ_mai_2026_.pdf?fbclid=IwY2xjawSnbKNleHRuA2FlbQIxMABicmlkETFYUUVSZUlxZDZITERTZzRPc3J0YwZhchHBfaWQQMjIyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHrTUcKm-5s7-ZGkTsQnKXTKTP0mXWz3wO0O-yBrMvCjRjH6xjCg_UknbrRBd_aem_F7sHBmsU1QURBuyhoEEJ6A

În procesul de discuții publice, au înaintat sugestii și propuneri Direcția Învățământ Taraclia, Direcția administrație publică locală și coordonarea activității oficiilor teritoriale, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, Primăriile mun. Chișinău și Bălți, Centrul Sindical Ramural Teritorial Chișinău din Domeniul Educației și Științei, Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova, Asociația de jocuri intelectuale din RM, KEYSTONE Moldova.

Direcția Învățământ Taraclia a propus transformarea Agenției Teritoriale pentru Educație Taraclia într-un Centru-pilot Interraiional de Educație Multilingvă, prin subordonarea sa directă față de minister, constituirea unei secții metodice permanente și a unui serviciu de educație multilingvă (metodologia CLIL) cu implicarea experților din Bulgaria și România, încadrarea specialiștilor detașați în baza acordurilor bilaterale, precum și aplicarea unui model de cofinanțare în care statul asigură costurile normative de bază, iar raionul reinvestește fondurile locale în programe de dezvoltare. Propunerile au fost acceptate de principiu, fiind apreciate preocupările privind protejarea specificului etnocultural; subiectul va fi analizat în continuare împreună cu autoritățile locale, întrucât o parte dintre aspecte sunt deja acoperite prin dispozițiile tranzitorii ale proiectului și prin Conceptul reformei „Restart în educație”.

Direcția administrație publică locală și coordonarea activității oficiilor teritoriale a solicitat, pe de o parte, ca responsabilitatea organizării școlarizării obligatorii a copiilor din instituțiile transferate să revină Agenției Teritoriale pentru Educație, iar nu autorităților publice locale - propunere care nu a fost acceptată, întrucât responsabilitatea pentru școlarizarea obligatorie rămâne, potrivit proiectului, în sarcina părinților și a autorităților publice locale, agenția exercitând doar rolul de coordonare. Pe de altă parte, a solicitat concretizarea normei privind obligația autorităților locale de a facilita buna funcționare a instituțiilor, astfel încât aceasta să vizeze doar instituțiile rămase în subordinea lor - propunere acceptată parțial, dat fiind că implicarea autorităților locale nu dispăre, ci se reconfigurează prin mecanismele de cooperare prevăzute de proiect.

Agencia Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare a propus modificarea art. 114 alin. (10) și a art. 123 alin. (4) din Codul educației, în vederea delimitării competențelor Ministerului Educației și Cercetării și ale Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC). Potrivit argumentării, modificarea propusă urmărește simplificarea și eficientizarea procedurilor de autorizare provizorie prin eliminarea unei etape administrative care nu presupune o evaluare suplimentară din partea Ministerului Educației și Cercetării. Acordarea caracterului executoriu direct deciziilor ANACEC privind autorizarea de funcționare provizorie va reduce durata procedurilor, va diminua sarcina administrativă, va asigura o utilizare mai eficientă a resurselor administrative și va consolida autonomia funcțională a Agenției, în concordanță cu bunele practici europene în domeniul asigurării calității. consolidarea guvernantei instituționale a ANACEC prin delimitarea clară a atribuțiilor de conducere strategică de cele de conducere administrativă. În acest sens, funcțiile de președinte și vicepreședinte reprezintă nivelul de conducere strategică al Agenției, iar funcțiile de conducere administrativă urmează a fi reglementate prin actele normative privind organizarea și funcționarea ANACEC.

Modificările propuse de la art. 115 alin. (7), (11) și (12) au scopul de a consolida guvernanta instituțională a ANACEC prin delimitarea atribuțiilor de conducere strategică și administrativă. Acestea permit reglementarea, prin Regulamentul aprobat de Guvern, a unei funcții administrative permanente – Secretar general al ANACEC – responsabil de coordonarea și funcționarea aparatului administrativ, implementarea deciziilor Consiliului de conducere, asigurarea continuității activității instituției și păstrarea memoriei instituționale. Existența unei asemenea funcții este necesară în contextul schimbării periodice a componenței Consiliului de conducere și al necesității asigurării unui management administrativ stabil, profesionist și predictibil. Instituirea unei funcții permanente de conducere administrativă va contribui la profesionalizarea managementului administrativ al ANACEC, la consolidarea capacității instituționale, la asigurarea continuității activității aparatului administrativ și la implementarea consecventă a deciziilor Consiliului de conducere, independent de modificările intervenite în componența acestuia.

Ambele propuneri ale ANACEC au fost acceptate de principiu și au fost incluse în proiectul de lege.

Primăriile municipiului Bălți și Chișinău au formulat obiecții care vizează preponderent componenta bugetar-fiscală a proiectului, în special reducerea cu cinci puncte procentuale (de la 50% la 45%) a cotei defalcărilor din impozitul pe venitul persoanelor fizice, considerată o diminuare. Au solicitat menținerea cotei de 50%, prezentarea publică a unui calcul detaliat al impactului, instituirea unui mecanism de compensare integrală, consultarea efectivă a autorităților locale și amânarea componenței financiare. Propunerile nu sunt justificate. Reducerea cu 5% a veniturilor municipiilor Chișinău și Bălți reflectă transferul responsabilităților către Agențiile Teritoriale pentru Educație, care vor prelua în subordine instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal. Municipiul Bălți nu va mai suporta cheltuielile aferente acestor instituții, astfel încât ajustarea veniturilor este proporțională și nu generează un impact bugetar negativ. Problemele invocate privind administrarea patrimoniului public local, continuitatea proiectelor investiționale și executarea obligațiilor financiare asumate de municipiu reprezintă riscuri ipotetice, care nu țin de esența proiectului. În proiectul de modificare al Codului educației și în dispozițiile tranzitorii sunt prevăzute norme clare privind patrimoniul și continuitatea contractelor, astfel încât obligațiile financiare și parteneriatele existente sunt protejate, iar scopul reformei – consolidarea și eficientizarea guvernantei educaționale – nu este afectat.

Centrul Sindical Ramural Teritorial Chișinău din Domeniul Educației și Științei a propus completarea Codului educației cu prevederi exprese privind acordarea statutului de cadru didactic și menținerea sporului pentru gradul didactic și managerial pentru angajații Agențiilor Teritoriale pentru Educație, inclusiv în contextul modificării Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, motivând prin caracterul eminentamente educațional al activității și prin formarea pedagogică a personalului. Propunerile au fost acceptate prin completarea proiectului de Lege cu modificări la art. 53 din Codul educației.

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova a propus integrarea explicită a principiilor educației incluzive, accesibilității și nediscriminării în procesul de implementare, stabilirea clară a atribuțiilor agențiilor în coordonarea și monitorizarea educației incluzive, instituirea unor mecanisme de cooperare și de finanțare dedicată a serviciilor de suport, introducerea unor indicatori naționali de monitorizare, asigurarea participării organizațiilor de profil și elaborarea unui plan de implementare cu măsuri și resurse specifice. Propunerile au fost acceptate, urmând a fi reflectate în Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a Agențiilor Teritoriale pentru Educație și valorificate prin Programul de dezvoltare a educației incluzive 2024–2027.

Asociația de jocuri intelectuale din RM a propus instituirea unui mecanism de protecție a învățământului special (admiterea reorganizării sau lichidării numai în lipsa totală a contingentului pe parcursul a trei ani și consacrarea dreptului școlilor auxiliare de a organiza clase de sprijin), finanțarea prioritară din bugetul de stat a reparațiilor capitale ale clădirilor transmise agențiilor în comodat atunci când autoritățile locale nu dispun de mijloace, precum și obligarea agențiilor de a avea coordonatori pentru cooperarea intersectorială cu autoritățile locale. Propunerile au fost acceptate parțial, întrucât mecanismele invocate sunt deja prevăzute, în linii generale, prin cadrul normativ existent, prin programele cu destinație specială ale ministerului și prin obligația de cooperare consacrată de proiect.

KEYSTONE Moldova a propus delimitarea explicită a competențelor exclusive, partajate și consultative ale ministerului, agențiilor și autorităților locale, instituirea unor mecanisme consultative obligatorii între agenții și autoritățile locale, introducerea unui mecanism formal de tranziție între educația timpurie și învățământul primar, garanții pentru continuitatea serviciilor destinate copiilor cu cerințe educaționale speciale, revizuirea formulelor de finanțare în vederea echității teritoriale, precum și asigurarea transparenței optimizării rețelei școlare și a obligațiilor de raportare ale agențiilor. Propunerile au fost acceptate, integral sau parțial, delimitarea de principiu fiind consacrată prin textul legii și prin Conceptul reformei, iar detaliile privind consultarea, transparența, monitorizarea și raportarea urmând a fi reglementate prin regulamentele și metodologiile subsecvente.

De asemenea, proiectul de Lege a fost avizat de Cancelaria de stat, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Culturii, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Ministerul Sănătății, Congresul Autorităților Locale din Moldova și Comitetul Executiv al Găgăuziei.

Cancelaria de Stat a formulat un set amplu de observații vizând delimitarea competențelor dintre agenții și autoritățile locale, statutul conducerii agențiilor, dispozițiile tranzitorii și dezvoltarea notei de fundamentare. Au fost acceptate propunerile privind stabilirea expresă a statutului directorilor și directorilor adjuncți, evaluarea periodică a performanței acestora, clarificarea regimului interimatului, revizuirea terminologiei interdicției de ocupare a funcțiilor, precum și completarea notei de fundamentare cu mecanismele de coordonare și cu argumentarea privind descentralizarea. Au fost acceptate parțial observațiile referitoare la delimitarea atribuțiilor dintre autoritățile locale de nivelul al doilea și agenții, la mecanismele de transfer al bunurilor și la numirea fără concurs (reformulată ca derogare expresă). Nu au fost acceptate propunerile privind atribuirea către agenții a verificării școlarizării obligatorii și revizuirea termenelor de reorganizare instituțională, întrucât soluțiile proiectului asigură claritatea și etapizarea reformei.

Ministerul Finanțelor a înaintat observații de ordin general și un set detaliat de ajustări pe articole. Au fost acceptate, între altele, completarea cu fișa financiară, reglementarea complexelor educaționale integrate, clarificarea mecanismului de achitare a facilităților tinerilor specialiști, reformularea principiilor de finanțare a învățământului general, competența autorităților locale de nivelul al doilea pentru educația

timpurie, ajustările tehnice ale dispozițiilor tranzitorii și instituirea unui mecanism de sprijin pentru autoritățile locale prin legea bugetară anuală. Au fost acceptate parțial revizuirea normelor privind educația timpurie și ajustarea cotelor de defalcări (cu recalcularea diminuării pentru municipiile Bălți și Chișinău). Nu au fost acceptate propunerile privind funcția de „instructor-militar”, reformularea finanțării Centrului Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație și abrogarea bazei de calcul a taxelor de studii, ultima prezentând un risc discriminatoriu.

Ministerul Culturii a propus un ansamblu de norme de protejare a învățământului artistic complementar (școli de arte). Au fost acceptate propunerile privind coordonarea cu Ministerul Culturii a reorganizării și lichidării școlilor de arte, organizarea specifică a procesului educațional, elaborarea în comun a standardelor educaționale și reglementarea prin ordin comun al miniștrilor. Nu au fost acceptate propunerile privind finanțarea pe baza unui cost standard per elev ponderat, examinarea impactului financiar aferent, protecția distinctă a infrastructurii și reîncadrarea instituțiilor artistice, deoarece reprezintă modificări de esență ce necesită o examinare separată și estimări financiare, totodată, unele situații vizate sunt deja acoperite de normele generale ale proiectului.

Ministerul Afacerilor Interne a propus completarea proiectului cu o normă privind repartizarea absolvenților instituțiilor din domeniul securității și ordinii publice, finanțați de la bugetul de stat, în instituțiile și autoritățile subordonate administrației publice centrale de resort. Propunerea a fost acceptată condiționat, fiind amânată pentru coordonare cu Ministerul Finanțelor.

Ministerul Apărării nu a formulat propuneri sau obiecții.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a formulat observații preponderent de tehnică legislativă și de corelare terminologică. Au fost acceptate corectările terminologice (inclusiv substituirea unor termeni potrivit legislației în vigoare), precizarea numărului de mandate ale directorului, clarificarea termenului interimatului și ajustarea referințelor la categoriile de copii lipsiți de ocrotire părintească. Nu au fost acceptate observațiile privind o pretinsă contradicție între alineatele art. 50, excluderea art. VIII (a cărui aplicare se va corela cu un alt proiect aflat în promovare) și reformularea normelor în sensul restrângerii responsabilităților autorităților locale, întrucât Conceptul reformei consacră principiul responsabilității acestora.

Ministerul Sănătății a propus stabilirea datei de intrare în vigoare a unor modificări începând cu 1 ianuarie 2028, având în vedere impactul asupra accesului absolvenților programelor de învățământ profesional la studii. Propunerea a fost acceptată de principiu. Totodată, s-a menționat că în scopul respectării principiului predictibilității legislative și al protecției încrederii legitime a beneficiarilor actuali ai sistemului de învățământ profesional tehnic postsecundar, este prevăzută o perioadă de tranziție de 4 ani. Astfel, noile reguli de admitere vor deveni aplicabile exclusiv elevilor care vor fi înmatriculați în colegii după intrarea în vigoare a prezentei legi, oferindu-le acestora posibilitatea de a-și planifica traseul educațional în cunoștință de cauză și asigurând securitatea juridică a raporturilor de drept educațional.

Congresul Autorităților Locale din Moldova a solicitat corelarea proiectului cu pachetul de legi privind reforma administrației publice, elaborarea unei analize a impactului de reglementare, clarificarea temeiului competențelor distincte ale UTA Găgăuzia și atribuirea învățământului extrașcolar exclusiv autorităților locale de nivelul I, considerând că proiectul reprezintă o centralizare contrară principiului descentralizării. Propunerile nu au fost acceptate, cu argumentarea că reforma instituie un mecanism de coordonare, fără a contraveni principiului consacrat de art. 109 din Constituție, Conceptul reformei cuprinde elementele unei analize de impact, iar statutul special al UTA Găgăuzia este consacrat constituțional și prin Legea nr. 344/1994.

Comitetul Executiv al Găgăuziei a înaintat un ansamblu de propuneri de adaptare a proiectului la statutul juridic special al UTA Găgăuzia, vizând denumirea și competențele organului de gestiune în educație, modul de numire a conducătorului acestuia, regimul instituțiilor și completarea dispozițiilor tranzitorii cu norme speciale, precum și reglementarea educației multilingve. Cea mai mare parte a propunerilor nu a fost acceptată, întrucât Agenția Teritorială pentru Educație din UTA Găgăuzia va exercita atribuțiile prevăzute

de Codul educației fără a se subordona Ministerului Educației și Cercetării, iar o serie de aspecte sunt acoperite de prevederile generale sau exced obiectul de reglementare al proiectului. A fost acceptată propunerea privind transferurile cu destinație specială către bugetele locale din componența autonomiei (art. 12 din Legea nr. 397/2003), norma fiind comasată și reformulată corespunzător.

În ansamblu, din pozițiile examinate, o parte semnificativă a fost acceptată integral sau parțial și reflectată în textul proiectului ori urmează a fi dezvoltată prin actele normative subsecvente, iar propunerile neacceptate au fost argumentate prin raportare la Conceptul reformei și la cadrul normativ în vigoare. Toate sugestiile și propunerile primite sunt incluse în Tabelul de sinteză.

În procesul de avizare repetată, Direcția administrație publică locală și coordonarea activității oficiilor teritoriale, Ministerul Sănătății și Ministerul Apărării au comunicat susținerea proiectului, fără obiecții sau propuneri suplimentare.

Cancelaria de Stat a reiterat observația privind art. IX alin. (5), apreciind că numirea temporară, fără concurs, a persoanelor angajate în bază de contract individual de muncă nu este corelată cu regimul funcției publice și al interimatului (art. 29, 31, 32 și 49 din Legea nr. 158/2008). Observația nu a fost acceptată, întrucât o soluție similară a fost deja consacrată de legiuitor prin art. XIX alin. (5) din Legea nr. 256/2023.

Congresul Autorităților Locale din Moldova a formulat mai multe obiecții: corelarea proiectului cu pachetul de legi al reformei administrației publice, prezentarea unei analize a impactului de reglementare, temeiul competențelor distincte ale UTA Găgăuzia, atribuirea învățământului extrașcolar exclusiv autorităților de nivelul I, precum și aprecierea că proiectul ar contraveni principiului descentralizării (art. 109 din Constituție). Propunerile nu au fost acceptate, cu argumentarea că reforma instituie un mecanism de coordonare și responsabilizare uniformă, fără a afecta autonomia locală; analiza de impact este parte integrantă a Conceptului reformei, elaborat conform Legii nr. 100/2017; statutul special al UTA Găgăuzia este consacrat constituțional și prin Legea nr. 344/1994; iar arhitectura actuală privind învățământul extrașcolar se menține.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a semnalat necesitatea corelării cu proiectul nr. 337/MMPS/2026, care propune abrogarea Legii nr. 299/2018, și ajustării corespunzătoare a notei de fundamentare. Propunerea a fost acceptată de principiu, urmând a fi aplicată la o etapă ulterioară, în funcție de avansarea pe agenda parlamentară a proiectului respectiv.

Comitetul Executiv al UTA Găgăuzia a solicitat repetat a examina toate comentariile și sugestiile expuse în scrisoarea nr. 219 din 08.07.2026. Poziția MEC fiind aceeași, iar argumentele au fost expuse în tabelul de sinteză.

Ministerul Afacerilor Interne a propus completarea art. 122 din Codul educației cu o normă privind acordarea, în primii 5 ani de la repartizare, a unor indemnizații absolvenților instituțiilor din domeniul securității și ordinii publice finanțați de la bugetul de stat, cu obligație de restituire proporțională în cazul încetării premature a raporturilor de serviciu. Propunerea a fost acceptată condiționat, sub rezerva acordului Ministerului Finanțelor.

Ministerul Finanțelor a înaintat un set de observații. Nu au fost acceptate propunerile privind excluderea funcției de „instructor-militar” (care urmează a fi reglementată de Ministerul Apărării în Clasificatorul ocupațiilor și în Legea nr. 270/2018), menținerea redacției privind finanțarea IP „Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație” (norma din proiect fiind mai amplă și mai predictibilă) și excluderea sintagmei „de Ministerul Finanțelor” de la art. 143 alin. (2) (modificare de esență, ce necesită examinare separată, conceptualizare și estimare financiară).

Au fost acceptate propunerile Ministerului Finanțelor privind completarea cu sintagma „și extrașcolar”, precum și cele care au impus completarea notei de fundamentare cu argumentarea abrogării art. 145 alin. (3), cu calculele financiare detaliate privind cheltuielile de personal.

Ulterior, **Ministerul Finanțelor** a înaintat repetat, fiind prezentate argumente suplimentare, propunerile privind finanțarea IP „Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație” (norma din proiect fiind mai amplă și mai predictibilă) și excluderea sintagmei „de Ministerul Finanțelor” de la art. 143 alin. (2) (modificare de esență, ce necesită examinare separată, conceptualizare și estimare financiară). La etapa de definitivare a proiectului, propunerile au fost acceptate.

Toate sugestiile și propunerile sunt incluse în Tabelul de sinteză și însoțite de comentariile corespunzătoare.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de Lege a fost supus expertizei juridice a Ministerului Justiției. **Ministerul Justiției** a formulat observații preponderent de tehnică legislativă și de asigurare a clarității și previzibilității normelor, vizând, între altele: precizarea naturii juridice a avizului Agenției Teritoriale pentru Educație ca aviz prealabil consultativ, precum și a actului administrativ prin care se dispune înființarea, reorganizarea sau lichidarea instituțiilor (ordinul ministrului); corelarea normelor privind bunurile proprietate publică cu Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținutarea proprietății publice; reformularea dispozițiilor tranzitorii referitoare la intrarea în vigoare, pentru respectarea art. 76 din Constituție și a art. 63 din Legea nr. 100/2017; corelarea mecanismului interimatului cu Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; precum și clarificarea regimului juridic al transmiterii bunurilor mobile și imobile către agenții.

Marea majoritate a observațiilor Ministerului Justiției au fost acceptate și reflectate în textul proiectului, o observație a fost acceptată parțial, iar un număr redus de observații nu au fost acceptate, cu argumentarea corespunzătoare (utilizarea deja consacrată a unor sintagme în Codul educației, inexistența unui dublaj normativ, respectiv existența unui mecanism reglementat de Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală). Toate observațiile și modul de soluționare a acestora sunt reflectate în Tabelul de sinteză.

De asemenea, proiectul de Lege a fost supus expertizei anticorupție a **Centrului Național Anticorupție**. Potrivit raportului, în cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale privind transparența în procesul decizional, iar proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă și interesului public general, întrucât contribuie la reducerea disparităților teritoriale în aplicarea politicilor educaționale, la clarificarea raporturilor dintre nivelurile de administrare, la administrarea mai predictibilă a rețelei școlare și la utilizarea mai eficientă a resurselor publice. Raportul de expertiză anticorupție nu a identificat factori de risc de coruptibilitate și nu a formulat obiecții asupra proiectului.

În concluzie, expertiza juridică a Ministerului Justiției și expertiza anticorupție a Centrului Național Anticorupție au fost favorabile promovării proiectului, observațiile de tehnică legislativă formulate fiind valorificate în varianta finală a acestuia.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul se încorporează în cadrul normativ existent prin modificarea Codului educației nr. 152/2014 și a unui set de acte normative conexe. În Codul educației se introduc noțiunea, statutul și atribuțiile Agențiilor Teritoriale pentru Educație, se delimitează competențele autorităților publice și se reglementează fondarea, reorganizarea, managementul, finanțarea și regimul patrimonial al instituțiilor vizate.

Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă se ajustează pentru a corela competențele APL I și APL II cu noua arhitectură: APL I rămân responsabile de instituțiile publice de educație timpurie și de învățământul extrașcolar local, iar APL II rămân responsabile de învățământul extrașcolar de nivel raional.

Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale se modifică pentru a adapta transferurile cu destinație specială la noua delimitare a competențelor. Legea nr. 523/1999 privind proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale se completează pentru a reglementa transmiterea în comodat către ATE a construcțiilor și terenurilor utilizate de instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special, cu păstrarea proprietății publice locale.

Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar se ajustează pentru a înlocui coordonarea cu OLSDI cu coordonarea prin ATE în cazurile prevăzute de proiect. Legile privind prevenirea și combaterea violenței, integrarea străinilor și măsurile destinate copiilor cu comportament deviant sunt armonizate terminologic și instituțional prin substituirea referințelor la organele locale/municipale de specialitate cu referințe la ATE.

Acte normative vizate de proiect:

- Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014;
- Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă;

- Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale;
- Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținutarea proprietății publice;
- Legea nr. 523/1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale;
- Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie;
- Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova;
- Legea nr. 299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectului trebuie realizată etapizat, pentru a asigura continuitatea procesului educațional, a finanțării și a administrării instituțiilor de învățământ. Proiectul prevede intrarea în vigoare a legii la 1 ianuarie 2027, cu unele excepții.

În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a legii, Guvernul trebuie să aducă actele sale normative în concordanță cu legea, să elaboreze și să aprobe actele normative necesare implementării. Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea ATE, structura-tip și efectivul-limită ale acestora, precum și delimitarea unităților administrativ-teritoriale arondate fiecărei ATE se vor aproba până la 30 octombrie 2026.

Consiliile raionale și municipale trebuie să aducă structurile proprii în concordanță cu legea, să delimiteze structurile care continuă să exercite atribuții în domeniul învățământului extrașcolar, să asigure preavizarea personalului, inventarierea bunurilor mobile aferente atribuțiilor transferate și transmiterea acestora către ATE în termenele prevăzute de proiect.

ATE și autoritățile publice locale competente trebuie să asigure încheierea contractelor de comodat sau subrogarea în drepturile și obligațiile aferente bunurilor utilizate de instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special.

Implementarea trebuie însoțită de o strategie de comunicare publică, un plan de management al schimbării, proceduri unitare de recrutare și transfer de personal, instrumente digitale pentru evidență și raportare, standarde de transparență publică și un mecanism de monitorizare a rezultatelor reformei.

Măsurile minime de implementare.

Termen	Măsură	Responsabil
Publicarea legii	Începerea termenelor pentru constituirea și pregătirea ATE; comunicare publică inițială.	Guvern / MEC
Până la 30 octombrie 2026	Aprobarea regulamentului-cadru, structurii-tip, efectivului-limită și delimitării teritoriale a ATE;	Guvern / MEC
Până la 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi	Armonizarea actelor normative subsecvente.	Guvern / MEC
Până la 30 octombrie 2026	Inventarierea bunurilor mobile aferente atribuțiilor transferate.	APL II / APL I
Până la 15 decembrie 2026	Decizii privind transmiterea bunurilor mobile către ATE și pregătirea reorganizării OLSDI.	APL II / APL I
După intrarea în vigoare	Subrogarea/încheierea contractelor privind bunurile, funcționarea ATE, monitorizarea implementării și raportarea publică.	ATE / APL / MEC
1 ianuarie 2027	Operaționalizarea integrală a noului model, cu excepțiile prevăzute de lege.	MEC / ATE / APL

Ministru

Dan PERCIUN

Sinteza
la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (reforma „Restart în educație”)
(număr unic 526/MEC/2026)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Cancelaria de Stat (Scrisoarea nr.30-69-6145 din 29.05.2026)	1	<u>La proiectul legii:</u> La art. I din proiectul de lege, se solicită autorului revizuirea modificărilor propuse la art. 13 alin. (3) din Codul educației, prin care se stabilește că Agențiile Teritoriale pentru Educație vor coordona și verifica respectarea școlarizării obligatorii la nivel local. În acest context, menționăm că, în prezent, potrivit art. 4 alin. (1) lit. h) și alin. (2) lit. g¹) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea sunt responsabile de administrarea instituțiilor de învățământ preșcolar și extrașcolar, respectiv a școlilor primare, gimnaziilor, liceelor și școlilor profesionale. Totodată, potrivit Notei de fundamentare, obiectivul proiectului constă în preluarea din administrarea autorităților publice locale în administrarea Agențiilor Teritoriale pentru Educație a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial, liceal și special. Prin urmare, responsabilitatea pentru organizarea procesului de școlarizare a copiilor din instituțiile menționate urmează a fi atribuită Agențiilor Teritoriale pentru Educație, și nu autorităților publice locale. Această soluție este necesară inclusiv prin prisma faptului că noua arhitectură instituțională propusă delimitează rolurile astfel încât autoritatea responsabilă de administrarea unui anumit segment educațional să dispună și de instrumentele necesare de management și organizare.	Nu se acceptă În raport cu obiecția Cancelariei de Stat privind art. 13 alin. (3) din Codul educației, considerăm că soluția propusă de proiect – menținerea responsabilității școlarizării obligatorii în sarcina părinților și a autorităților administrației publice locale, cu atribuirea rolului de coordonare și verificare Agențiilor Teritoriale pentru Educație – este una echilibrată și conformă principiilor de drept. Autoritățile publice locale nu pot fi excluse din această responsabilitate, întrucât, în virtutea calității lor de autoritate tutelară, dețin instrumentele legale și administrative necesare pentru a interveni în cazurile de neșcolarizare, precum și accesul la datele de identificare a populației din teritoriul administrat. Eliminarea lor din text ar crea un vid de competență și ar diminua eficiența mecanismului de protecție a copilului. Totodată, atribuirea rolului de coordonare și verificare Agențiilor Teritoriale pentru Educație este justificată de noua arhitectură instituțională, care le conferă responsabilitatea administrării instituțiilor de învățământ primar, gimnazial, liceal și special. Astfel, se asigură o competență partajată între părinți, APL și sectorul educațional, fiecare având un rol distinct și complementar: părinții – obligația directă de școlarizare, APL – monitorizare și intervenție tutelară, Agențiile Teritoriale – coordonare și verificare educațională. Această formulă garantează coerența între rolurile sociale și cele educaționale, respectă principiul subsidiarității și

		asigură un mecanism funcțional de prevenire și combatere a abandonului școlar.
2	A concretiza prevederile propuse la pct. 5 din proiect, cu referire la expunerea art. 21 alin. (1) într-o nouă redacție, în partea ce vizează obligația autorităților publice locale de a facilita buna funcționare a instituțiilor din teritoriul administrat. Această clarificare este necesară având în vedere că în subordinea autorităților publice locale urmează să rămână doar instituțiile de educație timpurie și cele extrașcolare, iar obligația de a facilita buna funcționare a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial, liceal și special va reveni Agențiilor Teritoriale pentru Educație. Or, în teritoriul administrat pot activa atât instituții al căror fondator sunt autoritățile publice locale, cât și instituții aflate în subordinea Agențiilor Teritoriale pentru Educație. În aceste condiții, stabilirea unor obligații în sarcina autorităților publice locale în raport cu instituțiile care nu se află în subordinea acestora este irelevantă și poate genera neclarități în aplicare.	Se acceptă parțial. Textul proiectului deja prevede mecanisme de cooperare între Agențiile Teritoriale pentru Educație și autoritățile locale, iar implicarea APL nu dispare, ci se reconfigurează. APL rămân implicate prin obligația de a facilita buna funcționare a instituțiilor din teritoriul administrat și prin consultările prevăzute în alte articole.
3	În ceea ce privește modificările propuse la art. 18 din Codul educației, referitoare la instituirea Agențiilor Teritoriale pentru Educație, se recomandă clarificarea raportului funcțional dintre noile structuri teritoriale și autoritățile administrației publice locale, inclusiv prin delimitarea expresă a atribuțiilor de administrare, coordonare metodică și suport instituțional, pentru a evita suprapuneri de competență în procesul de implementare.	Se acceptă parțial. Textul proiectului, analizat prin coroborare cu celelalte articole, evidențiază că atribuțiile de coordonare metodică și suport instituțional sunt rezervate exclusiv Agențiilor Teritoriale pentru Educație, în timp ce alte sarcini – de natură administrativă sau organizatorică – se exercită în comun cu autoritățile publice locale, în limitele competențelor stabilite de lege. Această distribuție nu generează suprapuneri, ci consacră complementaritatea dintre rolul de coordonare al Agențiilor și implicarea APL în buna funcționare a instituțiilor din teritoriul administrat.
4	Referitor la modificările operate la art. 21 din Codul educației, prin transferarea competențelor privind înființarea, reorganizarea și lichidarea instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial și liceal către Agențiile Teritoriale pentru Educație, se consideră oportună evaluarea suplimentară a impactului asupra competențelor autorităților administrației publice locale, inclusiv prin prisma principiilor descentralizării administrative și autonomiei locale.	Nu se acceptă. Referitor la modificările operate la art. 21 din Codul educației, observația Cancelariei de Stat a fost examinată în contextul Conceptului de reformă „Restart în educație” și al proiectului de lege. Transferul competențelor privind înființarea, reorganizarea și lichidarea instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial și liceal către Agențiile Teritoriale pentru Educație este parte integrantă a noii arhitecturi instituționale, care urmărește să asigure

			administrarea unitară și aplicarea uniformă a politicilor educaționale. Evaluarea impactului asupra competențelor autorităților administrației publice locale a fost deja realizată în cadrul procesului de fundamentare a reformei, iar proiectul consacră mecanisme clare de cooperare și implicare a APL în buna funcționare a instituțiilor din teritoriul administrat.
5	În partea ce vizează modificările propuse la art. 48 din Codul educației, se recomandă stabilirea expresă a statutului directorului și al directorilor adjuncți ai Agențiilor Teritoriale pentru Educație. Or, potrivit anexei la Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, conducătorul autorității administrative din subordinea ministerului deține funcție de demnitate publică, cu excepțiile expres prevăzute de legea specială. Totodată, conform Clasificatorului unic al funcțiilor publice, aprobat prin Legea nr. 155/2011, directorii adjuncți ai autorităților administrative din subordinea organelor centrale de specialitate au statut de funcționari publici de conducere de nivel superior.	Se acceptă. Art. 48 alin. (2) se va expune în redacția: „(2) Agențiile Teritoriale pentru Educație sunt conduse de directori care dețin funcții de demnitate publică, asistați de directori adjuncți, cu statut de funcționari publici de conducere de nivel superior.”	
6	Se recomandă completarea cadrului normativ cu prevederi mai clare privind mecanismele de evaluare a performanței directorilor, condițiile de încetare a mandatului și raporturile de subordonare administrativă.	Se acceptă. Se completează cu un alineat (4) la art. 48 cu renumerotarea celorlalte: „Directorul și directorii adjuncți ai Agenției Teritoriale pentru Educație sunt supuși evaluării periodice a performanței, conform metodologiei aprobate de Ministerul Educației și Cercetării.”	
7	Prevederile art. 50, referitoare la numirea directorilor interimari, necesită o formulare mai clară sub aspectul termenelor și condițiilor de exercitare a interimatului, pentru a evita perpetuarea situațiilor de conducere provizorie a instituțiilor de învățământ.	Se acceptă. Se completează cu un alineat nou cu următorul conținut: „(6 ²) Termenul de un an prevăzut la alin. (6 ¹) se calculează de la data emiterii actului de numire în funcția de interimar. Interimatul nu poate fi prelungit peste acest termen, iar numirea interimarului de către Ministerul Educației și Cercetării sau Agenția Teritorială pentru Educație se face pentru o durată determinată, până la finalizarea concursului de ocupare a funcției.”	
8	Suplimentar, la proiectarea subdiviziunilor interne, precum și a funcțiilor publice/posturilor, urmează a fi respectate prevederile art. 3 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, ale Metodologiei privind completarea și avizarea statului de personal, aprobată prin anexa nr. 5 la Hotărârea	Se ia act.	

		Guvernului nr. 201/2009, precum și ale Normelor privind instituirea subdiviziunilor interne ale autorității publice, aprobate prin anexa nr. 12 la aceeași hotărâre.	
9	În ceea ce privește modificările operate la art. 141 și 141 ¹ din Codul educației, se constată necesitatea unei delimitări mai clare între atribuțiile autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea și atribuțiile Agențiilor Teritoriale pentru Educație, în special în domeniul administrării rețelei școlare, monitorizării instituțiilor și gestionării resurselor.	Se acceptă parțial. Obiecția privind art. 141 și 141¹ este formulată într-un mod general, fără a indica concret unde ar exista suprapuneri de competență. Textul proiectului, coroborat cu Conceptul „Restart în educație”, delimitează deja atribuțiile: - Agențiile Teritoriale pentru Educație (ATE) – administrarea unitară a instituțiilor primar, gimnazial, liceal și special; coordonare metodică și suport instituțional; monitorizare educațională. - Autoritățile publice locale de nivelul al doilea (APL II) – atribuții în educația timpurie și extrașcolară, obligația de a facilita buna funcționare a instituțiilor din teritoriul administrat și participarea la consultările prevăzute de lege. Reglementările nu generează suprapuneri, ci consacră complementaritatea rolurilor.	
10	Referitor la art. 143–146 ¹ , care reglementează mecanismele de finanțare și regimul patrimonial al instituțiilor publice de învățământ, se recomandă clarificarea mecanismelor de transfer și utilizare a bunurilor proprietate publică, precum și a responsabilităților aferente între Agențiile Teritoriale pentru Educație și autoritățile administrației publice locale. Totodată, urmează a fi evaluat impactul bugetar asupra bugetelor locale și asupra mecanismului actual de finanțare a instituțiilor de învățământ.	Se acceptă parțial. În privința art. 143–146¹, observația privind mecanismele de finanțare și regimul patrimonial este deja acoperită prin dispozițiile tranzitorii ale proiectului și prin Conceptul „Restart în educație”. Acestea prevăd transmiterea patrimoniului și a bunurilor aferente instituțiilor de învățământ către Agențiile Teritoriale pentru Educație, cu respectarea regimului juridic al proprietății publice și cu garanții de continuitate a activității. Totodată, impactul bugetar a fost evaluat în fundamentarea reformei, fiind prevăzută finanțarea prin cost standard per elev și transferuri cu destinație specială, astfel încât bugetele locale să nu fie afectate negativ. În consecință, cadrul normativ oferă deja claritatea necesară pentru aplicarea uniformă a mecanismelor de finanțare și patrimoniale.	
11	În partea ce ține de dispozițiile tranzitorii prevăzute la art. IX, se consideră oportună revizuirea termenelor și mecanismelor de	Nu se acceptă.	

	reorganizare instituțională, inclusiv sub aspectul transferului patrimoniului, reorganizării subdiviziunilor existente și încadrării personalului în noile structuri administrative, pentru a asigura implementarea graduală și funcțională a reformei.	Cadrul normativ promovat răspunde obiectivului de claritate și etapizare a reformei.
12	Cu referire la art. IX alin. (1), se constată că norma prevede intrarea în vigoare a legii la 1 ianuarie 2027, cu unele excepții expres indicate. Totodată, art. IX alin. (3) stabilește că, începând cu data publicării legii, se interzice încadrarea în funcțiile publice vacante sau încheierea noilor contracte de muncă în cadrul organelor locale de specialitate în domeniul învățământului. Această formulare creează neclaritate juridică, întrucât nu rezultă expres dacă art. IX alin. (3) este inclus printre prevederile care intră în vigoare la data publicării. În lipsa unei asemenea precizări, norma poate genera dificultăți de aplicare și poate afecta securitatea raporturilor juridice.	Nu se acceptă. Norma de la art. IX alin. (3) are caracter tranzitoriu și funcționează autonom, fără a necesita concordanță cu alin. (1) sau cu alte dispoziții tranzitorii. Din punct de vedere al tehnicii legislative, prevederile tranzitorii pot stabili momente distincte de intrare în vigoare pentru anumite interdicții sau mecanisme, iar formularea „începând cu data publicării legii” este suficientă pentru a produce efecte juridice clare. În consecință, nu există un risc real de incoerență normativă, iar securitatea raporturilor juridice este asigurată prin aplicarea directă a acestei norme speciale.
13	La art. IX alin. (3), se propune revizuirea normei prin utilizarea terminologiei consacrate de Legea nr. 158/2008, respectiv „ocuparea funcției publice vacante sau temporar vacante”, precum și prin indicarea expresă a modalităților de ocupare vizate de interdicție. Norma urmează să clarifice dacă interdicția se aplică tuturor modalităților prevăzute la art. 28 din Legea nr. 158/2008 sau doar inițierii unor noi proceduri de concurs și numiri în funcție, pentru a evita interpretarea acesteia ca interdicție absolută asupra transferului, detașării sau exercitării interimatului. Totodată, norma urmează să reglementeze expres situația procedurilor de ocupare a funcțiilor publice inițiate anterior datei publicării legii, dar nefinalizate la această dată, în vederea asigurării previzibilității și securității raporturilor juridice.	Se acceptă Se va expune în următoarea redacție: „(3) Începând cu data publicării legii, se interzice ocuparea funcțiilor publice vacante sau temporar vacante din cadrul organelor locale de specialitate în domeniul învățământului prin inițierea unor noi proceduri de concurs și numiri în funcție. Interdicția nu se aplică transferului, detașării sau exercitării interimatului. Procedurile de ocupare inițiate anterior datei publicării legii, dar nefinalizate la această dată, se desfășoară conform reglementărilor în vigoare la momentul inițierii.”
14	Cu privire la art. IX alin. (5), soluția numirii directe în funcția publică, fără concurs, a persoanelor încadrate anterior în baza contractului individual de muncă în cadrul organelor locale de specialitate în domeniul învățământului ridică probleme de compatibilitate cu principiile constituționale și legale privind accesul la funcția publică. Norma contravine art. 39 alin. (2) și art. 16 din Constituție, precum și art. 29 alin. (1) din Legea nr. 158/2008, care consacră accesul egal, prin competiție deschisă și pe criterii de merit, la funcțiile publice. Numirea directă, fără concurs, exclude alte persoane eligibile	Se acceptă parțial Se va expune în redacția: „(5) Prin derogare de la prevederile art. 29, 31 și 32 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, persoanele care sunt angajate în cadrul organelor locale de specialitate în domeniul învățământului în bază de contract individual de muncă și ale căror activități au fost stabilite și avizate ca funcții publice în cadrul Agențiilor Teritoriale pentru Educație

	(conform art. 27 din Legea nr. 158/2008) de la posibilitatea de a candida în condiții de egalitate pentru aceste funcții. Nota de fundamentare nu justifică necesitatea și proporționalitatea derogării de la procedura concursului, nici motivele pentru care obiectivul nu poate fi atins prin mecanismele ordinare (concurs, transfer, detașare, promovare). În absența unei astfel de justificări, prevederea riscă să fie interpretată ca o limitare nejustificată a accesului egal la funcția publică.	pot fi numite să exercite interimatul funcției publice respective, cu respectarea condițiilor stabilite de lege. Concursul pentru funcția publică respectivă se organizează în termen de 6 luni de la interimatul funcției publice. Derogare este valabilă până la 01 iunie 2027.” Prevederea se referă exclusiv la persoanele încadrate anterior prin contract individual de muncă în cadrul organelor locale de specialitate în domeniul învățământului, ale căror atribuții se transferă către Agențiile Teritoriale pentru Educație și care se numesc interimari în funcțiile publice corespunzătoare, cu titlu tranzitoriu, în baza dreptului prioritar de angajare, în vederea asigurării continuității activității instituțiilor.
15	Cu referire la Nota de fundamentare, se constată că aceasta reflectă necesitatea intervenției normative și argumentele generale care justifică reforma propusă, inclusiv problemele identificate în actualul model de administrare a învățământului general. Totuși, unele compartimente necesită dezvoltare suplimentară. Astfel, analiza impactului instituțional și financiar este realizată la nivel general, fără a detalia suficient efectele reorganizării asupra autorităților administrației publice locale, inclusiv asupra capacităților administrative și resurselor umane implicate în procesul de transfer al competențelor.	Se acceptă. Nota de fundamentare este suplimentată de Conceptul reformei, care oferă cadrul explicativ și justificativ mai amplu. În acest fel, chiar dacă unele compartimente din nota propriu-zisă sunt mai sumare, fundamentarea integrală a proiectului rămâne asigurată prin coroborarea celor două documente. Conceptul reformei face trimitere la experiențe internaționale relevante, inclusiv la modelul Portugaliei, unde centralizarea administrării s-a realizat prin constituirea unor structuri școlare mai mari pentru eficientizarea resurselor, dar și la exemple din Franța și Germania privind reorganizarea rețelei școlare, la evaluarea externă a calității din Marea Britanie și Polonia, precum și la programele de formare continuă pentru cadrele didactice din Olanda și Irlanda. Aceste referințe comparative consolidează fundamentarea proiectului, demonstrând că soluțiile propuse se sprijină pe practici validate la nivel european și pot fi adaptate la specificul Republicii Moldova.
16	<u>La nota de fundamentare:</u> Analizând nota de fundamentare, se recomandă completarea acesteia cu informații suplimentare privind mecanismele concrete de coordonare dintre Ministerul Educației și Cercetării, Agențiile	Se acceptă. Similar argumentării precedente.

		Teritoriale pentru Educație și autoritățile administrației publice locale, precum și evaluarea riscurilor de implementare aferente reformei instituționale propuse.	
	17	Totodată, justificarea unor soluții normative, inclusiv cele ce vizează redistribuirea atribuțiilor și reorganizarea structurilor existente, necesită argumentare suplimentară din perspectiva impactului asupra principiilor descentralizării administrative și autonomiei locale.	Se acceptă. Nota de fundamentare a fost completată. Totodată, conceptul „Restart în educație” oferă viziunea de ansamblu și fundamentarea integrală a reformei, inclusiv evaluarea impactului asupra competențelor APL și asupra bugetelor locale.
	18	Subsecvent, atragem atenția asupra celor expuse la pct. 4.2 din Nota de fundamentare privind impactul financiar al reformei propuse. În acest context, urmează a fi asigurată corelarea măsurilor propuse cu prevederile art. 17 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, potrivit cărora se interzice punerea în aplicare a deciziilor care conduc la majorarea cheltuielilor bugetare în cazul în care impactul financiar al acestora nu este prevăzut în bugetul aprobat. În acest sens, se recomandă prezentarea unor estimări financiare detaliate privind costurile aferente creării și funcționării Agențiilor Teritoriale pentru Educație, reorganizării instituționale, transferului de patrimoniu, încadrării personalului și implementării măsurilor propuse.	Se acceptă. Nota de fundamentare a fost completată. Totodată, conceptul „Restart în educație” oferă viziunea de ansamblu și fundamentarea integrală a reformei, inclusiv evaluarea impactului asupra competențelor APL și asupra bugetelor locale.
Ministerul Finanțelor (Scrisoarea nr. 07/1-03/80/927 din 23.06.2026)	19	De ordin general În corespundere cu prevederile art.17 alin.(1 ¹) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, proiectele de acte normative cu impact financiar asupra bugetelor, prezentate Ministerului Finanțelor spre avizare, sunt însoțite de nota de fundamentare și fișa financiară integrată în textul acesteia, completate conform metodologiei de analiză a impactului de reglementare aprobată de Guvern.	Se acceptă.
	20	Proiectul de lege nu reglementează expres statutul juridic și competențele de fondare, administrare și finanțare ale instituțiilor de învățământ organizate ca <i>complexe educaționale integrate</i> , precum: școală primară – grădiniță; gimnaziu – grădiniță. Astfel, în condițiile în care proiectul separă competențele între Agențiile Teritoriale pentru Educație – pentru învățământul primar, gimnazial, liceal și special, și autoritățile administrației publice	Se acceptă. Articolul 21 se completează cu alineatul (3 ¹) cu următorul cuprins: „(3 ¹) În cazul instituțiilor de învățământ general cu programe de diferite niveluri sau programe integrate prevăzute la art. 15 alin. (1) lit. f), competența privind înființarea, reorganizarea și lichidarea se determină în funcție de nivelul de studii cel mai înalt organizat în

		locale – pentru educația timpurie, apare riscul de interpretare și aplicare privind exercitarea calității de fondator, delimitarea responsabilităților administrative, precum și cele ce țin de finanțarea nemijlocită a acestor tipuri de instituții.	cadrul instituției, în conformitate cu art. 15 alin. (2), dacă legea nu prevede altfel.”; Formularea introdusă la art. 21 alin. (3 ¹) răspunde integral recomandării, deoarece stabilește criteriul obiectiv – nivelul de studii cel mai înalt organizat în cadrul instituției – pentru determinarea competenței de fondare, reorganizare și lichidare. În acest fel se evită riscul de interpretare și se asigură o delimitare clară și uniformă a responsabilităților administrative și financiare.
21	Totodată, potrivit proiectului, Agenția Teritorială pentru Educație, care este o autoritate administrativă din subordinea Ministerului Educației și Cercetării (fondator), poate înființa, reorganiza și lichida instituții publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special. Prin urmare, se solicită de a consulta opinia Cancelariei de Stat și a Ministerului Justiției asupra faptului dacă o autoritate administrativă din subordinea unei autorități publice centrale poate exercita calitatea de fondator a unor instituții publice. Ulterior, în funcție de opinia celor două autorități, proiectul de lege urmează a fi modificat corespunzător.	Se acceptă. Cancelaria de Stat a avizat proiectul, iar Ministerul Justiției urmează să se expună în contextul expertizei juridice.	
22	Suplimentar, este necesar de completat proiectul cu un punct nou, prin care să fie reglementat expres mecanismul de achitare a facilităților acordate tinerilor specialiști, prevăzute la art.134 alin.(5), (5 ¹) și (6) din Codul educației, ce vizează drepturile și garanțiile sociale ale personalului didactic, științifico-didactic și științific. În acest sens, urmează a fi clarificată autoritatea responsabilă de calculul și achitarea acestor drepturi și garanții sociale, sursa de finanțare, precum și procedura de acordare, pentru a evita interpretări neuniforme și eventuale angajamente bugetare neacoperite.	Se acceptă. Art. 134 alin. (5) se va expune în redacția: (5) Absolvenții instituțiilor de învățământ superior sau profesional tehnic angajați în urma repartizării de către Ministerul Educației și Cercetării în funcții didactice vacante în instituții de învățământ general sau profesional tehnic publice sau în structurile de asistență psihopedagogică beneficiază, în primii 5 ani de activitate didactică de la repartizare, de indemnizații din mijloacele bugetului de stat în modul stabilit de Guvern.” La alin. (6) textul „prin intermediul bugetelor unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și UTA Găgăuzia,” se exclude. Autoritatea responsabilă de calculul și achitarea acestor drepturi și garanții sociale, sursa de finanțare, precum și procedura de acordare, vor fi stabilite prin Hotărâre de Guvern.	

		Formularea clarifică stabilirea sursei de finanțare – bugetul de stat – și exclude referința la bugetele unităților administrativ-teritoriale, ceea ce asigură un text legislativ fluent și flexibil. Guvernul, prin hotărâre, va stabili autoritatea responsabilă de calcul și achitare, ceea ce garantează uniformitate, predictibilitate și aplicare unitară la nivel național.
23	<u>La proiectul de lege</u> <u>Art. I (care modifică Codul educației nr.152/2014)</u> <u>La pct.3 (care modifică art.18)</u> Din noua redacție propusă la alin.(6) nu este clar de către cine urmează a fi aprobată titulatura, structura, efectivul limită și regulamentele de funcționare ale Agențiilor Teritoriale pentru Educație. Prin urmare, întru evitarea interpretării eronate, se propune de exclus sintagma „în baza regulamentului-cadru de organizare și funcționare și a structurii-tip”.	Nu se acceptă. Sintagma „în baza regulamentului-cadru de organizare și funcționare și a structurii-tip” se menține pentru a asigura uniformizarea cadrului normativ la nivel național și, în același timp, pentru a reflecta specificul UTA Găgăuzia. Titulatura, structura, efectivul-limită și regulamentele de funcționare ale Agențiilor Teritoriale pentru Educație vor fi aprobate de Guvern, la propunerea Ministerului Educației și Cercetării.
24	Reieșind din modificările înaintate la alin.(7) și completarea cu alin.(11), în condițiile în care autoritățile administrației publice locale au responsabilitatea de bază în domeniul finanțelor publice de gestionare a resurselor bugetare în conformitate cu principiile bunei guvernări (art.24, lit.f) din Legea nr.181/2014), nu este clar cum se justifică eficiența și eficacitatea păstrării subdiviziunilor din domeniul educației la nivel local în situația preluării competențelor ce țin de asigurarea activității instituțiilor de învățământ primar, gimnazial, liceal și special.	Nu se acceptă. Păstrarea subdiviziunilor educaționale la nivel local se justifică prin faptul că acestea continuă să exercite atribuții exclusiv în domeniul educației timpurii și extrașcolare, care rămân în responsabilitatea autorităților publice locale.
25	<u>La pct.5 (care modifică art.21)</u> Redacțiile alineatelor urmează a fi modificate, reieșind din următoarele considerente: - <i>instituțiile publice de educație timpurie</i> (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar) activează atât la nivelul autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, cât și la nivelul al doilea (ex: mun. Chișinău, mun. Bălți); - deși autorul face referire în alin.(1) la „instituțiile publice de învățământ extrașcolar de <i>nivel local și nivel raional</i>”, cadrul normativ nu conține o reglementare distinctă sau criterii clare de delimitare a acestora. În lipsa unor prevederi exprese privind	Se acceptă parțial. Se completează articolul 141 cu un alineat nou (2), cu renumerotarea celorlalte alineate: „(2) În municipiile Chișinău și Bălți autoritățile administrației publice locale exercită în domeniul educației competențe și atribuții specifice autorităților publice locale de nivelul întâi în teritoriul orașului Chișinău și Bălți de nivelul al doilea – în raporturile cu orașele, satele (comunele) din componența municipiilor.” La articolul 21 alineatul (1) propoziția a 2-a, după cuvântul „raional” se introduce textul „/municipal”.

	statutul, competențele acestora, formularea poate genera interpretări neuniforme în procesul de aplicare; - prevederile alin.(3¹), ce țin de competența de înființare, reorganizare și lichidare a instituțiilor de <i>învățământ general cu programe de diferite niveluri sau programe integrate</i> urmează a fi reformulate, reieșind din obiecțiile de ordin general expuse în aviz. Totodată, atragem atenția că redacția propusă este una ambiguă și interpretabilă. În acest context, se propune o delimitare mai clară în ceea ce privește atribuirea competențelor de înființare, reorganizare și lichidare a instituțiilor de învățământ de către autoritățile administrației publice locale și centrale. Mai mult ca atât, cu titlu de opinie se propune de completat articolul cu un punct distinct, care va prevedea competențele de înființare, reorganizare și lichidare a instituțiilor publice de educație timpurie, de învățământ primar, gimnazial, liceal și extrașcolar al administrației publice locale ale UTA Găgăuzia.	„(1) Instituțiile publice de învățământ extrașcolar de nivel raional/municipal sunt înființate, reorganizate și lichidate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea, iar în UTA Găgăuzia – de autoritățile administrației publice locale ale UTA Găgăuzia.
26	<u>La pct.11 (care modifică art.44¹)</u> Completarea articolului cu alin.(4) potrivit căruia „Metodologia de calculare a taxelor, precum și taxele percepute pentru procedurile de evaluare se aprobă de Guvern”, creează ambiguitate în interpretare, deoarece alineatul dat reglementează competența Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare în evaluarea și acreditarea <i>instituțiilor de învățământ general private</i>. Totodată, atragem atenția că, potrivit Legii nr.327/2025 pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea managementului finanțelor publice), au fost modificate prevederile art.43 din Legea nr.181/2014, după cum urmează: - <i>Metodologia de calculare a tarifelor</i> la lucrările și serviciile contra plată efectuate și/sau prestate de către autoritățile/instituțiile bugetare se aprobă de către Guvern; - <i>Nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată</i> efectuate și/sau prestate de către autoritățile/instituțiile bugetare și mărimea tarifelor la lucrări și servicii, calculată în baza metodologiei de calculare a tarifelor aprobată de Guvern, se stabilesc <i>de către autoritatea ierarhic superioară/fondatorul acestora</i>.	Se acceptă.

	Prin urmare, redacția înaintată urmează a fi reformulată în totalitate, ținând cont inclusiv de faptul că descifrarea tipurilor de taxe percepute de Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare urmează a fi inclusă în Nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată, aprobat de fondator, respectiv Ministerul Educației și Cercetării.	
27	<u>La pct.13 (care modifică art.48)</u> În opinia Ministerului Finanțelor, cuvintele „de întreruperile de activitate” de la alin.(3) sunt de prisos și necesită a fi excluse.	Se acceptă.
28	<u>La pct.17 (care modifică art.72)</u> Alin.(2) prevede completarea posturilor ocupate de persoane cu calificare și experiență profesională cu funcția de „instructor-militar”, funcție care <i>nu este reglementată</i> în Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova, în Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, precum și nici în art.71 din Codul educației.	Nu se acceptă. Modificările aferente în Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova și în Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar urmează a fi promovate de către Ministerul Apărării.
29	<u>La pct.21 (care modifică art.129¹)</u> Alin. (2) se propune de expus în următoarea redacție: „(2) Finanțarea activității Centrului Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație se efectuează din veniturile obținute din prestarea serviciilor contra plată conform statutului, inclusiv prestate Ministerului Educației și Cercetării în baza legii, și alte mijloace bănești intrate legal în posesia instituției”. Redacția este în concordanță cu normele și terminologia prevăzută în Legea nr.327/2025 pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea managementului finanțelor publice).	Nu se acceptă. Redacția propusă de aviz reduce mecanismele de finanțare doar la veniturile din servicii contra plată și alte mijloace intrate legal în posesia instituției. Astfel că, versiunea din proiect este mai largă, explicită și utilă, întrucât reglementează detaliat sursele de finanțare ale Centrului Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, asigurând predictibilitate și stabilitate bugetară.
30	<u>La pct.22 (care modifică art.132)</u> Modificările înaintate la alin.(3²) urmează a fi revizuite prin prisma obiecțiilor expuse la pct.17 din aviz, precum și reieșind din faptul că, nu este clar dacă o persoană care deține grade militare din categoria sergenților poate fi încadrată în activitatea didactică.	Clarificare. Textul proiectului prevede că, doar în programele de studii profesional tehnic în domeniul militariei, instituțiile pot încadra în activitatea didactică persoane care dețin grade militare din categoria sergenților, au calificarea de instructor-militar și corespund cerințelor stabilite de Ministerul Apărării. Norma nu se aplică învățământului general și nu extinde statutul cadrelor militare în afara domeniului profesional tehnic militar.
31	<u>La pct.25 (care modifică art.140)</u>	Clarificare.

	Expunerea în redacție nouă a <i>lit.q¹) și r)</i> lasă loc de interpretări, întrucât conform noțiunii introduse la <i>art.3</i> din proiect, Agenția Teritorială pentru Educație se prezumă a fi o autoritate administrativă din subordinea Ministerului Educației și Cercetării, iar în UTA Găgăuzia - subordonată Adunării Populare. Totuși, în redacția nouă propusă atribuția Ministerului Educației și Cercetării se referă doar la monitorizarea Agenției Teritoriale pentru Educație din UTA Găgăuzia, ceea ce este incorect și urmează a fi remediată omisiunea admisă.	Formularea din proiect este corectă, întrucât Ministerul Educației și Cercetării are calitatea de fondator pentru Agențiile Teritoriale din subordinea sa și exercită atribuțiile corespunzătoare. În cazul Agenției Teritoriale pentru Educație din UTA Găgăuzia, aceasta se află în subordinea Adunării Populare, iar rolul Ministerului se limitează firesc la monitorizare. Această distincție reflectă arhitectura instituțională și evită suprapunerea de competențe.
32	<u>La pct.26 (care modifică art.141)</u> Redacțiile <i>alin.(1) lit. a)-d) și alin.(2)</i> se propun de completat cu atribuțiile autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea (situația mun. Chișinău, mun. Bălți) cu competența de asigurare a activității <i>instituțiilor publice de educație timpurie</i> (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar), întrucât aceste municipii exercită funcția de fondator al instituțiilor respective.	Se acceptă. Se completează articolul 141 cu un alineat nou (2), cu renumerotarea celorlalte alineate: „(2) În municipiile Chișinău și Bălți autoritățile administrației publice locale exercită în domeniul educației competențe și atribuții specifice autorităților publice locale de nivelul întâi în teritoriul orașului Chișinău și Bălți de nivelul al doilea – în raporturile cu orașele, satele (comunele) din componența municipiilor.”
33	<u>La pct.29 (care modifică art.143)</u> Potrivit prevederilor art.12 din Codul educației, <i>educația timpurie</i> cuprinde educația antepreșcolară și învățământul preșcolar. Totodată, conform art.24 din același Cod, <i>educația antepreșcolară</i> se realizează în familie și doar la solicitarea părinților, autoritățile administrației publice locale pot organiza educația antepreșcolară, <i>cu finanțare de la bugetele locale</i> . Prin urmare este necesar de substituit cuvintele „educație timpurie” cu cuvintele „învățământ preșcolar”.	Se acceptă.
34	Totodată, reieșind din prevederile art.5 alin.(1)-(2) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, bugetul de stat nu finanțează direct unitățile administrativ-teritoriale din cadrul UTA Găgăuzia, dar centralizat, prin intermediul bugetului central al UTA Găgăuzia. Din aceste considerente, și reieșind din faptul că reforma „Restart în educație” nu implică schimbări față de situația și finanțarea actuală a domeniului învățământului din UTA Găgăuzia, propunem expunerea prevederilor alin.(1) lit. a) și lit. a¹) în următoarele redacții:	Se acceptă.

	”a) transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale, pentru instituțiile de învățământ preșcolar și extrașcolar, cu excepția celor din componența UTA Găgăuzia; a¹) transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetul central al UTA Găgăuzia, pentru instituțiile de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal, special, extrașcolar din teritoriul administrat.”.	
35	Prevederile reformulate la alin.(2), puse în sarcina Ministerului Finanțelor, urmează de reformulat, reieșind din prevederile art.140, alin.(1), lit. j¹) din Codul educației și art.21 alin.(1) lit. d) din Legea nr.181/2014, potrivit căroră una din atribuțiile Ministerului Educației și Cercetării este asigurarea repartizării limitei sectoriale de cheltuieli în domeniul educației pe bugetele componente ale bugetului public național și pe autorități publice centrale, inclusiv <i>estimarea volumului transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale</i>; Drept urmare, în modificarea propusă la alin. (2) este imperativ necesar de a stabili că, transferurile cu destinație specială se efectuează de către Ministerul Educației și Cercetării, luând în considerare, inclusiv <i>asumarea angajamentelor de către Ministerul Finanțelor de reducere a compartimentului „Acțiuni generale”</i>.	Nu se acceptă. Propunerea vizează o modificare importantă, cu impact major asupra cadrului normativ și asupra funcționării sistemului educațional. Implementarea acesteia ar necesita resurse suplimentare (umane, logistice, financiare) și o analiză detaliată a implicațiilor. În lipsa acestor resurse și a unei evaluări corespunzătoare, modificarea nu poate fi acceptată la acest moment.
36	<u>La pct.30 (care modifică art.144).</u> Propunerile înaintate la pct.30 modifică radical prevederile art.144 din Codul educației, care reglementau principiile de finanțare a instituțiilor publice de învățământ general, iar varianta actuală descrie <i>doar principiile de finanțare a instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special</i>. Prin urmare, nu este clar unde vor fi reglementate principiile de finanțare pentru celelalte tipuri de instituții de învățământ general, și anume: <i>pentru învățământul preșcolar și extrașcolar</i>. Suplimentar, se propun următoarele obiecții: - la alin.(1) de substituit cuvintele „prin alocații de la” cu cuvântul „din”; - la alin.(2) sintagma "bugetul local" de substituit cu sintagma "bugetul central", reieșind din obiecțiile expuse la pct.29 din aviz;	Se acceptă. Denumirea pentru articolul 144. se propune „Finanțarea instituțiilor publice de învățământ general” și se va completa cu un alineat nou (5), cu renumerotarea prevederilor alineatelor din proiect: „(5) Instituțiile de învățământ preșcolar sînt finanțate prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat.”

	- alin.(4) cuvintele „fondurile alocate” de substituit cu sintagma „alocațiile”, iar cuvintele "fondatori ai acestora" de substituit cu cuvintele "fondatori ale acestora", deoarece referința se face la instituțiile de învățământ. Totodată, la <i>alin.4</i>), atenționăm că, art.42 alin.(2) din Legea nr.181/2014 prevede că autoritatea/instituția bugetară se finanțează de la un singur buget. Astfel, se remarcă, că în condițiile actuale, când instituțiile de învățământ se finanțează din bugetele locale prin transferuri cu destinație specială, transferurile de la bugetul de stat reprezintă venituri ale bugetului local, iar alocațiile instituțiilor sunt parte a cheltuielilor bugetului local. În cazul când instituțiile vor fi finanțate din bugetul de stat, contribuția din mijloace proprii ale autorităților publice locale implică relații dintre bugetul instituției finanțate din bugetul local (ex: instituția "Aparatul Primăriei") și instituția finanțată din bugetul de stat. Aceste mijloace sub formă de transferuri de la autoritățile publice locale la bugetul de stat va fi necesar de a fi planificate anual în legea bugetului de stat.	
37	<u>La pct.31 (care modifică art.145),</u> La alin.(1), propunerea de substituie a textului „și coeficient de ajustare” cu textul „ajustat la volumul alocațiilor de la bugetul de stat” creează confuzii în interpretare, fapt ce impune includerea în proiect a unor reglementări clare, cu privire la specificarea la care volum de alocații din bugetul de stat autorul face referință.	Se acceptă. Art. 145, alin (1), litera a) se propune în redacția: „a) finanțare-standard: cost standard per copil/elev/student determinat în baza volumului alocațiilor de la bugetul de stat raportat la numărul de copii/elevi/studenți și calculat în baza metodologiilor aprobate de Guvern”. Astfel, la pct 31 (care modifică art. 145) la alineatul (1) litera a) cuvintele „și coeficient de ajustare” se substituie cu textul „determinat în baza volumului alocațiilor de la bugetul de stat, calculat în baza metodologiilor aprobate de Guvern”.
38	Propunerea de abrogare a prevederilor alin.(3), care constituie baza de referință pentru <i>calcularea taxelor de studii</i>, nu poate fi susținută din motivul că se atestă mai multe riscuri semnificative, și anume: - <i>risc discriminatoriu</i> în comparație cu elevii/studenții care au depus un efort enorm pentru a fi înscriși la studii cu finanțare de la	Nu se acceptă.

	bugetul de stat. Menționăm că, în cazul excluderii condiției care prevede că <i>costul-standard per elev sau student constituie baza pentru calcularea taxelor de studii</i> ar permite stabilirea unor taxe de studii mai mici pentru elevii/studentii înmatriculați în baza taxei de studii ceea ce va conduce la necesitatea acoperirii diferenței formate din contul alocațiilor bugetare. - <i>risc legislativ</i>, reieșind din faptul că, mecanismul de calculare a taxei de studii bazat pe costul-standard per elev sau student asigură aplicarea unui cadru unitar, transparent și previzibil corelat cu cheltuielile reale aferente procesului educațional, contribuind la consolidarea disciplinei financiare și a transparenței în gestionarea resurselor instituțiilor de învățământ. În lipsa acestui mecanism, există riscul stabilirii unor taxe care nu reflectă în mod corespunzător costurile reale aferente prestării serviciilor educaționale precum și conduce la dificultăți în justificarea și fundamentarea cuantumului taxelor aprobate de instituțiile de învățământ. - <i>risc financiar</i>, excluderea normei respective ar putea genera abordări neuniforme în stabilirea taxelor de studii, precum și riscuri privind diminuarea transparenței și previzibilității procesului de formare a acestora. Mai mult ca atât, este inevitabil riscul necesității acoperirii unor costuri din bugetul de stat în cazul stabilirii taxei de studii mai mici decât costul real.	
39	<u>Art. II (care modifică art.4 din Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă)</u> La redacția propusă la alin.(1) lit. h), menționăm că, instituții publice de educație timpurie și extrașcolare, <i>activează atât la nivelul autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, cât și la nivelul al doilea</i> (ex: mun. Chișinău, mun. Bălți). Prin urmare, se propune de completat proiectul cu prevederi în acest sens.	Se acceptă. Propunerea de modificare se regăsește la pct.25 din sinteză.
40	Formularea în redacție nouă a alin.(2) lit.g¹), nu clarifică pe deplin situația în contextul reformei promovate în domeniul educației, deoarece UTA Găgăuzia nu este afectată de reforma ”Restart în educație”, cu preluarea competențelor la Agențiile Teritoriale pentru Educație de la autoritățile publice locale de nivelul al doilea (raioane, municipiile Bălți și Chișinău).	Se acceptă. Se completează alin. (2) cu lit. g²) cu următorul cuprins: „g²) întreținerea școlilor primare, școlilor primare-grădinițe, gimnaziilor și liceelor, altor instituții din domeniul învățământului care deservesc populația unitatea teritorială autonomă Găgăuzia;”

	Mai mult ca atât, alin.(4) din articolul dat, prevede că în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, Adunarea Populară exercită competențele prevăzute de Legea nr.344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri), precum și cele din domeniile de activitate prevăzute la alin.(2) din prezentul articol. Astfel, competențele privind învățământul primar, gimnazial, liceal și special rămân în afara domeniilor proprii de activitate ale UTA Găgăuzia, ceea ce nu poate fi admis, situația dată urmând a fi remediată.	
41	<u>Art. III (care modifică Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale)</u> <i>La pct.1, 2 și 3 (care modifică art.5, 11 și 12)</i> Având la bază calculele, analiza și simulările efectuate, Ministerul Finanțelor propune următoarele modificări: - La <i>art.5, alin.(5), pct.1), lit. b) (i)</i>: - la prima liniuță textul ”50%” se substituie cu textul ”48,5%”; - la a doua liniuță textul ”50%” se substituie cu textul ”49%”. - La <i>art.11</i>: - la alin.(1) cuvântul ”63,9%” se substituie cu cuvântul ”59,4%”; - la alin.(3), textul ”Pd = 29,6” se substituie cu textul ”Pd = 25,35%”. Aceste calcule sunt elaborate pornind de la ipoteza că investițiile adiționale în educație, pe lângă costurile de administrare a organelor locale de specialitate, finanțate din bugetele locale, vor fi preluate de bugetul de stat, fără a le compensa prin revizuirea transferurilor cu destinație generală și/sau a defalcărilor. - La <i>art.12, alin.(1), lit. a) și a¹)</i> de comasat într-un singur punct cu următorul cuprins: „a) învățământului preșcolar, primar, gimnazial, liceal, special și extrașcolar din UTA Găgăuzia, precum și a învățământului preșcolar și extrașcolar din celelalte unități administrativ-teritoriale.”	Se acceptă parțial. A fost luat în considerație calculul prezentat de Ministerul Finanțelor pentru situația în care defalcările pentru municipiile Bălți și Chișinău se diminuează cu 5 puncte procentuale, astfel se propune Art. III în următoarea redacție: „Art. III. - Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 384–395, art. 612), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La Articolul 5, alineatul (5), punctul 1), litera b) (i) textul „50%” se substituie cu textul „45%”. 2. La Articolul 11: la alineatul (1), textul „63,9%” se substituie cu textul „51,25%”. la alineatul (3), textul „Pd = 29,6%” se substituie cu textul „Pd = 18,0%”. 3. La Articolul 12: la alineatul (1), litera a) va avea următorul cuprins: „a) învățământului preșcolar, primar, gimnazial, liceal, special și extrașcolar din UTA Găgăuzia, precum și a învățământului preșcolar și extrașcolar din celelalte unități administrativ-teritoriale;”.
42	Completarea proiectului cu un nou alineat (2¹) nu poate fi acceptată și nici nu se justifică, deoarece metodologia și formulele de	Se acceptă.

	calculare a transferurilor cu destinație specială din domeniul învățământului ține nemijlocit de reglementările specifice și detaliate ale Codului educației ca și cadru juridic al educației. Or, ceea ce se reglementează la alin.(2) în partea ce ține de calcularea transferurilor cu destinație specială pentru finanțarea infrastructurii drumurilor publice locale, a fost și este unica posibilitate de a reglementa legal într-o lege aceste cerințe, alte opțiuni nu au existat. Mai mult ca atât, cu o astfel de abordare s-ar impune reglementări specifice și detalieri pentru fiecare tip de transfer cu destinație specială în partea, fapt ce nu poate fi acceptat.	
43	<u>Art. IV (care completează Legea nr.523/1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale)</u> Propunerile înaintate nu se susțin din următoarele considerente: - prevederile art.8¹ deja există în legea menționată; - reglementarea de la alin.(2) lasă spațiu de interpretare, deoarece nu există claritate și nu poate fi sesizat scopul urmărit în cazul unei astfel de reglementări. Urmările pot fi neprevăzute într-o asemenea formulare și reglementare.	Se acceptă.
44	<u>Art. IX (Dispoziții generale)</u> La alin.(8) se propune de completat după sintagma „domeniul” cu sintagma „educației timpurii”, reieșind din obiecțiile expuse la pct.5.	Se acceptă
45	La alin.(9) se propune de completat după cuvintele "proprietate publică” cu cuvintele "de domeniul public".	Se acceptă
46	La alin.(10) , textul „ <i>locațiune, folosință sau alte acte juridice</i> ” se propune de exclus, întrucât art.10, alin (61) din Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice prevede expres că, bunurile proprietate publică a statului aflate în gestiunea instituțiilor publice de învățământ din administrarea Ministerului Educației și Cercetării pot fi transmise în comodat, cu drept de folosință temporară, autorităților administrației publice locale și invers, în scopul desfășurării activităților educaționale. Or, între nota de fundamentare și prevederile punctului dat, se constată o necorelare în partea ce ține de regimul juridic al bunurilor utilizate de instituțiile publice de învățământ. Totodată, urmează a fi clarificat dacă intenția autorului este instituirea exclusivă a	Se acceptă

		regimului de comodat sau menținerea valabilității tuturor raporturilor juridice existente privind utilizarea bunurilor respective.	
47		La alin.(13) , se propune de completat cu următoarea propoziție: „Transmiterea bunurilor se va efectua în conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.901/2015.”	Se acceptă ?!
48		Potrivit alin.15 , Agențiile Teritoriale pentru Educație vor continua finanțarea activităților grupelor cu program prelungit și a claselor cu profil arte sau sport pentru instituțiile de învățământ primar și gimnazial care au realizat aceste programe în anul de studii 2025-2026. Ținând cont de faptul că, până în prezent decizia de deschidere și finanțare a claselor cu program prelungit aparținea autorităților publice locale, proiectul de lege se propune de completat cu expunerea art.27 alin.(6) din Codul educației în următoarea redacție: „(6) În învățământul primar se pot deschide grupe sau clase noi cu program prelungit finanțate din bugetele locale și/sau din alte surse legale, în modul stabilit de Guvern.”	Se acceptă. La articolul 27 alineatul (6) cuvintele „finanțate din surse bugetare” se substituie cu textul „cu finanțare din sursele de la bugetele locale”. Totodată, menționăm prevederea tranzitorie: „(15) Agențiile Teritoriale pentru Educație vor continua finanțarea activităților grupelor cu program prelungit și a claselor cu profil arte sau sport pentru instituțiile de învățământ primar și gimnazial care au realizat aceste programe în anul de studii 2025-2026.”
49		Suplimentar, Art. IX din proiectul de lege se propune de completat cu un alineat nou cu următorul conținut: „_ Prin legea bugetară anuală pot fi instituite mecanisme de sprijin autorităților publice locale de nivelul al doilea, urmare a implementării reformei „Restart în educație.”.	Se acceptă
50		<u>La Nota de fundamentare</u> La compartimentul 4.2 (impactul financiar și argumentarea costurilor estimative) se menționează că, preluarea competențelor de administrare a învățământului primar, gimnazial, liceal și special de către Agențiile Teritoriale pentru Educație de la autoritățile publice locale de nivelul al doilea, finanțarea funcțiilor și instituțiilor respective urmează a fi transferată de la bugetele locale la bugetul de stat, suma estimativă a acestui transfer este de 607,8 mil.lei.	Se acceptă. Art. III a fost redactat și Nota de fundamentare a fost redactată și completată.

		Impactul financiar ulterior odată cu promovarea reformei date se referă la toate UAT de nivelul al doilea, exceptând UTA Găgăuzia. Respectiv, autoritățile publice locale de nivelul al doilea urmează să dispună de acces la datele și calcul aferent obținerii volumului de mijloace financiare ce urmează a fi preluat de 607,8 mil.lei, motivarea sau fundamentarea din partea autorului, inclusiv anul de referință pentru efectuarea calculelor (din prezentările anterioare ale Ministerului Educației și Cercetării calculele sunt bazate pe date privind execuția din anul 2025). În ce privește realizarea transferului de 607,8 mil.lei la bugetul de stat, implică modificarea Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale prin diminuarea cotei defalcărilor din impozitul pe venit al persoanelor fizice (IVPF) pentru Chișinău și Bălți cu 5 puncte procentuale (de la 50% la 45%), totodată, cu diminuarea cotei din fondul de susținere financiară (SFS) a unităților administrativ-teritoriale, care se utilizează la calculul transferurilor cu destinație generală către bugetele locale, de la 63,9% la 48,5%, cu impactul doar pentru autoritățile publice locale de nivelul al doilea pentru care se modifică ponderea sumei repartizate din FSF pentru bugetele locale de nivelul al doilea (parametrul de divizare Pd) de la 29,6% la 14,6%. Stabilirea proporției din IVPF în modificările propuse la art.11 din Legea nr.397/2003 nu ține cont de faptul că, începând cu anul 2020, Fondul de susținere financiară a UAT a fost suplimentat cu o cotă-parte din impozitul pe venitul obținut din activitatea de întreprinzător, stabilită în legea bugetară anuală, care la moment constituie 10% din încasări. Din acest considerent afirmăm cu certitudine că proporția de 48,5% prevăzută în modificarea art.11 din Legea nr.397/2003 ca și proporție din IVPF este incorectă. Drept urmare, și parametrul de divizare (Pd) a fondului de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale (FSF) în fondul de echilibrare a bugetelor locale de nivelul întâi (FEB1) și fondul de echilibrare a bugetelor locale de nivelul al doilea (FEB2) propus pentru a fi modificat este incorect. Din acest considerent, s-au efectuat analize și simulări proprii pentru a determina cu exactitate indicii menționați supra propuși pentru modificare (se anexează). Menționăm că, FSF se formează	
--	--	--	--

	din impozitul pe venit al persoanelor fizice, nealocat sub formă de defalcări la bugetele locale și o cotă-parte din impozitul pe venit obținut din activitatea de întreprinzător, stabilită în legea bugetară anuală, pe baza datelor din ultimul an pentru care există execuție bugetară definitivă. Totodată, în partea ce ține de cheltuielile în domeniul educației anul de referință pentru calcule este 2025, în conformitate cu execuția bugetară. În rezultatul simulărilor efectuate, ținând cont de reducerea cotei de defalcare de la 50% la 45% pentru bugetele municipale Bălți și Chișinău, proporția din FSF se diminuează la 51,26%, iar parametrul de divizare (Pd), de asemenea, se va diminua și va constitui 18,03%. Fără mari și esențiale deviații de impact asupra volumului transferurilor cu destinație generală aferente bugetelor locale de ambele nivele, indicii în cauză pot fi rotunjiți și vor constitui: proporția din SFS - 51,25% și parametrul de divizare Pd - 18,0%, indici care urmează a fi reflectați în modificările propuse la Legea privind finanțele publice locale. De asemenea, deși la general pe țară impactul este neesențial, există impact la nivel individual pentru bugetele raionale, astfel că sunt 14 Consilii raionale câștigătoare, impactul pozitiv variind de la minimum de 12,7 mii lei (CR Dubăsari) la maximum de 7 409,5 mii lei (CR Strășeni). Pierzători de la reforma în cauză sunt 18 Consilii raionale, pierderile variind de la minimum de 453,2 mii lei (CR Cimișlia) la maximum de 5 419,1 mii lei (CR Florești). Totodată, ținem să subliniem că autoritățile publice locale de nivelul al doilea ar putea să suporte pierderi urmare a implementării reformei, volumul cărora constituie 44 911,3 mii, necesar a fi acoperite din bugetul de stat. Deoarece reforma ”Restart în educație” se va implementa începând cu 01 ianuarie 2027, pentru anul 2027 este necesar de preconizat transferuri de compensare bugetelor raionale pierzătoare de la reforma în cauză, care ulterior, în contextul reformei administrativ-teritoriale după alegerile locale generale din toamna anului 2027, nu se mai vor aloca pentru următorii ani bugetari odată cu trecerea la 10 UAT de nivelul al doilea începând cu anul 2028.	
51	Totodată, analiza Notei de fundamentare relevă insuficiența informațiilor privind impactul asupra cheltuielilor de personal	Se acceptă. Nota de fundamentare a fost redactată și completată.

		generate de instituirea Agențiilor Teritoriale pentru Educație. Deși proiectul de lege prevede aprobarea ulterioară a structurii-tip, efectivului-limită și regulamentelor de organizare și funcționare ale noilor entități, documentele aferente nu conțin o delimitare clară între funcțiile care urmează a fi transferate din cadrul Organelor Locale de Specialitate în Domeniul Învățământului și eventualele funcții noi care urmează a fi instituite în cadrul Agențiilor Teritoriale pentru Educație, sursele de finanțare necesare acoperirii eventualelor cheltuieli suplimentare. Astfel, transferarea funcțiilor și atribuțiilor din cadrul Organelor Locale de Specialitate în Domeniul Învățământului către structuri administrative din subordinea administrației publice centrale poate genera modificări asupra claselor de salarizare aplicabile personalului și asupra structurii cheltuielilor de personal. În lipsa unor calcule detaliate și a unei cartografieri exacte a funcțiilor transferate și instituite, nu poate fi evaluat integral impactul bugetar al măsurilor propuse și nici conformitatea acestora cu principiile predictibilității și sustenabilității financiare. De asemenea, Nota de fundamentare nu include simulări financiare detaliate privind costurile de tranziție instituțională, inclusiv eventualele cheltuieli aferente încetării raporturilor de muncă în cadrul structurilor reorganizate, plata compensațiilor prevăzute de legislația muncii, concediilor neutilizate și altor obligații financiare aferente procesului de reorganizare instituțională. În același timp, se subliniază necesitatea respectării stricte a cadrului normativ stabilit prin Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Eventualele ajustări ale structurii funcționale și ale atribuțiilor personalului urmează a fi realizate în limitele cadrului normativ existent și ale cheltuielilor de personal aprobate prin legea anuală a bugetului de stat, fără instituirea unor mecanisme salariale derogatorii care ar putea genera inechități față de alte categorii de funcționari publici din sectorul bugetar. În acest sens, se consideră necesară completarea Notei de fundamentare, prin prezentarea unor calcule financiare exhaustive privind impactul asupra cheltuielilor de personal, delimitarea funcțiilor transferate și a funcțiilor nou instituite, estimarea fondului de salarizare aferent noilor structuri, precum și	
--	--	---	--

		identificarea surselor de finanțare necesare implementării măsurilor propuse. În concluzie, Nota de fundamentare nu reflectă integral impactul asupra bugetelor (atât la venituri, cât și la cheltuieli), precum și eventualele riscuri legate de cheltuieli imprevizibile și sursa de acoperire a acestora. Prin urmare, menționăm că, potrivit prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, Nota de fundamentare urmează să descrie impactul economico-financiar, cu indicarea expresă a cheltuielilor (bugetare și nebugetare) și cu sursa de acoperire a acestora. Mai mult ca atât, reieșind din prevederile art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, pe parcursul anului bugetar nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget, iar conform art.131 alin.(6) din Constituția Republicii Moldova, nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.	
Ministerul Culturii (Scrisoarea nr. 03/1-09/1711 din 09.06.2026)	52	La Articolul I punctul 5, care modifică articolul 21 din Codul educației, se propune completarea cu un alineat nou, cu următorul cuprins: „(1¹) Deciziile autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia privind reorganizarea sau lichidarea instituțiilor de învățământ extrașcolar artistic complementar – școală de arte (muzică, teatru, arte plastice, dans etc.) se adoptă exclusiv după consultarea obligatorie a Ministerului Culturii și Ministerului Educației și Cercetării, în vederea evaluării impactului asupra învățământului artistic și a accesului cetățenilor la cultură”.	Se acceptă. Propunerea este compatibilă cu obiectivele reformei și reflectă preocuparea pentru protejarea specificului artistic și accesul cetățenilor la cultură. Textul va fi ajustat din punct de vedere al tehnicii normative, prin utilizarea terminologiei consacrate, astfel încât să se asigure claritatea și aplicabilitatea normei: „(1¹) Deciziile autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia privind reorganizarea sau lichidarea instituțiilor de învățământ extrașcolar artistic complementar – școală de arte (muzică, teatru, arte plastice, dans etc.) se adoptă cu avizul consultativ Ministerului Culturii, în vederea evaluării impactului asupra învățământului artistic și a accesului cetățenilor la cultură.”
	53	La Articolul I punctul 15, care modifică articolul 51 din Codul educației, se propune completarea normei privind organizarea procesului educațional cu următorul text: „În instituțiile de învățământ artistic complementar, procesul educațional se	Se acceptă.

	organizează în grupe, subgrupe și/sau individual, în funcție de specificul disciplinei artistice, conform normativelor aprobate de Ministerul Educației și Cercetării, cu consultarea Ministerului Culturii.”	
54	La Articolul I punctul 26, care modifică articolul 141 din Codul educației, se propune completarea alineatului (4) cu următorul enunț: „În cazul instituțiilor de învățământ artistic complementar, raportul anual privind starea învățământului extrașcolar se transmite, cu titlu informativ, și Ministerului Culturii.”	Se acceptă parțial. Alineatul (4) se va expune în redacția: „(4) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea elaborează un raport anual privind starea învățământului extrașcolar din teritoriul administrat, pe care îl publică pe pagina web oficială a lor. Metodologia de elaborare și publicare a raportului este stabilită de Ministerul Educației și Cercetării.” Astfel că, obligarea de publicare a raportului va permite consultarea acestuia de către toți cei interesați.
55	La Articolul I punctul 29, care modifică articolul 143 din Codul educației, se propune completarea cu un alineat nou, cu următorul cuprins: „Finanțarea instituțiilor de învățământ extrașcolar artistic complementar se realizează de la bugetul de stat, prin transferuri cu destinație specială către bugetele locale, în baza unui cost standard per elev ponderat, care să acopere cheltuielile specifice domeniului artistic (achiziția și mentenanța instrumentelor muzicale, materialelor didactice specifice artelor vizuale și performative), aprobat prin hotărâre de Guvern, la propunerea comună a Ministerului Educației și Cercetării și a Ministerului Culturii.”	Nu se acceptă La moment, propunerea nu poate fi acceptată. Propunerea prezintă o modificare de esență, care necesită o examinare aparte, conceptualizare, estimare financiară și coordonare interinstituțională (MEC, Ministerul Culturii, Ministerul Finanțelor). În lipsa acestor analize și resurse, norma nu poate fi acceptată în cadrul prezentului proiect.
56	La Articolul III, care modifică Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, se propune examinarea impactului financiar asupra instituțiilor de învățământ artistic complementar.	Nu se acceptă Propunerea este relevantă în contextul implementării propunerii de mai sus, care, la momentul actual nu poate fi acceptată.
57	La Articolul I punctul 33, care introduce articolul 146¹ în Codul educației, precum și la Articolul IV al proiectului, se propune completarea cu o normă de protecție a infrastructurii culturale și artistice: „În procesul de transmitere în comodat, reorganizare sau utilizare a bunurilor imobile aferente instituțiilor de învățământ, se garantează menținerea spațiilor utilizate de instituțiile de învățământ artistic complementar și de alte entități culturale. Modificarea destinației acestor spații se admite numai după consultarea prealabilă a Ministerului Culturii.”	Nu se acceptă Situația este deja acoperită de prevederea generală de la art. 146, care se aplică și instituțiilor de învățământ artistic complementar. Introducerea unei norme suplimentare ar fi redundantă.

58	La Articolul IX alineatul (2) litera d), se propune completarea textului cu următoarea sintagmă: „inclusiv actele normative privind organizarea și funcționarea instituțiilor de învățământ artistic complementar, clasele cu profil arte, finanțarea specifică a acestora și protejarea patrimoniului aferent, cu consultarea Ministerului Culturii.”	Nu se acceptă Situția este deja reglementată prin norma generală, care se aplică implicit și învățământului artistic. Nu este necesară completarea cu sintagma propusă.
59	La Articolul IX alineatul (15), se propune reformularea textului după cum urmează: „Agențiile Teritoriale pentru Educație vor asigura finanțarea activităților grupelor cu program prelungit și a claselor cu profil arte sau sport pentru instituțiile de învățământ primar și gimnazial, inclusiv a celor existente în anul de studii 2025-2026 și a celor aprobate ulterior, în condițiile metodologiei aprobate de Guvern.”	Nu se acceptă Sintagma „și a celor aprobate ulterior” implică resurse suplimentare, care nu sunt prevăzute în cadrul actual.
60	La Articolul IX alineatul (17), se propune reformularea integrală a textului, după cum urmează: „În sensul prezentei legi, instituțiile de învățământ artistic complementar prevăzute la articolul 15 alineatul (1) litera j ¹) și la articolul 31 ⁴ din Codul educației fac parte din categoria instituțiilor de învățământ extrașcolar, cu respectarea regimului specific al învățământului artistic complementar, a standardelor educaționale și a normelor metodologice aprobate de Ministerul Educației și Cercetării, cu consultarea Ministerului Culturii.”	Nu se acceptă Versiunea din proiect corespunde naturii dispozițiilor tranzitorii. Versiunea din aviz instituie norme noi, care nu sunt specifice scopului dispozițiilor finale și tranzitorii și sunt deja reglementate în Capitolul VI ¹ din Cod.
61	Se propune includerea în proiect a modificării articolului 31² din Codul educației, după cum urmează: „(1) Standardele educaționale pentru toate tipurile de învățământ artistic sunt elaborate de Ministerul Educației și Cercetării în comun cu Ministerul Culturii, cu participarea cadrelor didactice universitare și preuniversitare și a centrelor metodice specializate în domeniul învățământului artistic și cultural. (2) Ministerul Educației și Cercetării, de comun acord cu Ministerul Culturii, asigură elaborarea și implementarea politicilor educaționale în învățământul artistic, luând în considerare specificul acestuia și promovând strategii educaționale adaptate fiecărei categorii de învățământ artistic, în vederea protejării și promovării patrimoniului cultural național.”	Se acceptă Se va include o prevedere generală privind implicarea Ministerului Culturii. Articolul 31 ² alin. (8): „(8) În procesul de elaborare a standardelor educaționale și a politicilor educaționale în domeniul învățământului artistic, Ministerul Educației și Cercetării consultă Ministerul Culturii, asigurând coerența între politicile educaționale și cele culturale.”

	62	Totodată, alineatul (7) al aceluiași articol se propune a fi modificat după cum urmează: „Structura și modul de organizare a învățământului artistic sunt prevăzute în regulamentul aprobat prin ordin comun al ministrului educației și cercetării și al ministrului culturii.”	Se acceptă Similar argumentării de la poziția 70.
Ministerul Afacerilor Interne (Scrisoarea nr.42/2344 din 09.06.2026)	63	Se propune completarea proiectului la art. I, pct. 20 cu un nou alineat, cu următorul cuprins: <i>„(16) Absolvenții instituțiilor de învățământ din domeniile securității și ordinii publice, forma de învățământ cu frecvență, cu finanțare de la bugetul de stat, angajați în funcții publice cu statut special prin repartizare în instituțiile și autoritățile subordonate administrației publice centrale de resort, beneficiază, în primii 5 ani de activitate de la repartizare, de indemnizații din mijloacele bugetului de stat. Modul de acordare, cuantumurile, condițiile și mecanismul de restituire proporțională a sumelor în cazul încetării raporturilor de serviciu înainte de expirarea termenului prevăzut se stabilesc de Guvern.”</i> Art. 122 din Codul educației instituie deja un regim derogatoriu pentru acest tip de învățământ, justificat de specificul funcțional al acestor profesii — risc ridicat, program nenormat, mobilitate, constrângeri speciale — factori care reduc atractivitatea carierei la debut. Datele MAI confirmă problema: în 2023–2025 au demisionat 4899 de funcționari cu statut special, dintre care 2948 (60,1%) cu vechime sub 5 ani, generând pierderi financiare prin formarea profesională neexploată instituțional. Impact bugetar: Propunerea conferă Guvernului competența de a reglementa ulterior mecanismul, prin hotărâre separată, însoțită de fișă financiară și notă de fundamentare proprii — proiectul de lege în sine nu produce efecte financiare directe.	Se acceptă condiționat, dacă acceptă Ministerul Finanțelor. Se propune amânarea propunerii de completare, pentru coordonare cu Ministerul Finanțelor.
Ministerul Apărării (Scrisoarea nr 11/864 din 02.06.2026)	64	Lipsă de propuneri și obiecții	Se ia act.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale (Scrisoarea nr	65	La Art. I: 1.1. pct. 3 cu privire la modificarea art. 18, la textul propus pentru alin. (5) se propune a fi indicat numărul corect al alineatului.	Se acceptă.
	66	Pct. 13, art. 48 alin. (2), cuvântul „sprijiniți” se propune a fi substituit cu cuvântul „asistați”, în concordanță cu terminologia utilizată în	Se acceptă.

25/3089 din 08.06.2026)		legislația în vigoare (ex. Legea nr. 98/2012). Totodată, pentru alin. (3), se atrage atenția că norma respectivă stabilește condiții diferențiate pentru directorii și directorii-adjuncți ai Agențiilor Teritoriale pentru Educație în raport cu Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare (prevăzută la art. 44¹ din Codul educației), toate fiind autorități administrative din subordinea Ministerului Educației și Cercetării. În funcție de acceptarea propunerii, va fi necesară revizuirea integrală a articolului, inclusiv a conținutului aferent din proiect. Totodată, expresia „de întreruperile din activitate” se propune a fi exclusă sau reformulată pentru a asigura claritatea normei.	
67		Alin. (5) al art. 48 necesită completare prin precizarea expresă a numărului de mandate pentru care poate fi ocupată funcția de director, în vederea asigurării clarității și aplicării uniforme a normei (alin. (3) din art. 48).	Se acceptă.
68		Pct. 14 privind modificarea art. 50 alin. (6 ¹) necesită revizuire/redactare, întrucât, în redacția actuală, prevederea propusă poate genera dificultăți de aplicare și interpretări neuniforme în practică. Textul nu stabilește expres momentul de la care curge termenul de un an și nici efectele juridice ale expirării acestuia asupra exercitării interimatului și competenței de numire. De asemenea, se recomandă să fie specificat termenul pentru care poate fi numit interimatul directorului/directorului adjunct de către Ministerul Educației și Cercetării/Agenția Teritorială pentru Educație. Lipsa unui termen-limită expres permite menținerea în funcții de conducere a unor persoane interimare pe perioade nedeterminate de timp.	Se acceptă. (opinia reflectată la pct.8, avizul CS) Se completează cu un alineat nou cu următorul conținut: „(6 ²) Termenul de un an prevăzut la alin. (6 ¹) se calculează de la data emiterii actului de numire în funcția de interimar. Interimatul nu poate fi prelungit peste acest termen, iar numirea interimarului de către Ministerul Educației și Cercetării sau Agenția Teritorială pentru Educație se face pentru o durată determinată, până la finalizarea concursului de ocupare a funcției.”
69		Totodată, în alin. (7), se stabilește că directorul instituției publice de învățământ primar, gimnazial, liceal sau special încheie contractul individual de muncă cu Agenția Teritorială pentru Educație, iar directorul adjunct încheie contractul individual de muncă cu directorul instituției, pe când alin. (6 ¹) prevede condiții contradictorii. Se propune revizuirea normei în vederea aducerii acesteia în concordanță cu prevederile art. 55 din Legea nr. 100/2017 privind actele normative.	Nu se acceptă. Nu este o contradicție între alin. (6 ¹) și alin. (7). Alin. (7) reglementează regula generală: directorul instituției publice încheie contractul individual de muncă cu Agenția Teritorială pentru Educație, iar directorul adjunct cu directorul instituției. Alin. (6 ¹) instituie o excepție pentru situații excepționale de neconformare, când mecanismul obișnuit nu poate fi aplicat. Prin urmare, nu avem norme contradictorii, ci o normă generală și o normă derogatorie pentru cazuri speciale. Din punct de vedere al tehnicii legislative, această

			structură este conformă cu art. 55 din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, care permite instituirea de excepții în situații justificate.
70	Suplimentar, ținând cont de faptul că varianta în vigoare a prezentului alineat reglementează faptul că un contract individual de muncă se încheie între directorul instituției de învățământ general și organul local de specialitate în domeniul învățământului, iar noua redacție menționează că „Directorul instituției publice de educație timpurie și directorul instituției publice de învățământ extrașcolar încheie un contract individual de muncă cu fondatorul, iar directorul instituției publice de învățământ primar, gimnazial, liceal sau special – cu Agenția Teritorială pentru Educație.”, atât în proiect, cât și în Nota de fundamentare urmează a fi specificat ce se întâmplă cu contractele individuale de muncă existente la momentul intrării în vigoare a Legii. În conformitate cu prevederile art. 68 alin. (2) din Codul muncii, modificare a contractului individual de muncă se consideră orice modificare sau completare care vizează cel puțin una dintre clauzele prevăzute la art. 49 alin. (1) din Cod. Potrivit art. 49 alin. (1) lit. b) din Codul muncii, datele de identificare ale angajatorului constituie una dintre clauzele obligatorii ale contractului individual de muncă.	Nu se acceptă Nu este necesară o prevedere specifică în proiect. Contractele individuale de muncă existente vor continua până la finalizarea mandatelor, iar modificările se vor face conform Codului muncii. Aspectul poate fi menționat doar în Nota de fundamentare, ca explicație de tranziție.	
71	pct. 27 cu referire la titlul X, art. 141 ¹ alin. (1) lit. n), cuvintele „absolvenți orfani” urmează a fi ajustat în conformitate cu terminologia utilizată în domeniul protecției copilului, după cum urmează: „absolvenți, care, până la împlinirea vârstei de 18 ani, dețineau statutul de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească”.	Se acceptă.	
72	La Art. VI și Art. VII atragem atenția că, norma în redacția propusă de autorul proiectului exclude direcția generală de învățământ, tineret și sport din UTA Găgăuzia, context în care această propunerea urmează a fi revizuită.	Nu se acceptă Direcția generală de învățământ, tineret și sport din UTA Găgăuzia se va transforma în Agenția Teritorială pentru Educație. Nu este necesar de introdus prevederi specifice în textul proiectului, fiind suficientă această clarificare.	
73	Se propune excluderea Art. VIII din proiect. Informăm că, în prezent Ministerul Muncii și Protecției Sociale este în proces de promovare a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea sistemului de protecție a copilului împotriva violenței, neglijului și/sau exploatarei) (număr unic 337/MMPS/2026), care la articolul VIII propune abrogarea Legii nr. 299/2018 privind măsurile	Nu se acceptă Decizia de excludere a Art. VIII urmează a fi aplicată la o etapă ulterioară, în concordanță cu avansarea proiectului promovat de către MMPS.	

	și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant. Menționăm că, propunerea de abrogare a Legii nr. 299/2018 este de ordin tehnic, deoarece aspectele ce vizează intervențiile necesare pentru a asigura protecția copiilor din categoria vizată sunt reglementate deja prin Legea nr. 140/2013 și Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 (care recent au fost ajustate corespunzător).	
74	La Art. IX alin. (1) necesită modificări/completări. Din conținut rezultă că legea urmează să intre în vigoare la 1 ianuarie 2027, cu excepția unor prevederi expres indicate. În același timp, art. IX alin. (3) instituie, începând cu data publicării legii, interdicția de a ocupa funcțiile publice vacante și de a încheia noi contracte individuale de muncă în cadrul organelor locale de specialitate în domeniul învățământului. Întrucât alin. (1) nu prevede în mod expres intrarea în vigoare a alin. (3) la data publicării, există riscul unor interpretări neuniforme privind momentul aplicării acestei norme.	Nu se acceptă. Norma de la art. IX alin. (3) are caracter tranzitoriu și funcționează autonom, fără a necesita concordanță cu alin. (1) sau cu alte dispoziții tranzitorii. Din punct de vedere al tehnicii legislative, prevederile tranzitorii pot stabili momente distincte de intrare în vigoare pentru anumite interdicții sau mecanisme, iar formularea „începând cu data publicării legii” este suficientă pentru a produce efecte juridice clare. În consecință, nu există un risc real de incoerență normativă, iar securitatea raporturilor juridice este asigurată prin aplicarea directă a acestei norme speciale.
75	La alin. (3), sintagma „contracte de muncă” urmează a fi substituită cu sintagma „contracte individuale de muncă”.	Se acceptă.
76	La alin. (11), cuvântul „competente” se propune a fi exclus, acesta fiind de prisos. Totodată, se recomandă reconsiderarea normei în vederea asigurării includerii tuturor subiecților posibili ca părți contractante în sensul alin. (10).	Se acceptă.
77	La Art. IX, se atrage atenția autorului asupra faptului că, în conformitate cu Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, având dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și competențele în condițiile legii, în limitele teritoriului administrat. Raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale, precum și între autoritățile publice de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea, se bazează pe principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în soluționarea problemelor de interes comun. Între acestea nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege. În acest context, se propune substituirea sintagmei „vor adopta” cu sintagma „se propune adoptarea”.	Nu se acceptă Propunerea de substituire a sintagmei „vor adopta” cu „se propune adoptarea” nu se acceptă. Conceptul „Restart în educație” consacră principiul responsabilității clare și asumate de către autoritățile administrației publice locale, în limitele autonomiei decizionale prevăzute de Legea nr. 436/2006. Formularea „vor adopta” reflectă obligația legală și nu instituie raporturi de subordonare, ci doar responsabilitatea de a acționa în cadrul competențelor proprii.

Ministerul Sănătății (Scrisoarea nr. 19/2067 din 10.06.2026)	78	Referitor la modificările propuse la art. I Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, și anume la art. 63, art. 89 alin. (2) și art. 121 alin. (4), propunem stabilirea datei de intrare în vigoare a acestora începând cu 1 ianuarie 2028. Această propunere este determinată de impactul pe care modificările respective îl pot avea asupra accesului absolvenților programelor de învățământ profesional tehnic la studiile superioare, precum și de necesitatea asigurării unei perioade suficiente de adaptare pentru instituțiile de învățământ, elevi și ceilalți actori implicați în procesul educațional.	Se acceptă. <i>Clarificare:</i> În scopul respectării principiului predictibilității legislative și al protecției încrederii legitime a beneficiarilor actuali ai sistemului de învățământ profesional tehnic postsecundar, este prevăzută o perioadă de tranziție de 4 ani. Astfel, noile reguli de admitere vor deveni aplicabile exclusiv elevilor care vor fi înmatriculați în colegii după intrarea în vigoare a prezentei legi, oferindu-le acestora posibilitatea de a-și planifica traseul educațional în cunoștință de cauză și asigurând securitatea juridică a raporturilor de drept educațional.
Congresul Autorităților Locale din Moldova (Scrisoarea nr. 198 din 08.06.2026)	79	Considerăm că proiectul de lege necesită a fi corelat și sincronizat cu pachetul de legi care urmează a fi propus de Guvern spre examinare în contextul reformei administrației publice, în care se vor preciza dimensiunile și competențele autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea.	Nu se acceptă Conceptul „Restart în educație” are propria argumentare normativă și instituțională, iar sincronizarea cu alte inițiative guvernamentale nu poate fi realizată în cadrul acestui proiect. Eventualele ajustări vor fi examinate separat, în contextul reformei administrației publice, dar aceste intervenții nu pot condiționa prezentul demers legislativ.
	80	Pentru promovarea unei astfel de reforme radicale în educație, Ministerul Educației și Cercetării necesită mai întâi să elaboreze și să prezinte analiza impactului de reglementare, atât la prezenta reformă numită generic „Restart în educație”, cât și la precedenta reformă similară numită „Reforma restart”, care ar trebui să arate avantajele și dezavantajele reformelor.	Nu se acceptă Conceptul „Restart în educație” reprezintă un document amplu, care include toate elementele unei analize de impact de reglementare, precum și informații suplimentare despre reforma propusă. În aceste condiții, elaborarea unei analize distincte nu este necesară și nu poate condiționa prezentul demers legislativ.
	81	Care este temeiul privilegiului de reglementare al UTA Găgăuzia, de a i se propune să dețină competențe distincte în educație, în raport, cu capitala, municipiul Chișinău, dar și cu municipiul Bălți (care se lipsesc prin proiect de aceste competențe proprii), care potrivit Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală – dețin statut legal special și au capacitatea de administrare a tuturor responsabilităților în educație. Această impresie este fortificată și de propunerea de i se acorda un statut special raionului Taraclia (în Conceptul Guvernului privind reforma administrației publice locale), chiar dacă un asemenea statut privilegiat (municipalizare) îl merită și celelalte unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea (de ce nu?).	Nu se acceptă <i>Clarificare:</i> Statutul special al UTA Găgăuzia este consacrat prin Constituție și Legea nr. 344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei, care îi conferă competențe distincte, inclusiv în domeniul educației. Municipiile Chișinău și Bălți, deși au statut legal special conform Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, nu beneficiază de același regim normativ specific prevăzut pentru UTAG. Prin urmare, diferența de tratament are temei legal, iar proiectul respectă cadrul normativ existent fără a institui privilegii arbitrare.

	82	Proiectul reprezintă o centralizare a competențelor în domeniul educației, respectiv, nu satisface plenar principiul constituțional al descentralizării serviciilor publice, consacrat de Art. 109 din Constituția Republicii Moldova. Prin urmare, descentralizarea este un principiu constituțional obligatoriu, nu doar o opțiune de politici publice. În contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, descentralizarea este privită ca o condiție pentru buna guvernare, absorbția fondurilor europene, dezvoltarea regională și consolidarea capacității administrative locale. Respectiv, atât Comisia Europeană, cât și Congresul Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei (inclusiv în ultimul său document posmonitorizare, din anul 2025) au recomandat în repetate rânduri Republicii Moldova aprofundarea descentralizării, constituind angajamentele asumate în procesul de integrare europeană. Prin urmare, descentralizarea nu ține doar de o „formă administrativă”, ci constituie un principiu fundamental al organizării statului și al autonomiei locale în Republica Moldova.	Nu se acceptă <i>Clarificare:</i> Conceptul „Restart în educație” nu contravine principiului descentralizării consacrat de art. 109 din Constituție, ci instituie un mecanism de coordonare și responsabilizare uniformă la nivel național, cu respectarea autonomiei locale în limitele legii. Reforma urmărește consolidarea capacității administrative și eficientizarea serviciilor educaționale, în conformitate cu angajamentele europene privind buna guvernare și dezvoltarea regională.
	83	Referitor la atribuțiile APL în domeniul învățământului extrașcolar – considerăm că aceste competențe necesită a fi atribuite doar autorităților administrației publice locale de nivelul întâi (nu și al doilea). În acest context, considerăm necesară modificarea corespunzătoare a normelor respective din tot textul proiectului (de ex: „...<i>articolul se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins: „(11) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea exercită la nivel local atribuțiile în domeniul învățământului preșcolar și extrașcolar, în condițiile prezentului cod, direct sau, după caz, prin intermediul subdiviziunilor interioare create potrivit structurii proprii”</i>).).	Nu se acceptă Cu referire la învățământul extrașcolar, Conceptul „Restart în educație” consacră continuitatea calității de fondator și menținerea bunelor practici existente, implicând atât autoritățile administrației publice locale de nivelul I, cât și pe cele de nivelul II.
Comitetul Executiv al Găgăuziei (Decizia nr 13/1 din 09.06.2026)	84	Ст.І В Кодекс об образовании Республики Молдова № 152/2014 (Официальный монитор Республики Молдова, 2014, № 319–324, ст. 634), с последующими изменениями, внести следующие изменения: 1. В статье 3 проекта понятие «Территориальное агентство образования» в части, касающейся АТО Гагаузия, предлагается изложить в следующей редакции: «а в АТО Гагаузия - Орган управления в области образования АТО Гагаузия - центральное отраслевое управление Исполнительного Комитета Гагаузии,	Nu se acceptă Agenția Teritorială pentru Educație din UTAG va exercita atribuțiile prevăzute de Codul educației, însă nu se va subordona Ministerului Educației și Cercetării, spre deosebire de celelalte ATE din țară. Denumirea „Agenție Teritorială pentru Educație” se menține pentru uniformitatea cadrului normativ, iar particularitățile statutului UTAG sunt respectate prin reglementările speciale deja existente.

		утвержденное Народным Собранием Гагаузии в соответствии с законодательством Республики Молдова и местным законодательством АТО Гагаузия, осуществляющее полномочия, предусмотренные настоящим Кодексом и иными нормативными актами в сфере образования (далее Орган управления в области образования АТО Гагаузия)». Необходимость указанного изменения обусловлена особым правовым статусом АТО Гагаузия и существующей системой органов публичной власти автономии. Согласно статье 1 Закона Республики Молдова «О местном публичном управлении» №436-XVI от 28.12.2006, в АТО Гагаузия функционирует особый уровень публичного управления, представленный Народным Собранием, Главой (Башканом) и Исполнительным Комитетом Гагаузии. Правовой статус автономии регулируется Законом Республики Молдова «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)» №344-XIII от 23.12.1994 и Уложением Гагаузии, которые устанавливают собственную систему органов публичной власти и определяют порядок создания и функционирования отраслевых органов управления. В соответствии со статьей 20 Закона АТО Гагаузия «Об Исполнительном Комитете Гагаузии» №31-XXXII/I от 09.07.1998 структура Исполнительного Комитета включает центральные отраслевые управления, создаваемые и функционирующие в установленном законодательством порядке. Использование для АТО Гагаузия наименования «Территориальное агентство образования», идентичного структурам, создаваемым Правительством Республики Молдова в административно-территориальных единицах, не обладающих особым правовым статусом, не учитывает особенности конституционно-правового статуса Гагаузии и может привести к несоответствию проектируемых норм действующей системе публичной власти автономии. В связи с этим считаем необходимым предусмотреть в проекте отдельное наименование органа управления в области образования АТО Гагаузия, соответствующее законодательству автономии и существующей системе органов публичной власти.	
--	--	--	--

	Часть (3) статьи 13 после слов: «Территориальные агентства образования координируют и контролируют соблюдение обязательного обучения на местном уровне.» дополнить словами: «,а в АТО Гагаузия - орган управления в области образования АТО Гагаузия». Части (5) и (6) в статье 18 предлагается изложить в следующей редакции: «(5) Территориальные агентства образования создаются Правительством по предложению Министерства образования и исследований, а в АТО Гагаузия орган управления в области образования АТО Гагаузия утверждается Народным Собранием Гагаузии и действует в составе Исполнительного Комитета Гагаузии в соответствии с законодательством Республики Молдова и местным законодательством АТО Гагаузия. (6) Наименование, структура, предельная численность и регламенты деятельности Территориальных агентств образования утверждаются на основе типового положения об организации и функционировании и типовой структуры, утвержденных Правительством по предложению Министерства образования и исследований. Наименование, структура, предельная численность и регламент деятельности органа управления в области образования АТО Гагаузия утверждаются в порядке, установленном законодательством Республики Молдова и местным законодательством АТО Гагаузия, с учетом типового положения и типовой структуры, утвержденных Правительством.» В статье 20 части (7) слова «Территориальному агентству образования» дополнить словами «, а в АТО Гагаузия - органу управления в области образования АТО Гагаузия». В пункте q¹) статьи 140 слова «Территориальным агентством образования в АТО Гагаузия» заменить словами «органом управления в области образования АТО Гагаузия»	
85	В статье 18 части (7) пункт а), абзац второй, предлагается изложить в следующей редакции: «— на территориальном уровне - Территориальным агентством образования для публичных учреждений начального, гимназического, лицейского и специального образования, а в АТО Гагаузия - органом управления в области образования АТО	Nu se acceptă Se vor aplica prevederile generale care implicit vor fi valabile pentru ATE UTA Găgăuzia.

	Гагаузия для публичных учреждений начального, гимназического, лицейского и специального образования; для публичных учреждений раннего образования - в пределах полномочий по методической координации и институциональной поддержке, предусмотренных настоящим Кодексом.»/	
86	В статье 21: часть (1) изложить в новой редакции: «(1) Публичные учреждения раннего образования (предшкольное образование и дошкольное образование) и публичные учреждения внешкольного образования местного уровня создаются, реорганизуются и ликвидируются органами местного публичного управления первого уровня. Публичные учреждения внешкольного образования районного уровня создаются, реорганизуются и ликвидируются органами местного публичного управления второго уровня. Публичные учреждения начального, гимназического и лицейского образования создаются, реорганизуются и ликвидируются Территориальными агентствами образования с заключением или по решению Министерства образования и исследований. В АТО Гагаузия публичные учреждения внешкольного образования создаются, реорганизуются и ликвидируются центральными отраслевыми органами публичной власти АТО Гагаузия и иными уполномоченными органами публичной власти автономии в пределах их компетенции. Публичные учреждения начального, гимназического, лицейского и образования создаются, реорганизуются и ликвидируются Исполнительным Комитетом Гагаузии.» Органы местного публичного управления обязаны содействовать надлежащему функционированию учреждений на администрируемой территории в соответствии с положениями и стандартами, утверждёнными Министерством образования и исследований. В части (2¹) после слов «Территориальные агентства образования» дополнить словами «, а в АТО Гагаузия - орган управления в области образования АТО Гагаузия». Часть (3) предлагается изложить в следующей редакции: «(3) Публичные учреждения специального образования создаются, реорганизуются и ликвидируются	Nu se acceptă Opinia a fost reflectată la pozițiile 91 și 94. Agencia Teritorială pentru Educație din UTAG va exercita atribuțiile prevăzute de Codul educației, însă nu se va subordona Ministerului Educației și Cercetării, spre deosebire de celelalte ATE din țară. Denumirea „Agenție Teritorială pentru Educație” se menține pentru uniformitatea cadrului normativ, iar particularitățile statutului UTAG sunt respectate prin reglementările speciale deja existente. Totodată, se vor aplica prevederile generale care implicit vor fi valabile pentru ATE UTA Găgăuzia.

		Территориальными агентствами образования с заключением или по решению Министерства образования и исследований, а в АТО Гагаузия - Исполнительным Комитетом Гагаузии с заключением Министерства образования и исследований.» В статье 40 часть (10) слова: «и органы АТО Гагаузия» заменить словами: «а в АТО Гагаузия - орган управления в области образования АТО Гагаузия по согласованию с органами публичной власти автономии в пределах их компетенции». В статье 42 часть (2) пункт б) предлагается изложить в следующей редакции: «б) на территориальном/местном уровне, в зависимости от случая: - для публичных учреждений раннего образования - Территориальным агентством образования /органом управления в области образования АТО Гагаузия в пределах полномочий по методической координации и институциональной поддержке, предусмотренных настоящим кодексом; - для публичных учреждений начального, гимназического, лицейского и специального образования - Территориальным агентством образования/органом управления в области образования АТО Гагаузия; - для публичных учреждений внешкольного образования - компетентным органом местного публичного управления, в АТО Гагаузия - уполномоченным органом публичной власти автономии в пределах его компетенции.» В статье 44 части (2) внести дополнения: «(2) Непрерывное оценивание осуществляется посредством формирующего и итогового оценивания педагогическими кадрами и, по обстоятельствам, руководством образовательного учреждения, Территориальными агентствами образования /органом управления в области образования АТО Гагаузия, и Министерством образования и исследований.» В статье 47 в части (1) дополнить: «(1) Оценка деятельности юридических субъектов, предоставляющих образовательные услуги или программы обучения в сфере общего образования, осуществляется Министерством образования и исследований на основе	
--	--	---	--

	стандартов качества, утвержденных Министерством образования и исследований, по просьбе руководителя учреждения, а также по инициативе Министерства образования и исследований, Территориального агентства образования/органа управления в области образования АТО Гагаузия.» В статье 47 В части (2) дополнить: «(2) Отчет об оценке общеобразовательного учреждения публикуется на официальных веб-страницах Министерства образования и исследований, Территориального агентства образования/органа управления в области образования АТО Гагаузия и образовательного учреждения.» В названии статьи 48, в частях (1) и (2) после текста «Территориального агентства образования» дополнить текстом «/органа управления в области образования АТО Гагаузия» В статье 50 в части (4) после текста Территориальные агентства образования дополнить текстом “/орган управления в области образования АТО Гагаузия”. В статье 50 части (7) после текста Территориальные агентства образования дополнить текстом “/орган управления в области образования АТО Гагаузия”. В статье 51 в частях (1)-(3), (5) после текста Территориальные агентства образования дополнить текстом «/орган управления в области образования АТО Гагаузия». В пункте г) статьи 140 слова «руководителю Территориального агентства образования в АТО Гагаузия» заменить словами «руководителю органа управления в области образования АТО Гагаузия».	
87	Предлагается в проекте в части (3) статьи 48 текст «Одно и то же лицо не может занимать должность руководителя Территориального агентства образования более двух мандатов, независимо от того, являются ли они последовательными или нет, с учётом перерывов в деятельности» заменить текстом «Одно и то же лицо не может занимать должность руководителя Территориального агентства образования более двух последовательных мандатов.» Указанное ограничение представляется необоснованным и не соответствует принципу равного доступа к публичным	Nu se acceptă. Propunerea de modificare nu aduce elemente noi față de reglementarea actuală. Limitarea la maximum două mandate (8 ani), indiferent de întreruperi, este deja consacrată în Codul educației încă din 2014 și reflectă obiectivul de a asigura rotația periodică a conducătorilor instituțiilor din domeniul educației. Atenuarea limitării actuale ar diminua efectul de reînnoire instituțională și nu este justificată prin argumente suplimentare.

	должностям. Законодательство Республики Молдова о государственной службе и публичном управлении не предусматривает аналогичных ограничений для руководителей органов центрального публичного управления, территориальных подразделений органов центрального публичного управления, руководителей учреждений образования, руководителей иных публичных учреждений и государственных предприятий. Предлагаемая редакция обеспечивает баланс между необходимостью периодического обновления руководящего состава и соблюдением принципов равного доступа к публичным должностям на конкурсной основе.	
88	в статье 48 часть (5) изложить в следующей редакции: «(5) Руководитель органа управления в области образования АТО Гагаузия назначается постановлением Народного Собрания Гагаузии по представлению Главы (Башкана) Гагаузии сроком на четыре года и является членом Исполнительного Комитета Гагаузии.» Данные изменения обусловлены особым правовым статусом АТО Гагаузия, установленным Законом Республики Молдова №344-XIII от 23.12.1994 «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)», Уложением Гагаузии и местным законодательством автономии. Согласно действующему законодательству АТО Гагаузия руководитель органа управления в области образования входит в состав Исполнительного Комитета Гагаузии и утверждается Народным Собранием Гагаузии по представлению Главы (Башкана) Гагаузии одновременно с утверждением состава Исполнительного Комитета.	Nu se acceptă. Propunerea nu este justificată, întrucât reglementarea actuală consacră un mecanism uniform de selecție și evaluare a directorilor Agențiilor Teritoriale pentru Educație, aplicabil la nivel național. Acest cadru asigură accesul egal pe criterii de competență și merit, precum și aplicarea unitară a regulilor în toate structurile teritoriale. Modificarea solicitată ar putea conduce la fragmentarea regulilor și la diminuarea efectului de uniformizare instituțională, contrar principiilor de transparență și meritocrație promovate de reforma „Restart în educație”.
89	В статье 50 предлагается исключить часть (6¹) следующего содержания: «(6¹) В случае если директор/заместитель директора учреждения общего образования не был назначен в течение одного года с даты исполнения обязанностей, Министерство образования и исследований назначает временного директора, а в случае заместителей директора Территориальное агентство образования назначает временного заместителя директора до назначения компетентным органом (работодателем)	Nu se acceptă. Propunerea nu este justificată, întrucât ar permite menținerea conducerii provizorii peste termenul de un an și ar contraveni obiectivului de a limita interimatele și de a asigura predictibilitatea conducerii instituțiilor. Nota de fundamentare evidențiază că interimatele prelungite constituie o problemă majoră, iar soluția proiectului este de a institui reguli clare și uniforme pentru ocuparea

	директора/заместителя директора, отобранного на конкурсной основе.». Предлагаемая норма противоречит положениям части (7) статьи 50, статей 141 и 141 ¹ Кодекса об образовании, устанавливающим компетенцию учредителя и работодателя в отношении назначения руководящих кадров учреждений образования.	funcțiilor de conducere prin concurs, în spiritul meritocrației și al coerenței instituționale.
90	В статье 51 в части (5) текст “до конца марта” исключить. Исключения текста «до конца марта» обусловлены тем, что Методология разработки и утверждения штатных расписаний персонала бюджетных учреждений, утвержденной Приказом Министерства финансов РМ № 218 от 28.12.2018 года предусматривает порядок разработки и утверждения штатных расписаний, в том числе и образовательными учреждениями. В этой связи, необходимо отметить, что образовательные учреждения разрабатывают и утверждают штатное расписание на начало учебного года, но не позднее 30 сентября текущего года.	
91	Предлагается сохранить действующую редакцию части (6) статьи 63 и части (2) статьи 89, части (4) статьи 121 Предлагаемое ограничение существенно сужает право выпускников учреждений послесреднего профессионально-технического образования на доступ к высшему образованию.	Nu se acceptă. Autorii obiecției nu au prezentat argumente în susținerea propunerii de excludere a modificărilor privind admiterea în învățământul superior în baza diplomei de studii profesionale. Totodată, prevederea din proiect este justificată în Nota de fundamentare și urmărește clarificarea și uniformizarea regulilor de acces la învățământul superior. Prevederile noi se propune a fi implementate în termen de 4 ani de la publicarea acestora.
92	В Главе X статью 141 ¹ проекта изложить в следующей редакции: «Статья 141 ¹ . Полномочия органов публичной власти АТО Гагаузия в сфере образования (1) Органы публичной власти АТО Гагаузия осуществляют полномочия в сфере образования в соответствии с Конституцией Республики Молдова, настоящим Кодексом, Законом Республики Молдова №344-ХІІІ от 23.12.1994 «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)», Уложением Гагаузии и местным законодательством АТО Гагаузия. (2) Народное Собрание Гагаузии в пределах своей компетенции:	Nu se acceptă Agenția Teritorială pentru Educație din UTAG va exercita atribuțiile prevăzute de Codul educației, însă nu se va subordona Ministerului Educației și Cercetării, spre deosebire de celelalte ATE din țară. Denumirea „Agenție Teritorială pentru Educație” se menține pentru uniformitatea cadrului normativ, iar particularitățile statutului UTAG sunt respectate prin reglementările speciale deja existente.

		а) принимает местные нормативные акты в сфере образования, не противоречащие законодательству Республики Молдова; б) утверждает структуру органов публичного управления АТО Гагаузия, в том числе органа управления в области образования АТО Гагаузия; с) осуществляет иные полномочия, предусмотренные законодательством Республики Молдова и местным законодательством АТО Гагаузия. (3) Исполнительный Комитет Гагаузии в пределах своей компетенции: а) обеспечивает реализацию государственной политики в сфере образования на территории АТО Гагаузия с учётом особого правового статуса автономии; б) обеспечивает функционирование учреждений образования, учредителем которых он является; с) принимает решения о создании, реорганизации и ликвидации публичных учреждений образования в случаях, предусмотренных настоящим; д) обеспечивает развитие сети учреждений образования на территории АТО Гагаузия; е) обеспечивает условия для организации образовательного процесса, деятельности педагогического персонала и обучения учащихся; ф) принимает меры по развитию материально-технической базы учреждений образования; г) осуществляет иные полномочия, предусмотренные законодательством Республики Молдова и местным законодательством АТО Гагаузия. (4) Орган управления в области образования АТО Гагаузия является отраслевым органом публичного управления автономии, действует в составе Исполнительного Комитета Гагаузии и осуществляет следующие полномочия в сфере образования: а) осуществляет руководство, координацию, мониторинг и методическую поддержку учреждений образования, находящихся в сфере его компетенции;	
--	--	--	--

		b) обеспечивает соблюдение законодательства в сфере образования на территории АТО Гагаузия; c) обеспечивает взаимодействие учреждений образования АТО Гагаузия с Министерством образования и исследований; d) участвует в мониторинге качества образовательного процесса; e) поддерживает и продвигает непрерывное профессиональное развитие педагогических кадров; f) поддерживает участие учащихся в школьных конкурсах, олимпиадах и иных образовательных мероприятиях; g) участвует в обеспечении охвата детей обязательным образованием; h) разрабатывает предложения по развитию и оптимизации сети учреждений образования; i) осуществляет иные полномочия, с учетом типового положения, утвержденного Правительством, а также предусмотренные настоящим Кодексом и местным законодательством АТО Гагаузия. (5) Отчёт о состоянии образования на территории АТО Гагаузия разрабатывается органом управления в области образования АТО Гагаузия и представляется Министерству образования и исследований в порядке, установленном законодательством.» Пункт а) части (1) статьи 143 проекта, изложить в следующей редакции: «а) Трансферты специального назначения из государственного бюджета в местные бюджеты, в том числе в местный бюджет АТО Гагаузия для учреждений раннего образования и учреждений внешкольного образования;» В статье 144 части (5) после текста Территориального агентства образования дополнить текстом “/органа управления в области образования АТО Гагаузия”. В статье 1451 в частях (8) и (10) после текста Территориального агентства образования дополнить текстом “/органа управления в области образования АТО Гагаузия”. Ст.III. В пункте 17 Приложения № 7 к Закону № 270/2018 о единой системе оплаты труда в бюджетной сфере (Официальный монитор Республики Молдова, 2018, № 441–447, ст. 715), с	
--	--	---	--

		последующими изменениями, текст «В случае нехватки педагогических кадров руководителям дошкольных учреждений, работающих в режиме не менее 10,5 часов в день, разрешается, с согласия Территориального агентства образования, осуществлять работу по совместительству вне рабочего времени в возглавляемом учреждении в пределах 0,25 педагогической нагрузки по должности воспитателя», заменяется текстом следующего содержания: «В случае нехватки педагогических кадров руководителям дошкольных учреждений, работающих в режиме не менее 10,5 часов в день, разрешается, с согласия Территориального агентства образования/орган управления в области образования АТО Гагаузия, осуществлять работу по совместительству вне рабочего времени в возглавляемом учреждении в пределах 0,25 педагогической нагрузки по должности воспитателя»	
93	Ст.II Закон № 397/2003 о местных публичных финансах, с последующими изменениями, внести следующие изменения: Дополнить статью 12 Закона Республики Молдова «О местных публичных финансах» № 397/2003 частью (11) следующего содержания: «(11)Трансферты специального назначения из государственного бюджета, относящиеся к бюджетам сел (коммун) и городов (муниципиев) в составе автономного территориального образования с особым правовым статусом, перечисляются в центральный бюджет автономного территориального образования с особым правовым статусом.»	Se acceptă. La art.12, alin.(1), lit. a) și a ¹) se vor comasa într-un singur punct cu următorul cuprins: „a) învățământului preșcolar, primar, gimnazial, liceal, special și extrașcolar din UTA Găgăuzia, precum și a învățământului preșcolar și extrașcolar din celelalte unități administrativ-teritoriale.”	
94	Также отмечаем, что отдельные положения статьи IX законопроекта, регулирующие переходные положения и меры по внедрению реформы, не содержат специальных норм, определяющих особенности реализации реформы в АТО Гагаузия, включая порядок передачи полномочий, имущества, финансовых ресурсов и кадрового обеспечения территориального административного органа в сфере образования. Учитывая изложенное, а также отсутствие необходимых финансово-экономических расчетов по предлагаемым изменениям и надлежащего обоснования механизма финансирования органа управления в области образования АТО		

		Гагаузия, создаваемого и подчиненного Народному Собранию Гагаузии, не представляется возможным в полной мере оценить финансовое воздействие законопроекта на центральный бюджет АТО Гагаузия, а также сформировать обоснованное заключение относительно финансовых последствий его реализации для бюджета автономии.	
	95	Дополнительное предложение. В свою очередь также предлагается дополнить проект следующими изменениями и дополнениями Кодекса об образовании №152/2014: В части (7) статьи 9 исключить синтагму «по обстоятельствам –»; Часть (1) статьи 10 изложить в следующей редакции: «(1) Учебный процесс в системе образования осуществляется на румынском языке и на одном из языков международного общения, и в соответствии с частью (2), на языках национальных меньшинств.» В части (2) статьи 10 исключить синтагмы «в случае достаточной потребности в этом», «насколько это возможно в рамках системы образования,».	Nu se acceptă. Propunerile nu face parte din obiectul de reglementare al prezentului proiect, nu conțin argumentarea necesară și nu analizează resursele care ar fi indispensabile pentru eventuala implementare a modificării.
	96	В части (4) статьи 10 Кодекса после слов «на румынском языке,» добавить текст следующего содержания «в том числе путем внедрения моделей многоязычного образования» далее по тексту.	Nu se acceptă. Propunerea nu este justificată, întrucât textul actual al art. 10 alin. (4) reglementează clar obligația statului de a asigura studierea limbii române, inclusiv prin creșterea ponderii disciplinelor în această limbă. Introducerea sintagmei „modele de educație multilingvă” ar dilua obiectivul principal și ar crea incertitudine normativă, nefiind definită și neavând criterii de aplicare.
Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (Scrisoarea nr. Nr. 626-01 din 15.06.2026)	97	Se propune modificarea art. 114 alin. (10) și a art. 123 alin. (4) din Codul educației, în vederea delimitării competențelor Ministerului Educației și Cercetării și ale Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, după cum urmează: - decizia privind acreditarea, neacreditarea și retragerea dreptului de activitate/de organizare a programelor de studii și de formare profesională să fie adoptată de Ministerul Educației și Cercetării, în baza rezultatelor evaluării externe; - decizia privind autorizarea de funcționare provizorie a programelor de studii și a programelor de formare profesională inițială și continuă să fie adoptată de Agenția Națională de Asigurare	Se acceptă. Articolul I se completează cu un punct nou cu următorul cuprins: „La articolul 123 alineatul (4) textul „Ministerul Educației și Cercetării în baza rezultatelor evaluării efectuate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare sau alte agenții de evaluare a calității înscrise în Registrul European pentru Asigurarea Calității” se substituie cu textul „Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare în baza evaluării externe, efectuată de Agenția Națională de Asigurare a Calității în

	a Calității în Educație și Cercetare și să producă efecte juridice de la data adoptării. Argumentare: Modificarea propusă urmărește simplificarea și eficientizarea procedurilor de autorizare provizorie prin eliminarea unei etape administrative care nu presupune o evaluare suplimentară din partea Ministerului Educației și Cercetării. Acordarea caracterului executoriu direct deciziilor ANACEC privind autorizarea de funcționare provizorie va reduce durata procedurilor, va diminua sarcina administrativă, va asigura o utilizare mai eficientă a resurselor administrative și va consolida autonomia funcțională a Agenției, în concordanță cu bunele practici europene în domeniul asigurării calității.	Educație și Cercetare sau alte agenții de evaluare a calității înscrise în Registrul European pentru Asigurarea Calității.”
98	Se propune modificarea art. 115 alin. (7), (11) și (12), în vederea consolidării guvernantei instituționale a ANACEC prin delimitarea atribuțiilor de conducere strategică și administrativă: - alin. (7) – Conducerea executivă a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare este exercitată de către președintele Consiliului de conducere, numit în funcție de Guvern, asistat de vicepreședinte; - alin. (11) – Președintele și vicepreședintele al Consiliului de conducere sânt aleși din rândul membrilor acestuia, pentru un mandat de 4 ani; - alin. (12) – Modul de funcționare a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, atribuțiile președintelui, vicepreședintelui, și ale comisiilor de profil, condițiile, procedurile de selectare și desemnare a acestora, structura și efectivul-limită ale aparatului administrativ, metodologia de calculare a taxelor, precum și taxele percepute pentru procedurile de evaluare se stabilesc prin regulamentul aprobat de Guvern. Argumentare: Modificările propuse urmăresc consolidarea guvernantei instituționale a ANACEC prin delimitarea clară a atribuțiilor de conducere strategică de cele de conducere administrativă. În acest sens, funcțiile de președinte și vicepreședinte reprezintă nivelul de conducere strategică al Agenției, iar funcțiile de conducere administrativă urmează a fi reglementate prin actele normative privind organizarea și funcționarea ANACEC.	Se acceptă. Articolul I se completează cu un punct nou cu următorul cuprins: „Articolul 115: alineatul (7) va avea următorul cuprins: „(7) Conducerea executivă a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare este exercitată de către președintele Consiliului de conducere, numit în funcție de Guvern, asistat de vicepreședinte. Aparatul administrativ al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare este condus de secretarul general al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare” la alineatul (11) textul „Președintele, vicepreședintele și secretarul general” se substituie cu textul „Președintele și vicepreședintele”.”

		Modificările permit reglementarea, prin Regulamentul aprobat de Guvern, a unei funcții administrative permanente – Secretar general al ANACEC – responsabil de coordonarea și funcționarea aparatului administrativ, implementarea deciziilor Consiliului de conducere, asigurarea continuității activității instituției și păstrarea memoriei instituționale. Existența unei asemenea funcții este necesară în contextul schimbării periodice a componenței Consiliului de conducere și al necesității asigurării unui management administrativ stabil, profesionist și predictibil. Instituirea unei funcții permanente de conducere administrativă va contribui la profesionalizarea managementului administrativ al ANACEC, la consolidarea capacității instituționale, la asigurarea continuității activității aparatului administrativ și la implementarea consecventă a deciziilor Consiliului de conducere, independent de modificările intervenite în componența acestuia.	
Primăria municipiului Chișinău (Scrisoarea nr. 2-05/2-21 din 28.05.2026, Scrisoarea nr.2-01/1-868 din 09.06.2026)	99	Un aspect esențial care necesită a fi luat în considerare este că, până la intrarea în vigoare a acestei reforme, conform art. 5 alin. (4) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, veniturile bugetului municipal Chișinău se formau inclusiv din: – 100% din impozitul pe venitul persoanelor fizice colectat pe teritoriul municipiului; – 50% din impozitul pe venitul persoanelor juridice colectat pe teritoriul municipiului. Ca urmare, aceste surse de venit au fost diminuate semnificativ, iar în prezent bugetului municipal Chișinău îi revine doar 50% din impozitul pe venitul persoanelor fizice colectat pe teritoriul municipiului, fără a mai beneficia de cota de 50% din impozitul pe venitul persoanelor juridice. Astfel, o parte considerabilă a veniturilor generate în municipiul Chișinău a fost transferată la bugetul de stat, ceea ce a redus autonomia financiară și capacitatea municipiului de a finanța din venituri proprii serviciile publice și proiectele de dezvoltare locală. Diminuarea suplimentară a cotei defalcărilor din impozitul pe venitul persoanelor fizice de la 50% la 45% reprezintă o nouă reducere a autonomiei financiare locale și a resurselor proprii ale municipiului Chișinău. Diminuarea cotei defalcărilor din IVPF cu 5 puncte procentuale ar reduce semnificativ capacitatea municipiului de a finanța serviciile	Nu se acceptă. Propunerea nu este justificată. Reducerea cu 5% a veniturilor municipiului Chișinău reflectă transferul responsabilităților către Agențiile Teritoriale pentru Educație, care vor prelua în subordine instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal. Municipiul nu va mai suporta cheltuielile aferente acestor instituții, astfel încât ajustarea veniturilor este proporțională și nu generează un impact bugetar negativ.

	publice locale, de a susține educația timpurie și învățământul extrașcolar, de a onora obligațiile financiare asumate prin proiectele investiționale aflate în derulare și de a răspunde nevoilor reale ale locuitorilor. Pentru anul 2026, veniturile din defalcările IVPF sunt estimate la 3 294,4 milioane lei. Reducerea cotei de repartizare de la 50% la 45% va genera pierderi directe de aproximativ 330,0 milioane lei doar în anul 2026. Pornind de la ritmul de creștere a încasărilor din IVPF, de circa 14–15% anual, impactul financiar cumulativ al acestei măsuri este estimat la circa 2 miliarde lei doar în perioada 2027–2030, inclusiv: – circa 380 milioane lei în anul 2027; – circa 430 milioane lei în anul 2028; – circa 490 milioane lei în anul 2029; – circa 560 milioane lei în anul 2030. Având în vedere cele expuse, considerăm că municipiul Chișinău contribuie deja în mod semnificativ la formarea veniturilor bugetului de stat, inclusiv prin resursele financiare redistribuite la nivel central în urma reformei finanțelor publice locale din 2013. Prin urmare, după diminuarea semnificativă a veniturilor proprii ale municipiului și excluderea unor surse importante de finanțare locală, propunerea de reducere a cotei IVPF de la 50% la 45% constituie o nouă restrângere a capacității financiare a municipiului Chișinău, cu impact direct asupra autonomiei locale și asupra posibilității de a finanța servicii publice și proiecte de dezvoltare în beneficiul locuitorilor capitalei.	
100	Municipiul Chișinău continuă să finanțeze din resurse proprii multiple activități și servicii educaționale care nu sunt acoperite integral din transferurile de la bugetul de stat, inclusiv profilurile liceale, grupele cu program prelungit, alimentația elevilor, investițiile capitale și alte măsuri de susținere a sistemului educațional. De asemenea, municipiul Chișinău a realizat investiții majore în infrastructura educațională, inclusiv prin implementarea proiectelor de eficiență energetică în instituțiile liceale.	Nu se acceptă. Propunerea nu este justificată. Problemele invocate privind administrarea patrimoniului public local, continuitatea proiectelor investiționale și executarea obligațiilor financiare asumate de municipiu reprezintă riscuri ipotetice, care nu țin de esența proiectului. În proiectul de modificare al Codului educației și în dispozițiile tranzitorii sunt prevăzute norme clare privind patrimoniul și continuitatea contractelor, astfel încât obligațiile financiare și parteneriatele existente sunt

		În acest scop au fost atrase resurse externe în valoare totală de 13,9 milioane euro, dintre care 11,1 milioane euro reprezintă împrumuturi contractate de la BERD și BEI, iar 2,78 milioane euro constituie granturi nerambursabile. Valoarea totală a investițiilor realizate în liceele municipale constituie aproximativ 281,0 milioane lei. În aceste condiții, preluarea instituțiilor de învățământ de către Ministerul Educației și Cercetării ridică inclusiv probleme privind administrarea patrimoniului public local, continuitatea proiectelor investiționale și executarea obligațiilor financiare asumate de municipiu.	protejate, iar scopul reformei – consolidarea și eficientizarea guvernantei educaționale – nu este afectat.
	101	Având în vedere impactul major al reformei asupra autorităților administrației publice locale, instituțiilor de învățământ, cadrelor didactice, elevilor, părinților și comunităților locale, considerăm că promovarea unor asemenea modificări nu poate avea loc fără consultarea reală a cetățenilor și a beneficiarilor direcți ai serviciilor educaționale.	Nu se acceptă. Propunerea nu este justificată. Consultarea publică a proiectului a avut loc conform procedurilor legale, fiind organizată regulamentar pe platforma oficială de participare publică (particip.gov.md). Totodată, proiectul și conceptul reformei au fost prezentate și discutate în conferințe publice, în cadrul Săptămânii educației (paneluri tematice), prin transmisiuni live ale ministrului și emisiuni care au abordat subiectul, precum și prin comunicarea activă a Ministerului Educației și Cercetării. De asemenea, proiectul a fost discutat în cadrul unor ședințe cu reprezentanți ai autorităților raionale și municipale, ceea ce confirmă implicarea directă a beneficiarilor și partenerilor instituționali.
Direcția Învățământ Taraclia (Scrisoarea din 09.06.2026)	102	Subordonarea deplină și directă a ATE Taraclia către minister, eliminând riscurile politice locale.	Se acceptă de principiu. Apreciem preocupările exprimate și considerăm că subiectul merită analizat în continuare împreună cu autoritățile locale și comunitatea. Totuși, propunerea nu poate fi valorificată în cadrul prezentului proiect, întrucât legea împuternicește Guvernul să aprobe Regulamentul-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Agențiilor Teritoriale pentru Educație, structura și efectivul-limită ale acestora, precum și delimitarea unităților administrativ teritoriale arondate fiecărei agenții. La etapa respectivă vom reveni la subiect și vom examina oportunitatea unor soluții adaptate specificului raionului Taraclia.

	103	Preluarea sub coordonarea, controlul și monitorizarea metodică a ATE Taraclia a activității cadrelor didactice care predau limba și literatura bulgară, precum și istoria și cultura poporului bulgar în școlile din raioanele vecine (Cahul, Leova, Cantemir). Acest lucru rezolvă problema „rețelei mici” și optimizează cheltuielile bugetului de stat.	Opinia a fost reflectată la poziția 102.								
	104	Lansarea Serviciului de Educație Multilingvă (metodologia CLIL) cu implicarea experților din Bulgaria și România pentru depășirea barierelor lingvistice și îmbunătățirea rezultatelor la examenele de absolvire și BAC.	Opinia a fost reflectată la poziția 102.								
	105	Statul asigură costurile normative de bază, iar Consiliul Raional se angajează să reinvestească din bugetul local în granturi, burse pentru talente și dezvoltarea infrastructurii și susținerea activităților de conservare a identității naționale, a limbii bulgare și culturii.”	Opinia a fost reflectată la poziția 102.								
	106	Fuziunea mecanică directă a structurii de management din Taraclia cu raioanele mari vecine comportă riscuri de diluare a atenției acordate componentului etnocultural. Raionul propune o soluție statală alternativă: transformarea „rețelei școlare mici” într-un centru de dezvoltare pentru regiunea de Sud a Republicii Moldova.	Opinia a fost reflectată la poziția 102.								
	107	Analiză comparativă: Conceptul național al MEC („Restart”) vs. Viziunea raionului Taraclia <table border="1"> <thead> <tr> <th>Criteriul reformei</th><th>Conceptul național al MEC („Restart”)</th><th>Propunerea Direcției Învățământ CR Taraclia</th><th>Impactul strategic și atenuarea riscurilor</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Verticala de conducere și subordonarea</td><td>Eliminarea completă a dublei subordonări. Crearea unei verticale rigide: Agențiile Teritoriale pentru Educație (ATE) se subordonează direct MEC. Eliminarea presiunii politice</td><td>Susținere 100%. Integrare deplină în verticala puterii executive de stat. ATE Taraclia – structură publică deconcentrată în subordinea exclusivă a MEC.</td><td>Sunt excluse în totalitate riscurile politice locale și factorii subiectivi. Deciziile sunt luate exclusiv pe baza standardelor profesionale.</td></tr> </tbody> </table>	Criteriul reformei	Conceptul național al MEC („Restart”)	Propunerea Direcției Învățământ CR Taraclia	Impactul strategic și atenuarea riscurilor	Verticala de conducere și subordonarea	Eliminarea completă a dublei subordonări. Crearea unei verticale rigide: Agențiile Teritoriale pentru Educație (ATE) se subordonează direct MEC. Eliminarea presiunii politice	Susținere 100%. Integrare deplină în verticala puterii executive de stat. ATE Taraclia – structură publică deconcentrată în subordinea exclusivă a MEC.	Sunt excluse în totalitate riscurile politice locale și factorii subiectivi. Deciziile sunt luate exclusiv pe baza standardelor profesionale.	Opinia a fost reflectată la poziția 102.
Criteriul reformei	Conceptul național al MEC („Restart”)	Propunerea Direcției Învățământ CR Taraclia	Impactul strategic și atenuarea riscurilor								
Verticala de conducere și subordonarea	Eliminarea completă a dublei subordonări. Crearea unei verticale rigide: Agențiile Teritoriale pentru Educație (ATE) se subordonează direct MEC. Eliminarea presiunii politice	Susținere 100%. Integrare deplină în verticala puterii executive de stat. ATE Taraclia – structură publică deconcentrată în subordinea exclusivă a MEC.	Sunt excluse în totalitate riscurile politice locale și factorii subiectivi. Deciziile sunt luate exclusiv pe baza standardelor profesionale.								

			din partea consiliilor locale.				
		Dimensiune a critică a rețelei	Solicitarea ca ATE să dețină un volum suficient de procese gestionate (masă critică de școli/elevi) pentru eficiență operațională și administrativă.	Acordarea statutului interregional pentru ATE. Trecerea sub coordonarea metodică a ATE Taraclia a componentului etnocultural (bulgar) din școlile raioanelor vecine din regiunea de Sud (Cahul, Leova, Cantemir).	Soluționează integral problema rețelei mici din raion. Masa critică necesară de procese se obține nu prin comasare geografică mecanică, ci prin extinderea funcțiilor de profil la nivelul întregii regiuni.		
		Calitatea educației și integrarea lingvistică	Uniformizarea calității educației. Combaterea inegalității teritoriale a rezultatelor la examenele de absolvire a gimnaziului și liceului (BAC) în mediul alolingv.	Crearea Serviciului de Educație Multilingvă. Implementarea metodologiei CLIL (Învățarea Integrată a Conținutului și a Limbii), însușirea paralelă a limbilor română și bulgară, atragerea experților din Bulgaria și România.	Răspuns direct la provocarea MEC. Creșterea competitivității absolvenților alolingvi la nivel republican prin depășirea sistemică a barierei lingvistice.		
		Învățământul extrașcolar	Trecerea învățământului general în subordinea MEC.	Partajarea funcțiilor sub o coordonare strictă. Școlile de cultură	Previne perturbarea mediului educațional,		

			Totodată, educația timpurie și cea extrașcolară (sport, arte) rămân la balanța autorităților locale (APL I/II).	generală trec la MEC. Instituțiile extrașcolare rămân la Consiliul Raional, însă problemele educaționale – programele, realizarea planurilor de învățământ, coordonarea planurilor de dezvoltare, calitatea predării – sunt coordonate prin intermediul Secției Metodice a Agenției.	formativ și de dezvoltare unic al copilului la intersecția dintre „stat și municipalitate”. Asigură controlul calității.		
		Modelul financiar	Statul acoperă standardele de bază, însă autoritățile locale își păstrează dreptul și obligația de a cofinanța dezvoltarea infrastructurii.	Modelul de „Smart-finanțare”. Statul asigură costurile normative de bază. Consiliul Raional se angajează să reinvestească fondurile eliberate în premii, granturi, festivaluri și susținerea talentelor, precum și în dezvoltarea infrastructurii.	Un parteneriat public-municipal exemplar. Raionul nu solicită de la stat alocații speciale suplimentare pentru specificul etnocultural, ci le acoperă integral din bugetul local.		
108	Acordarea statutului de Centru-pilot Interraional de Educație Multilingvă pentru ATE Taraclia: Se propune delegarea către agenție a competențelor de suport metodic și monitorizare a calității predării limbii și literaturii bulgare, precum și a istoriei și culturii poporului bulgar în instituțiile de învățământ cu component bulgar de pe întreg teritoriul registrului de Sud. Aceasta include satele					Opinia a fost reflectată la poziția 102.	

		bulgărești din raioanele vecine: s. Stoianovca (raionul Cantemir – 77% populație bulgară), s. Colibabovca (raionul Leova – 82% populație bulgară), s. Moscovei (raionul Cahul – 34% populație bulgară) etc.	
109		Crearea Secției Metodice a Agenției: Se propune aprobarea în structura ATE Taraclia a unei Secții Metodice permanente, investită cu funcții de control/monitorizare a calității educației, coordonare a planurilor de învățământ, a programelor de dezvoltare și a standardelor de predare atât în școlile de cultură generală, cât și în instituțiile extrașcolare aflate la balanța APL, pentru menținerea unui mediu educațional unitar.	Opinia a fost reflectată la poziția 102.
110		Aprobarea Serviciului de Educație Multilingvă în cadrul Secției Metodice: Delimitarea în cadrul secției a unei subdiviziuni specializate, completată cu metodiști de profil înalt pentru limba și literatura română, limba și literatura bulgară, precum și experți în integrarea curriculumului.	Opinia a fost reflectată la poziția 102.
111		Lansarea unui mecanism interguvernamental de resurse umane: Utilizarea platformei ATE Taraclia pentru încadrarea oficială a specialiștilor detașați din Bulgaria și România, în cadrul acordurilor bilaterale în vigoare ale Ministerului Educației și Cercetării al RM. În cadrul Serviciului de Educație Multilingvă vor fi integrați oficial specialiști detașați pentru limba bulgară, istorie și cultură din Bulgaria, precum și un specialist de profil pentru limba română ca limbă nematernă din România.	Opinia a fost reflectată la poziția 102.

	112	Fixarea modelului de partajare a bugetelor: Consolidarea printr-un acord bilateral între MEC și Consiliul raional/municipal Taraclia a obligației juridice a raionului/municipiului de a direcționa 100% din fondurile eliberate de sub administrarea directă a școlilor către programe ținute de dezvoltare: achitarea burselor și premiilor anuale pentru cei mai buni elevi, premii pentru cadrele didactice inovatoare, dotarea tehnică a laboratoarelor școlare, precum și organizarea festivalurilor regionale, a forumurilor cultural-educative și a seminarelor practice pentru pedagogii din sudul Moldovei. Este de menționat că Agenția Teritorială pentru Educație Taraclia (ATE Taraclia) va păstra integral toate structurile organizaționale standard, atribuțiile funcționale și competențele prevăzute pentru toate agențiile teritoriale din țară. ATE Taraclia va exercita întregul spectru de activități administrative de bază, inclusiv controlul și monitorizarea, organizarea și desfășurarea concursurilor pentru ocuparea funcțiilor de conducători ai instituțiilor de învățământ, gestionarea financiară, repartizarea bugetelor, precum și asigurarea transportului școlar. Singura completare instituțională care determină specificul unic al acestei agenții va fi crearea Secției Metodice specializate (Centrului). Această subdiviziune cu mandat interraional se va axa exclusiv pe monitorizarea calității predării limbilor bulgară și română, precum și pe realizarea eficientă a politicii de stat în domeniul educației multilingve.	Se acceptă parțial. Observația privind mecanismele de finanțare și regimul juridic al patrimoniului este deja acoperită prin dispozițiile tranzitorii ale proiectului și prin Conceptul „Restart în educație”. Acestea prevăd transmiterea patrimoniului și a bunurilor aferente instituțiilor de învățământ în administrare către Agențiile Teritoriale pentru Educație, cu respectarea regimului juridic al proprietății publice și cu garanții de continuitate a activității. Totodată, impactul bugetar a fost evaluat în fundamentarea reformei, fiind prevăzută finanțarea prin cost standard per elev și transferuri cu destinație specială, astfel încât bugetele locale să nu fie afectate negativ.
Direcția administrație publică locală și coordonarea activității oficiilor teritoriale	113	Revizuirea modificărilor propuse la art.13 alin.(3) din Codul educației prin care se stabilește că Agențiile Teritoriale pentru Educație vor coordona și verifica respectarea școlarizării obligatorii la nivel local. În acest context, menționăm că actualmente conform art. 4 alin.(1) lit. h) și (2) lit. g¹) din Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă, autoritățile publice locale de nivelul întâi și al doilea sunt responsabile de administrarea instituțiilor de învățământ preșcolar și extrașcolar (creșe, grădinițe de copii), respectiv, școlilor primare, gimnazii, licee, școli profesionale, iar obiectivul urmărit de proiect conform Notei de fundamentare constă în preluarea din administrarea autorităților publice locale în administrarea Agenției Teritoriale pentru Educație a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial, liceal și special. În acest sens, se impune ca responsabilitatea pentru organizarea procesului de școlarizare a copiilor din instituțiile menționate	Nu se acceptă. Considerăm că soluția propusă de proiect – menținerea responsabilității școlarizării obligatorii în sarcina părinților și a autorităților administrației publice locale, cu atribuirea rolului de coordonare și verificare Agențiilor Teritoriale pentru Educație – este una echilibrată și conformă principiilor de drept. Autoritățile publice locale nu pot fi excluse din această responsabilitate, întrucât, în virtutea calității lor de autoritate tutelară, dețin instrumentele legale și administrative necesare pentru a interveni în cazurile de neșcolarizare, precum și accesul la datele de identificare a populației din teritoriul administrat. Eliminarea lor din text ar crea un vid de competență și ar diminua eficiența mecanismului de protecție a copilului.

		urmează a fi pusă în seama Agenției Teritoriale pentru Educație nu autorităților publice locale, ori așa cum prevede Nota de fundamentare noua arhitectură delimitează rolurile astfel încât actorul care răspunde pentru administrarea unui segment educațional să dispună și de instrumentele necesare de management (organizare);	Totodată, atribuirea rolului de coordonare și verificare Agențiilor Teritoriale pentru Educație este justificată de noua arhitectură instituțională, care le conferă responsabilitatea administrării instituțiilor de învățământ primar, gimnazial, liceal și special. Astfel, se asigură o competență partajată între părinți, APL și sectorul educațional, fiecare având un rol distinct și complementar: părinții – obligația directă de școlarizare, APL – monitorizare și intervenție tutelară, Agențiile Teritoriale – coordonare și verificare educațională. Această formulă garantează coerența între rolurile sociale și cele educaționale, respectă principiul subsidiarității și asigură un mecanism funcțional de prevenire și combatere a abandonului școlar.
	114	Concretizarea la pct.5 din proiect cu referință la expunerea alin.(1) al art.21 în altă redacție privitor la obligația autorităților publice locale de a facilita buna funcționare a instituțiilor din teritoriu administrat în conformitate cu regulamentele și standardele aprobate de Ministerul Educației și Cercetării, având în vedere că în subordinea autorităților publice locale rămân doar instituțiile de educație timpurie și cele extrașcolare, respectiv obligația de a facilita buna funcționare pentru restul instituțiilor (primar, gimnazial, liceal și special) revine Agenției Teritoriale pentru Educație. Or, în teritoriul administrat își au prezența atât instituțiile ale căror fondator sunt autoritățile publice locale, cât și instituțiile din subordinea Agenției Teritoriale pentru Educație. Respectiv, stabilirea unor obligații autorităților publice locale în raport cu instituțiile ce nu se află în subordinea lor este irelevant și incorect.	Se acceptă parțial. Textul proiectului deja prevede mecanisme de cooperare între Agențiile Teritoriale pentru Educație și autoritățile locale, iar implicarea APL nu dispare, ci se reconfigurează. APL rămân implicate prin obligația de a facilita buna funcționare a instituțiilor din teritoriul administrat și prin consultările prevăzute în alte articole.
Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova (Scrisoarea nr 022 din 09.06.2026)	115	Proiectul conține puține garanții explicite privind protejarea și dezvoltarea educației incluzive în procesul de implementare a reformei. Considerăm că impactul reformei trebuie evaluat nu doar prin prisma eficienței administrative și a optimizării resurselor financiare, ci și prin efectele concrete asupra realizării dreptului la educație pentru fiecare copil, inclusiv pentru copiii și tinerii cu dizabilități. Reforma trebuie să consolideze educația incluzivă și să contribuie la eliminarea barierelor fizice, informaționale, atitudinale și instituționale care limitează în continuare accesul și incluziunea deplină a persoanelor cu dizabilități în sistemul educațional.	Se acceptă Toate aceste propuneri ne vor ajuta la implementarea politicilor în domeniul educației incluzive, la garantarea dreptului la educație pentru fiecare copil, inclusiv pentru copiii și tinerii cu dizabilități, și la consolidarea unui sistem educațional accesibil, echitabil și centrat pe nevoile fiecărui copil. Sugestiile formulate vor fi integrate în mecanismele de implementare a reformei, în actele normative subsecvente.

		Delimitarea clară a competențelor între Administrația Publică Locală, responsabile de educația timpurie și învățământul extrașcolar, și Agențiilor Teritoriale pentru Educație, responsabile de învățământul primar, gimnazial, liceal și special.	Menționăm că, măsurile propuse corespund obiectivelor Strategiei naționale „Educația 2030”, prevederilor Codului educației nr. 152/2014 și angajamentelor asumate de Republica Moldova prin Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificată prin Legea nr. 166/2010.
	116	Integrarea explicită a principiilor educației incluzive, accesibilității și nediscriminării în procesul de implementare a reformei, astfel încât reorganizarea instituțională să contribuie la creșterea participării și incluziunii copiilor cu dizabilități.	Se acceptă Opinia a fost reflectată la poziția 115.
	117	Stabilirea clară a atribuțiilor Agenției Teritoriale pentru Educație privind: a) coordonarea și monitorizarea educației incluzive; b) coordonarea serviciilor de suport la nivel teritorial; c) monitorizarea respectării drepturilor copiilor cu dizabilități; d) asigurarea accesibilității instituțiilor și serviciilor educaționale.	Se acceptă Atribuțiile ATE-urilor vor fi reflectate în Regulamentul-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Agențiilor Teritoriale pentru Educație, care se va aproba de către Guvern.
	118	Instituirea unui mecanism obligatoriu de cooperare între educația timpurie, învățământul general și serviciile de suport pentru a asigura continuitatea evaluării, planificării educaționale și a măsurilor individualizate de sprijin.	Se acceptă Opinia a fost reflectată la poziția 115.
	119	Asigurarea unor mecanisme de finanțare dedicate pentru serviciile de suport, acomodările rezonabile, tehnologiile și echipamentele asistive, transportul accesibil și adaptarea mediului educațional.	Se acceptă Opinia a fost reflectată la poziția 115.
	120	Introducerea unor indicatori naționali de monitorizare a incluziunii educaționale și a obligației de raportare periodică privind accesul, participarea și rezultatele educaționale ale copiilor cu dizabilități.	Se acceptă Opinia a fost reflectată la poziția 115.
	121	Asigurarea participării organizațiilor persoanelor cu dizabilități și a organizațiilor părinților copiilor cu dizabilități în procesele de implementare, monitorizare și evaluare a reformei.	Se acceptă Apreciam avizul Alianței și considerăm esențială participarea organizațiilor persoanelor cu dizabilități și a părinților copiilor cu dizabilități în procesele de implementare, monitorizare și evaluare a reformei.
	122	Elaborarea unui plan de implementare a reformei care să includă măsuri specifice pentru educația incluzivă, termene de realizare, indicatori de rezultat și resurse financiare dedicate.	Se acceptă Opinia a fost reflectată la poziția 115.
Asociația de jocuri intelectuale din RM	123	Completarea art. 21 din Codul Educației cu un alineat care să stabilească în mod imperativ că reorganizarea sau lichidarea instituțiilor de învățământ special se admite exclusiv în cazul lipsei totale a contingentului de beneficiari pe parcursul a trei ani, precum	Se acceptă parțial. Propunerea de completare a art. 21 cu un mecanism imperativ de protecție și consacrarea expresă a dreptului școlilor auxiliare de a organiza clase de sprijin nu poate fi valorificată în cadrul prezentului proiect, întrucât

	și consacrarea expresă în textul Codului a dreptului școlilor auxiliare de a organiza clase de sprijin (clasele a X-a – a XII-a). Argument: Redacția propusă pentru art. 21 conferă ATE atribuții exclusive privind fondarea, reorganizarea și lichidarea instituțiilor de învățământ special, fără niciun mecanism preventiv de protecție. Întrucât școli speciale cu drepturi depline s-au păstrat practic doar în municipiul Chișinău, transferul acestor competențe către ATE creează riscul unei lichidări treptate a sectorului, sub pretextul optimizării incluzive. Proiectul nu menționează dreptul la prelungirea studiilor în clasele X-XII din școlile auxiliare, punând în pericol continuitatea normativă asigurată de Ordinul MEC nr. 1423/13.08.2025 privind clasele de sprijin, care garantează dreptul acestor copii la socializare aprofundată și pregătire profesională. Noua redacție a art. 21 și art. 144 nu stipulează principiul fixării volumului de servicii de educație specială, contravenind Strategiei „Educația 2030” (Guvernanță și incluziune) și Programului de dezvoltare a educației incluzive 2024-2027, care impun extinderea, nu restrângerea acestor servicii. Abordarea actuală contravine și obligațiilor internaționale: art. 24 din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (Legea nr. 166/2010), care impune măsuri de sprijin individualizat eficient pentru maximizarea progresului; art. 23 și 28 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, privind asigurarea unei vieți demne pentru copilul vulnerabil; și art. 26 din Carta Drepturilor Fundamentale a UE, care consacră dreptul la integrare prin menținerea platformelor specializate atunci când incluziunea generală nu poate asigura o dezvoltare adecvată.	reglementarea detaliată a volumului și continuității serviciilor de educație specială se face prin acte normative subsecvente și prin programele guvernamentale în domeniu. Totodată, Codul educației conține deja prevederi exprese la art. 34 alin. (3¹), care stabilesc organizarea, la necesitate, a claselor sau grupelor de suport pentru elevii cu dizabilități severe ce au absolvit învățământul obligatoriu, cu durata de până la 3 ani consecutivi, conform reglementărilor aprobate de Ministerul Educației și Cercetării. În acest fel, cadrul normativ existent asigură protecția și continuitatea serviciilor de educație specială, iar extinderea lor este prevăzută prin Strategia „Educația 2030” și Programul de dezvoltare a educației incluzive 2024–2027.
124	Modificarea redacției alineatului (3) din art. 146¹ al Codului Educației, prin stabilirea faptului că, în cazul lipsei de mijloace financiare la nivelul autorităților locale (proprietarul), finanțarea reparației capitale și modernizării clădirilor transmise în comodat agențiilor teritoriale (ATE) se efectuează în mod prioritar și obligatoriu din contul mijloacelor bugetului de stat, prin intermediul programelor cu destinație specială ale Ministerului Educației și Cercetării. Argument: Construcția propusă — clădiri transmise în comodat către ATE, cu cheltuieli curente în sarcina ATE și investiții capitale	Se acceptă parțial. Cadrul normativ existent și Conceptul „Restart în educație” prevăd deja mecanisme de finanțare prin programe cu destinație specială ale Ministerului Educației și Cercetării, inclusiv pentru reparații capitale și modernizarea infrastructurii educaționale. În acest fel, se asigură subsidiaritatea și intervenția bugetului de stat atunci când autoritățile locale nu dispun de resurse suficiente, evitând degradarea clădirilor și garantând respectarea normelor de sănătate publică și accesibilitate.

	stabilite prin acorduri separate cu proprietarul — creează un risc instituțional de „pasare a responsabilității” între părți. APL I și II, pierzând statutul de fondatori și controlul operațional, își vor pierde motivația de a aloca fonduri pentru reparații capitale la obiective aflate în administrarea altcuiva. Consecința previzibilă este degradarea clădirilor, încălcarea normelor sanitaro-epidemiologice și lichidarea ulterioară a instituțiilor „din motive tehnice”, cu impact traumatic asupra elevilor, în special al copiilor cu dizabilități din școlile speciale. Redacția actuală a alin. (3) este în contradicție cu normele generale privind comodatul din Codul civil (nr. 1107-XV/2002) și cu Legea nr. 523/1999 privind proprietatea publică a UAT. Divizarea responsabilității de întreținere fără un mecanism subsidiar automat de finanțare a reparațiilor capitale contravine și normativelor în construcții și sănătate publică (Legea nr. 10/2009, Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023). De asemenea, se încalcă art. 9 (Accesibilitate) și art. 24 (Dreptul la educație) din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, care obligă statul să modernizeze mediul fizic conform principiilor designului universal, precum și art. 15 din Carta Socială Europeană Revizuită, care garantează dreptul persoanelor cu dizabilități la independență, integrare socială și participare la viața comunității — drepturi compromise dacă infrastructura educațională a acestora se degradează din lipsă de finanțare.	
125	Includerea în art. 48 al proiectului de lege a unei norme care să oblige (ATE) să aibă în structura lor coordonatori permanenți împuterniciți pentru cooperarea intersectorială cu autoritățile locale (APL I și APL II), în vederea aprobării unui calendar regional unic și sincronizat al activităților școlare, extrașcolare și de tineret, precum și pentru crearea unor platforme informaționale comune de evidență a copiilor. Argument: Reforma separă rigid verticala de management — ATE preia școlile (clasele I-XII), iar APL I și II păstrează educația timpurie (grădinițe) și activitățile extrașcolare (centre de tineret, case de creație, centre de dezvoltare). Această descentralizare pe criterii funcționale fragmentează caracterul unitar al procesului educațional: separarea educației formale de cea nonformală va duce la desincronizarea planurilor de învățământ și a orarelor de cerc, cu impact negativ asupra proiectelor de tineret. La nivelul educației	Se acceptă parțial. Aspectul educațional și metodic este de competența Agențiilor Teritoriale pentru Educație, iar proiectul consacră deja obligația acestora de a coopera cu autoritățile publice locale în limitele competențelor stabilite de lege. Mecanismele de consultare și cooperare intersectorială urmează a fi consolidate prin cadrul normativ secundar. Calendarul regional al activităților școlare și extrașcolare, precum și evidența copiilor, se va realiza prin instrumentele metodice și platformele gestionate de ATE, cu participarea APL, asigurând coerența între educația formală și cea nonformală.

		preșcolare, vor apărea deficiențe de comunicare, discrepanțe în bazele de date și perturbări ale traiectoriei copiilor la trecerea de la grădiniță (sub APL) la clasa I (sub ATE). Divizarea contravine art. 7 din Codul educației, care consacră educația pe tot parcursul vieții ca vector fundamental al politicii de stat. Modificările la art. 18, 141 și 141¹ izolează instituțional școlile de infrastructura de tineret și de educația nonformală, afectând coerența cu Legea nr. 216/2016 cu privire la tineret și Legea voluntariatului nr. 121/2010, în special privind programele teritoriale unice de implicare civică a elevilor de liceu. De asemenea, reforma contravine Rezoluției Consiliului UE 2021/C 66/01, care stabilește drept prioritate strategică asigurarea continuității între educația și îngrijirea timpurie și învățământul primar — continuitate compromisă de ruperea legăturii administrative dintre nivele, cu riscuri inclusiv pentru schimbul de date personale ale elevilor. Sunt afectate și standardele Consiliului Europei privind educația nonformală (Portofoliul European pentru Liderii și Lucrătorii de Tineret), care impun sinergie între componenta școlară și centrele de tineret pentru formarea armonioasă a personalității.	
KEYSTONE Moldova (Particip.gov.md din 02.06.2026)	126	În vederea clarificării cadrului competențelor, să fie delimitate explicit, în textul legii competențele exclusive, competențele partajate și competențele consultative ale MEC, ATE și APL, în special în domeniile: organizării rețelei școlare; districtării; administrării patrimoniului; monitorizării calității; managementului resurselor umane.	Se acceptă Proiectul consacră rolul/atribuțiile ATE și APL prin articole distincte; delimitarea se face prin textul legii și Conceptul „Restart în educație”, care clarifică complementaritatea rolurilor.
	127	În vederea asigurării controlului democratic local și a menținerii rolului comunităților locale în educație, să fie prevăzute, prin lege sau prin regulamente subsecvente instituirea unor mecanisme consultative obligatorii ATE-APL: (a) comisii teritoriale mixte APL–ATE; (b) proceduri obligatorii de consultare; (c) termene clare și proceduri de soluționare a divergențelor dintre autorități.	Se acceptă parțial. Mecanismele de consultare și cooperare intersectorială urmează a fi consolidate prin cadrul normativ secundar.
	128	În vederea garantării continuității traseului educațional al copilului să fie introdus un mecanism formal de tranziție între educația timpurie și învățământul primar, inclusiv prin: (a) schimb de date instituționalizat; (b) protocoale de colaborare; (c) instrumente comune de monitorizare a parcursului copilului.	Se acceptă parțial. Proiectul nu introduce norme detaliate în textul legii, întrucât aspectele privind schimbul de date și instrumentele comune de monitorizare țin de cadrul normativ secundar. Ministerul Educației și Cercetării va consolida cadrul normativ subsecvent pentru a asigura

			continuitatea traseului educațional al copilului, inclusiv prin colaborarea instituționalizată între ATE și APL.
129	În vederea protejării educației incluzive , să fie prevăzute garanții clare privind continuitatea serviciilor pentru copiii cu cerințe educaționale speciale și cu dizabilități inclusiv: (a) planuri individuale de tranziție; (b) echipe multidisciplinare funcționale; (c) responsabilități clare pentru suportul educațional între niveluri și instituții.		Se acceptă. Programul de dezvoltare a educației incluzive 2024–2027 și cadrul normativ secundar prevăd deja mecanismele necesare pentru asigurarea continuității serviciilor destinate copiilor cu cerințe educaționale speciale și dizabilități, inclusiv: planuri individuale de tranziție, echipe multidisciplinare funcționale și responsabilități clare pentru suportul educațional între niveluri și instituții. Proiectul de lege nu afectează cadrul general, iar aplicarea acestor garanții este asigurată prin reglementările și politicile sectoriale în vigoare.
130	În vederea asigurării echității financiare , să fie revizuite formulele de finanțare și transferurile destinate educației timpurii și învățământului extrașcolar, pentru a evita amplificarea inegalităților teritoriale, în special în localitățile rurale și în unitățile administrativ-teritoriale cu capacitate fiscală redusă.		Se acceptă parțial. Proiectul consacră principiul finanțării prin cost standard per elev și transferuri cu destinație specială, ceea ce asigură uniformitate și predictibilitate la nivel național. Totodată, ajustarea formulelor de finanțare pentru educația timpurie și extrașcolară, în vederea evitării inegalităților teritoriale, ține de cadrul normativ secundar și de politicile bugetar-fiscale aprobate anual. Ministerul Educației și Cercetării, în colaborare cu Ministerul Finanțelor, va evalua și adapta formulele de finanțare prin hotărâri de Guvern și metodologii subsecvente, pentru a garanta echitatea între localități, inclusiv în mediul rural și în unitățile administrativ-teritoriale cu capacitate fiscală redusă. În acest fel, se menține coerența cu obligațiile APL de a facilita buna funcționare a instituțiilor extrașcolare și cu mecanismele de raportare proiectate în Codul educației.
131	În vederea asigurării transparenței decizionale , să fie asigurată transparența proceselor de optimizare a rețelei școlare prin criterii publice, obiective și verificabile pentru reorganizare, lichidare și optimizare; consultări publice obligatorii; evaluări ex ante de impact asupra copiilor, personalului și comunităților locale.		Se acceptă parțial. Proiectul oferă cadrul general, iar detaliile privind transparența și procedurile de consultare vor fi stabilite prin regulamente și metodologii subsecvente ale Ministerului Educației și Cercetării.
132	În vederea consolidării responsabilității publice , să fie instituită obligația ATE de: a publica anual rapoarte de activitate; a publica deciziile relevante privind rețeaua și instituțiile de învățământ; a		Se acceptă parțial. Drepturile, obligațiile și atribuțiile Agențiilor Teritoriale pentru Educație (ATE) nu sunt detaliate în textul

		organiza audieri publice teritoriale; a raporta indicatori de performanță și de echitate.	proiectului de lege, ci vor fi stabilite prin Regulamentul-cadru de organizare și funcționare, aprobat de Guvern la propunerea Ministerului Educației și Cercetării.
Centrul Sindical Ramural Teritorial Chișinău din Domeniul Educației și Științei (Scrisoarea din 23.06.2026)	133	Propuneri modificarea Codului Educației În contextul dezbaterii publice a proiectului de Lege privind modificarea unor acte normative, elaborat în cadrul reformei „Restart în educație”, promovat de Ministerul Educației și Cercetării, Centrul Sindical Ramural Teritorial Chișinău propune următoarele. Instituirea Agențiilor Teritoriale pentru Educație are drept scop consolidarea managementului educațional la nivel teritorial și asigurarea implementării eficiente a politicilor educaționale. Prin competențele atribuite, aceste structuri vor exercita funcții esențiale de coordonare și monitorizare a procesului educațional, management curricular, monitorizare a calității educației, acordare de asistență metodologică instituțiilor de învățământ. Specificul atribuțiilor demonstrează caracterul eminent educațional al activității desfășurate de personalul Agențiilor Teritoriale pentru Educație. În același timp, majoritatea funcțiilor de conducere și de specialitate din cadrul acestor structuri vor fi ocupate de persoane cu formare inițială în domeniul pedagogic, cu experiență didactică și managerială în sistemul de educație și deținătoare de grade didactice sau grade manageriale. Lipsa recunoașterii statutului de cadru didactic și a dreptului de menținere și remunerare a gradului didactic ar genera diminuarea garanțiilor profesionale pentru personalul transferat sau încadrat în noile structuri, descurajarea cadrelor didactice performante de a accede în funcții de management educațional teritorial și tratament diferențiat față de alte categorii de personal din sistemul educațional care exercită atribuții similare de management și coordonare. În context, Centrul Sindical Ramural Teritorial Chișinău propune completarea Codului educației cu prevederi exprese privind acordarea statutului de cadru didactic și menținerea sporului pentru gradul didactic și gradul managerial pentru angajații Agențiilor Teritoriale pentru Educație. Suplimentar, propunem promovarea menținerii sporului pentru gradul didactic și gradul managerial pentru angajații Agențiilor Teritoriale	Se acceptă Proiectul de Lege a fost completat cu un punct prin care art. 53 din Codul educației se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins: „(6¹) În Agențiile Teritoriale pentru Educație funcțiile didactice sunt: metodist, metodist superior și metodist principal.”

		pentru Educație în contextul modificării Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270.	
Primăria mun. Bălți (Scrisoarea Nr. P03-03/2275 din 22.06.2026)	134	Obiecțiile Primăriei municipiului Bălți vizează în mod prioritar componenta bugetar-fiscală a proiectului, care, în opinia noastră, este eronată atât din punct de vedere conceptual, cât și normativ, întrucât afectează principiile autonomiei financiare locale și riscă să contravină cadrului juridic care reglementează finanțele publice locale și descentralizarea administrativă, consacrat prin Constituția Republicii Moldova, cadrul normativ național în materia finanțelor publice locale, Carta Europeană a Autonomiei Locale, precum și prin angajamentele asumate de Republica Moldova în procesul de integrare europeană. În speță, pentru finanțarea ATE, proiectul de lege propune modificarea articolului 5, alineatul (5), punctul 1), litera b), subpunctul (i) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, prin substituirea textului "50%" cu textul "45%" - reducerea cu 5 puncte procentuale a cotei defalcărilor din impozitul pe venitul persoanelor fizice (IVPF) colectat pe teritoriul municipiului Bălți. Această diminuare nu este însoțită de un transfer echivalent de competențe sau de resurse financiare compensatorii, ceea ce generează un dezechilibru structural între responsabilitățile autorităților publice locale și capacitatea lor reală de finanțare. Este de menționat că, conform art. 10 alin. (1) din Legea nr. 435-XVI din 28.12.2006 privind descentralizarea administrativă, „resursele necesare realizării competențelor transferate [...], sînt transferate autorităților administrației publice locale în condițiile legii”. Totodată, art. 10 alin. (4) stabilește în mod expres, că orice standarde și mecanisme de finanțare aferente competențelor descentralizate trebuie să asigure acoperirea integrală a costurilor. În același timp, diminuarea veniturilor locale contravine direct principiilor fundamentale ale descentralizării administrative prevăzute la art. 3 din aceeași lege, în special: - principiul autonomiei financiare și bugetare (art. 3 lit. a și definiția din art. 1), care garantează dreptul autorităților locale de a dispune de resurse financiare proprii suficiente pentru exercitarea competențelor;	Nu se acceptă. Propunerea nu este justificată. Reducerea cu 5% a veniturilor municipiului Bălți reflectă transferul responsabilităților către Agențiile Teritoriale pentru Educație, care vor prelua în subordine instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal. Municipiul Bălți nu va mai suporta cheltuielile aferente acestor instituții, astfel încât ajustarea veniturilor este proporțională și nu generează un impact bugetar negativ. Problemele invocate privind administrarea patrimoniului public local, continuitatea proiectelor investiționale și executarea obligațiilor financiare asumate de municipiu reprezintă riscuri ipotetice, care nu țin de esența proiectului. În proiectul de modificare al Codului educației și în dispozițiile tranzitorii sunt prevăzute norme clare privind patrimoniul și continuitatea contractelor, astfel încât obligațiile financiare și parteneriatele existente sunt protejate, iar scopul reformei – consolidarea și eficientizarea guvernantei educaționale – nu este afectat.

		- principiul corespondenței resurselor cu competențele (art. 3 lit. e), care impune corelarea obligatorie dintre sarcinile autorităților locale și resursele financiare alocate; - principiul echității (art. 3 lit. c), care presupune asigurarea unor condiții reale și egale pentru realizarea competențelor publice la nivel local; - principiul solidarității financiare (art. 3 lit. f), care obligă statul să susțină unitățile administrativ-teritoriale în situații de dezechilibru financiar, nu să le reducă baza de venituri fără compensare. Mai mult, conform art. 12 alin. (1)–(2), autoritățile publice locale dispun de autonomie financiară reală și de venituri proprii pe care le utilizează liber în realizarea competențelor lor. Reducerea defalcărilor din impozitul pe venit afectează direct această autonomie, diminuând baza financiară a bugetelor locale, în condițiile în care cheltuielile pentru servicii publice locale sunt în creștere constantă (salarii, infrastructură, transport, iluminat stradal, servicii sociale etc.). În aceste condiții, se constată un dezechilibru evident între scăderea veniturilor bugetare locale, generată de modificarea cotei defalcărilor (–5 puncte procentuale, echivalent aproximativ 30 milioane lei la nivel agregat estimat) și creșterea continuă a costurilor de întreținere și dezvoltare a serviciilor publice locale, inclusiv a celor delegate sau asumate prin competențe proprii. Prin urmare, modificarea unilaterală a mecanismului de repartizare a veniturilor fiscale, fără asigurarea unui mecanism compensatoriu echivalent, ridică probleme de conformitate cu principiile descentralizării administrative și financiare, consacrate de legea-cadru, și afectează direct capacitatea autorităților publice locale de a-și exercita atribuțiile în interesul comunității. În acest context, conform proiectului bugetului municipal Bălți pentru anul 2026 impozitul pe venit al persoanelor fizice constituie suma de 535,0 mil. lei, din care defalcările la cota actuală de 50% constituie aproximativ 268,0 mil. lei. Prin reducerea cotei la 45%, așa cum prevede proiectul reformei "Restart în Educație", se estimează o diminuare a veniturilor proprii ale bugetului municipal de circa 30,0 milioane lei anual. Conform datelor oficiale ale Ministerului Educației și Cercetării (Conceptul „Restart în Educație”, Tabelul 3), în anul 2025 municipiul	
--	--	--	--

	Bălți a executat cheltuieli pentru educație în sumă de 703,7 mil. lei, din care 647,1 mil. lei (circa 92%) au provenit din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat, și 56,6 mil. lei (circa 8%) au reprezentat resursele proprii ale municipiului. Prin urmare, instituțiile de învățământ general propuse spre transfer către autoritățile centrale sunt finanțate în proporție de peste 90% din transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat. Aceste mijloace financiare doar tranzitează bugetul municipal, fără a constitui venituri proprii ale municipiului Bălți. În consecință, transferul acestor instituții nu generează economii de circa 30,0 mil. lei la nivelul resurselor proprii ale bugetului municipal, deoarece cheltuielile respective nu erau suportate din surse proprii ale municipiului. Totodată, dintre entitățile vizate pentru preluare, singurele cheltuieli care sunt finanțate efectiv din bugetul municipal sunt cele aferente personalului Direcției Învățământ, Tineret și Sport, estimându-se că aproximativ 55% din statele de personal ale direcției sunt dedicate administrării instituțiilor respective. Costul anual aferent acestor funcții constituie aproximativ 3,6 mil. lei. Astfel, pentru preluarea unor atribuții a căror componentă finanțată din resurse proprii ale municipiului este estimată la circa 3,6 mil. lei anual, proiectul propune diminuarea veniturilor bugetului municipal cu aproximativ 30,0 mil. lei. O asemenea disproporție între economiile reale generate și pierderea de venituri suportată de municipiu creează un impact financiar negativ semnificativ asupra autonomiei financiare și a capacității administrației publice locale de a asigura finanțarea serviciilor publice de interes local. Suplimentar, conform proiectului, clădirile și terenurile instituțiilor de învățământ general rămân în proprietatea publică a municipiului, fiind transmise ATE doar cu titlu gratuit, în folosință prin comodat. Obligația reparațiilor capitale, a reabilitării și modernizării infrastructurii rămâne, în calitate de proprietar, în sarcina municipiului - și se finanțează tocmai din resursele proprii care se reduc cu 30 milioane de lei. Reforma retrace exact resursele necesare competenței pe care municipiul o păstrează. În temeiul argumentelor bugetar-fiscale și juridice expuse, Primăria municipiului Bălți solicită:	
--	--	--

		1. excluderea din proiectul de lege a modificării art. 5 alin. (5) pct. 1) lit. b) subpct. (i) din Legea nr. 397/2003 și menținerea cotei de 50% a defalcărilor din impozitul pe venitul persoanelor fizice pentru bugetul municipal Bălți; 2. prezentarea publică a unui calcul detaliat, transparent și verificabil al impactului financiar al reformei asupra bugetului municipiului Bălți, care să demonstreze echivalența dintre economia de cheltuieli și veniturile retrase municipiului; 3. în cazul menținerii reformei, instituirea unui mecanism de compensare integrală a pierderii de venituri proprii și a unor garanții financiare clare, astfel încât transferul de competențe să nu reducă resursele municipiului; 4. consultarea obligatorie și efectivă a autorităților publice locale, inclusiv a municipiului Bălți, în conformitate cu cadrul legal privind transparența decizională și cu Carta Europeană a Autonomiei Locale, anterior promovării proiectului; 5. amânarea adoptării componentei financiare a proiectului până la realizarea unei analize de impact complete și a unei perioade rezonabile de tranziție.	
Direcția administrație publică locală și coordonarea activității oficiilor teritoriale (eLegiferare, 30.06.2026)	135	DAPC comunică lipsă de propuneri și/sau obiecții suplimentare.	-
Ministerul Sănătății (eLegiferare, 29.06.2026)	136	Ministerul Sănătății susține proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (reforma „Restart în educație”) (număr unic 526/MEC/2026).	-
Ministerul Apărării (eLegiferare, 26.06.2026)	137	Ministerul Apărării susține proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (reforma „Restart în educație”) (număr unic 526/MEC/2026).	-

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova (Nr. 22-69-7784 din 02.07.2026) Direcția managmentul funcției publice (eLegiferare, 30.06.2026)	138	<i>Cu privire la art. IX alin. (5), (obiecție nr. 14 din Sinteza la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (reforma „Restart în educație”).</i> Redacția revizuită propusă pentru art. IX alin. (5) nu poate fi susținută, deoarece nu este corelată cu regimul legal al funcției publice și al interimatului. În primul rând, art. 49 din Legea nr. 158/2008 reglementează interimatul exclusiv pentru funcțiile publice de conducere și prevede că acesta poate fi asigurat de un funcționar public din cadrul aceleiași autorități, care îndeplinește condițiile legale. Persoanele încadrate în baza contractului individual de muncă nu dețin statut de funcționar public și, prin urmare, nu pot exercita interimatul unei funcții publice în condițiile generale ale Legii nr. 158/2008. Or, proiectul derogă de la art. 29, 31 și 32, fără a prevedea expres o derogare de la art. 49, ceea ce generează lipsă de claritate privind temeiul juridic al numirii. Totodată, interimatul nu este reglementat pentru funcțiile publice de execuție nici la art. 49 și nici în altă dispoziție a Legii nr. 158/2008. Prin urmare, norma este inaplicabilă în măsura în care vizează asemenea funcții, indiferent de calitatea persoanei desemnate. În al doilea rând, derogarea de la art. 29 din Legea nr. 158/2008 nu este justificată. Concursul constituie regula generală pentru ocuparea funcțiilor publice vacante sau temporar vacante, fiind bazat pe principiile competiției deschise, transparenței, competenței, meritului profesional și egalității accesului la funcțiile publice. Numirea temporară, fără concurs, doar a persoanelor încadrate anterior prin contract individual de muncă le oferă acestora un avantaj față de alte persoane eligibile. La fel, derogarea de la art. 31 și 32 din Legea nr. 158/2008 este nejustificată și lipsită de obiect, întrucât aceste norme nu condiționează accesul în funcția publică, ci produc efecte juridice ulterioare numirii legale. Art. 31 reglementează perioada de probă a funcționarului public debutant, iar art. 32 reglementează depunerea jurământului de către funcționarul public. Aceste norme devin incidente ulterior numirii legale în funcția publică și nu reprezintă mecanisme alternative de ocupare a funcției publice. Prin urmare, derogarea de la aceste articole nu poate înlocui concursul și nici nu	Nu se acceptă. Suplimentar argumentării menționate la etapa de avizare, reținem că prevederi asemănătoare deja au fost aprobate de către legiuitor. Astfel că, potrivit art. XIX, alin. (5) din Legea nr. 256/2023 „<u>Restart</u>”: „(5) Prin derogare de la prevederile art.29, 31 și 32 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, persoanele care sunt angajate în cadrul structurilor teritoriale de asistență socială din subordinea consiliilor raionale/Consiliului municipal Bălți în bază de contract individual de muncă și ale căror activități au fost stabilite și avizate ca funcții publice în cadrul agențiilor teritoriale de asistență socială, în condițiile art. 67 din legea indicată, pot fi numite în funcțiile publice respective cu respectarea condițiilor stabilite la art. 27 din aceeași lege, fără perioadă de probă pentru funcționarul public debutant, cu depunerea jurământului funcționarului public în termen de 10 zile de la numirea în funcție.”
---	-----	--	---

		poate conferi persoanelor angajate în baza contractului individual de muncă statutul de funcționar public. Organizarea concursului ulterior, în termen de 6 luni, nu înlătură acest risc, întrucât persoanele desemnate vor exercita deja atribuțiile funcției și vor beneficia de un avantaj factual în raport cu ceilalți candidați, contrar principiului egalității accesului la funcțiile publice. De asemenea, invocarea unui „drept prioritar de angajare” nu este fundamentată în Legea nr. 158/2008. Excepția prevăzută la art. 45 alin. (5) privind promovarea fără concurs intern în cazul reorganizării este aplicabilă doar funcționarilor publici care îndeplinesc condițiile legale de promovare, nu persoanelor încadrate în baza contractului individual de muncă. În acest context, se propune revizuirea, eventual excluderea, alin. (5) în redacția propusă. Pentru asigurarea continuității activității Agențiilor Teritoriale pentru Educație, funcțiile publice urmează a fi ocupate prin procedurile prevăzute de Legea nr. 158/2008, inclusiv prin concurs, iar pentru funcțiile publice de conducere – prin aplicarea mecanismului interimatului, în măsura în care sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 49 din lege.	
Congresul Autorităților Locale din Moldova (Aviz Nr. 234 din 30.06.2026)	139	Considerăm că proiectul de lege necesită a fi corelat și sincronizat cu pachetul de legi care urmează a fi propus de Guvern spre examinare în contextul reformei administrației publice , în care se vor preciza dimensiunile și competențele autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea .	Nu se acceptă. Propunerea de corelare cu pachetul de legi privind reforma administrației publice nu este relevantă pentru obiectul prezentului proiect. Proiectul de lege „Restart în educație” are un domeniu de reglementare distinct, vizând exclusiv arhitectura instituțională și mecanismele de guvernare în învățământul general. Dimensiunile și competențele autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea vor fi stabilite prin alte acte normative, promovate separat de Guvern. Prin urmare, nu există interdependență între cele două inițiative, iar sincronizarea formală nu este necesară.
	140	Pentru promovarea unei astfel de reforme radicale în educație, Ministerul Educației și Cercetării necesită mai întâi să elaboreze și să prezinte analiza impactului de reglementare , atât la prezenta reformă numită generic „Restart în educație” , cât și la precedentă	Nu se acceptă. Analiza impactului de reglementare este parte integrantă a Conceptului „Restart în educație”, elaborat și prezentat conform prevederilor Legii nr. 100/2017 privind actele

		reformă similară numită „ Reforma restart ”, care ar trebui să arate avantajele și dezavantajele reformelor.	normative. Conceptul are un caracter mai larg decât o analiză de impact, incluzând obiectivele, principiile, riscurile și modul de implementare al reformei. Prin urmare, cerința CALM este deja acoperită, iar elaborarea unei analize comparative cu alte reforme nu este obligatorie și nu poate condiționa promovarea unui proiect.
141		Cu regret, persistă impresia că în Republica Moldova trebuie să aparții unui grup etnic minoritar sau să fii vorbitor de o altă limbă decât româna, ca să poți pretinde și aștepta privilegii în reglementări. În acest sens, este legitimă întrebarea - care este temeiul privilegiului de reglementare al UTA Găgăuzia, de a i se propune să dețină competențe distincte în educație, în raport, cu capitala, municipiul Chișinău, dar și cu municipiul Bălți (care se lipsesc prin proiect de aceste competențe proprii), care potrivit Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală – dețin statut legal special și au capacitatea de administrare a tuturor responsabilităților în educație. Această impresie este fortificată și de propunerea de i se acorda un statut special raionului Taraclia (în Conceptul Guvernului privind reforma administrației publice locale), chiar dacă un asemenea statut privilegiază (municipalizare) îl merită și celelalte unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea (de ce nu?).	Nu se acceptă. Statutul special al UTA Găgăuzia este consacrat prin Constituția Republicii Moldova și prin Legea nr. 344/1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei. Aceste norme conferă regiunii competențe distincte, inclusiv în domeniul educației. Totodată, consultarea și implicarea minorităților etnice și lingvistice nu este o favorizare, ci o obligație legală și democratică, menită să asigure coeziunea socială și respectarea drepturilor fundamentale. Municipiile Chișinău și Bălți au statut special conform Legii nr. 436/2006, dar nu dispun de autonomie similară cu cea a UTAG. Diferența de tratament are temei juridic clar și nu instituie privilegii. În același timp, CALM în calitate de organizație reprezentativă a autorităților locale, are sarcina de a aborda reforma din perspectiva tuturor unităților administrativ-teritoriale, nu doar a municipiilor mari, pentru a reflecta echilibrat interesul general al comunităților locale.
142		Proiectul reprezintă o centralizare a competențelor în domeniul educației, respectiv, nu satisface plener principiul constituțional al descentralizării serviciilor publice, consacrat de Art. 109 din Constituția Republicii Moldova. Art. 109 (Principiile administrației publice locale), din Constituție prevede expres că: „Administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale și consultării cetățenilor asupra problemelor locale de interes deosebit”. Prin urmare,	Nu se acceptă. Reforma „Restart în educație” nu contravine principiului constituțional al descentralizării, ci instituie un mecanism de coordonare și responsabilizare uniformă la nivel național, cu respectarea autonomiei locale în limitele legii. Art. 109 din Constituție consacră descentralizarea ca principiu fundamental, dar permite ca anumite atribuții să fie exercitate la nivel superior atunci când eficiența și coerența politicilor publice o impun.

	descentralizarea este un principiu constituțional obligatoriu, nu doar o opțiune de politici publice. Carta europeană a autonomiei locale, ratificată de Republica Moldova în anul 1997, de asemenea, consacră dreptul colectivităților locale de a soluționa și gestiona o parte importantă a treburilor publice, bazat pe principiul subsidiarității și a autonomiei financiare locale, dar și pe consultarea autorităților locale și structurilor asociative ale acestora în problemele care le privesc. O dovadă directă a afectării descentralizării reprezintă și modificarea prin proiect a Legii privind descentralizarea administrativă nr. 435/2006, care consacră la nivel legal principiile descentralizării, transferul competențelor, autonomia decizională și financiară, subsidiaritatea și responsabilitatea autorităților publice locale. Amintim, că subsidiaritatea, presupune că atribuțiile publice trebuie exercitate de autoritatea cea mai apropiată de cetățean, cu excepția cazurilor în care acestea pot fi realizate mai eficient la un nivel superior, iar descentralizarea apropie decizia de cetățean, permite participarea comunității la luarea deciziilor, crește responsabilitatea aleșilor locali, întărește autonomia locală și este o expresie a democrației locale.	Conceptul reformei și proiectul de lege prevăd menținerea rolului autorităților publice locale în educația timpurie și extrașcolară, precum și obligația de a facilita buna funcționare a instituțiilor din teritoriul administrat. În același timp, Agențiile Teritoriale pentru Educație preiau administrarea unitară a instituțiilor primar, gimnazial, liceal și special, pentru a asigura aplicarea uniformă a politicilor educaționale și pentru a preveni fragmentarea rețelei școlare. Carta europeană a autonomiei locale și Legea nr. 435/2006 sunt respectate prin menținerea competențelor locale în domeniile care pot fi exercitate eficient la nivelul comunităților, iar transferul altor atribuții către Agențiile Teritoriale se justifică prin principiul subsidiarității: decizia se ia la nivelul cel mai apropiat de cetățean, cu excepția cazurilor în care eficiența și coerența impun exercitarea la nivel superior. Reforma nu elimină descentralizarea, ci o corelează cu nevoia de uniformitate și responsabilitate în educație. De menționat că, instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal nu au fost în responsabilitatea autorităților publice locale de nivelul I, ci au fost administrate de consiliile raionale, respectiv de nivelul II. În consecință, aplicarea principiului subsidiarității în forma sa clasică era limitată, întrucât decizia nu se afla la nivelul cel mai apropiat de cetățean, ci la nivel raional. Transferul competențelor către Ministerul Educației și Cercetării, prin intermediul Agențiilor Teritoriale pentru Educație, nu echivalează cu o centralizare fizică la nivel central. Agențiile sunt instituții teritoriale, amplasate în comunități (eventual, în aceleași sedii utilizate anterior). Astfel, reforma nu afectează autonomia locală, ci o reconfigurează printr-un mecanism de coordonare uniformă, menit să asigure calitatea și coerența politicilor educaționale. Principiul subsidiarității rămâne respectat, întrucât deciziile operative continuă să fie luate în teritoriu, dar sub o structură administrativă care garantează eficiența și responsabilitatea la nivel național.
--	--	---

	143	Referitor la atribuțiile APL în domeniul învățământului extrașcolar – considerăm că aceste competențe necesită a fi atribuite doar autorităților administrației publice locale de nivelul întâi (nu și al doilea).	Nu se acceptă. Proiectul „Restart în educație” păstrează actuala arhitectură instituțională, în care atribuțiile privind organizarea și funcționarea învățământului extrașcolar sunt exercitate atât de autoritățile administrației publice locale de nivelul I, cât și de cele de nivelul II. Această soluție reflectă realitatea administrativă și permite o distribuție echilibrată a responsabilităților, în funcție de capacitatea și resursele fiecărei autorități. Menținerea statu-quo-ului garantează continuitatea și previne fragmentarea competențelor.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale (Nr. 25/3502 din 29.06.2026)	144	În acest context, se reiterează că, la data de 24.06.2026, Guvernul, prin Decizia protocolară nr. 27.7/2026, a aprobat și a prezentat Parlamentului spre examinare <i>proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea sistemului de protecție a copilului împotriva violenței, neglijării și/sau exploatării)</i> (număr unic 337/MMPS/2026), care, la articolul VIII, propune abrogarea <i>Legii nr. 299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant</i> . Urmare a acceptării celor expuse și în scopul asigurării coerenței normative, se consideră necesară ajustarea corespunzătoare a Notei de fundamentare la proiect.	Se acceptă de principiu. Decizia de excludere a Art. VIII urmează a fi aplicată la o etapă ulterioară, în concordanță cu avansarea pe agendă parlamentară a proiectului promovat de către MMPS.
Ministerul Afacerilor Interne (Nr. 42/2621 din 30.06.2026)	145	Ministerul Afacerilor Interne propune completarea art. 122 din Codul educației nr.152/2014 cu un nou alineat, cu următorul cuprins: „(16) Absolvenții instituțiilor de învățământ din domeniile securității și ordinii publice, forma de învățământ cu frecvență, cu finanțare de la bugetul de stat, angajați în funcții publice cu statut special prin repartizare în instituțiile și autoritățile subordonate administrației publice centrale de resort, beneficiază, în primii 5 ani de activitate de la repartizare, de indemnizații din mijloacele bugetului de stat. Modul de acordare, cuantumul, condițiile și mecanismul de restituire proporțională a sumelor în cazul încetării raporturilor de serviciu înainte de expirarea termenului prevăzut se stabilesc de Guvern.”.	Se acceptă condiționat, dacă acceptă Ministerul Finanțelor.

	146 Analogic, se menționează că, prin Legea nr. 21/2026 pentru modificarea Codului educației a fost consacrat legislativ mecanismul de indemnizare la debut de carieră pentru absolvenții instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic, angajați prin repartizare în instituții publice de educație, aceștia beneficiind, în primii 5 ani de activitate, de indemnizații din mijloacele bugetului de stat, în modul stabilit de Guvern (alin. (5) și (51) al articolului 134 din Codul educației). Un mecanism structurat similar, cu o tradiție mai îndelungată, funcționează inclusiv în domeniul sănătății în temeiul art. 11 alin. (2) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995, care acordă indemnizații unice medicilor și farmaciștilor angajați prin repartizare, cu condiția activării unui termen minim în sistem. Necesitatea completării propuse derivă din specificul juridic, funcțional și instituțional al învățământului din domeniile securității și ordinii publice. Acest specific este consacrat expres de articolul 122 din Codul educației, care instituie un regim derogatoriu de organizare și funcționare față de sistemul general de învățământ superior. Spre deosebire de alte domenii, instruirea în cadrul instituțiilor de profil nu urmărește exclusiv realizarea unui act educațional în sens academic. Aceasta constituie un mecanism integrat de pregătire profesională, orientat direct spre exercitarea funcției publice cu statut special. Această funcție presupune obligații profesionale sporite, limitări de drepturi și incompatibilități specifice serviciului public din domeniul ordinii publice și securității statului. În același sens, absolvenții acestor instituții sunt repartizați direct în cadrul autorităților administrative de resort pentru a ocupa funcții publice cu statut special. Acest sistem este caracterizat prin exigențe operaționale sporite, riscuri profesionale ridicate, program de muncă nenormat, mobilitate funcțională și constrângeri specifice. Toți acești factori afectează în mod obiectiv atractivitatea profesiei la debutul carierei. În lipsa unor instrumente compensatorii și de retenție adecvate, statul suportă integral costurile formării profesionale inițiale, fără a beneficia de o perioadă minimă de valorificare instituțională a investiției realizate. Mecanismul propus reprezintă o măsură de echilibru normativ și retenție a personalului, pe deplin justificată de interesul public major privind menținerea capacității operaționale a structurilor de	Se acceptă condiționat, dacă acceptă Ministerul Finanțelor.
--	---	---

		securitate. Nu constituie un tratament diferențiat arbitrar, ci o soluție bilaterală: prin instituirea obligației de restituire proporțională a indemnizației în cazul demisiei sau al încetării premature a raporturilor de serviciu din motive imputabile, se previne transformarea unui sprijin financiar într-un beneficiu necondiționat, garantând astfel stabilitatea resursei umane formate pe cheltuiala statului. Necesitatea stringentă a acestui mecanism este susținută de vulnerabilitatea majoră a sistemului la debutul în carieră a tinerilor specialiști. În perioada 2017-2021, din cei 708 absolvenți ai Academiei „Ștefan cel Mare” MAI, încadrați în câmpul muncii, 428 au demisionat din proprie inițiativă. Acordarea unui pachet motivațional absolvenților Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, va contribui considerabil la sprijinirea integrării durabile a tinerilor specialiști angajați pentru prima dată sistemul afacerilor interne. Ministerul Afacerilor Interne a efectuat un calcul de costuri, urmând exemplul mecanismului implementat de sprijin a tinerilor specialiști din domeniul educației, cu scenariul de acordare a indemnizație de 200000 lei în trei tranșe, absolvenților pe locuri bugetare ai Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, la momentul repartizării acestora în autoritățile administrative și instituțiile din subordine. Costul total de implementare a mecanismului de susținere a tinerilor specialiști din domeniul afacerilor interne pentru o perioadă de 3 ani, de la instituire, se estimează: pentru I an – la circa 10,999 mil lei, pentru al II-a an - la circa 21,998 mil lei, iar începând cu anul III - la circa 32,997 mil. lei.	
Ministerul Finanțelor (Scrisoarea nr. 07/1-03/94/1113 din 10.07.2026)	147	Excluderea funcției de „instructor-militar” (pct. 19), întrucât aceasta nu este corelată cu prevederile Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și cu Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova. În lipsa unei reglementări corespunzătoare în cadrul normativ aplicabil, nu poate fi stabilit regimul de salarizare al funcției, fapt ce poate genera dificultăți în aplicarea unitară a legislației salariale;	Nu se acceptă. Modificările aferente în Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova și în Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar urmează a fi promovate de către Ministerul Apărării.
	148	Mentținerea redacției expuse în demers privind finanțarea activității Centrului Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, întrucât aspectele privind finanțarea activității acestei instituții fac	Nu se acceptă. Redacția propusă de aviz reduce mecanismele de finanțare doar la veniturile din servicii contra plată și alte mijloace

		obiectul proiectului de hotărâre cu privire la modificarea unor acte normative (organizarea și funcționarea Instituției Publice „Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație”) (număr unic 512/MEC/2026), obiecție acceptată de către Ministerul Educației și Cercetării (pct.25)	intrate legal în posesia instituției. Astfel că, versiunea din proiect este mai largă, explicită și utilă, întrucât reglementează detaliat sursele de finanțare ale Centrului Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, asigurând predictibilitate și stabilitate bugetară.
	149	Excluderea sintagmei „de Ministerul Finanțelor,”, care va oferi o flexibilitate în implementarea prevederilor art.143, alin.(2) din Codul educației, în virtutea reformelor asumate față de Comisia Europeană (pct.34, alin.(2))	Nu se acceptă. La moment, propunerea nu poate fi acceptată. Propunerea prezintă o modificare de esență, care necesită o examinare aparte, conceptualizare, estimare financiară și coordonare interinstituțională (MEC, Ministerul Culturii, Ministerul Finanțelor). În lipsa acestor analize și resurse, norma nu poate fi acceptată în cadrul prezentului proiect.
	150	Completarea după cuvântul „preșcolar” cu sintagma „și extrașcolar” (pct.35, subpct.(5))	Se acceptă.
	151	Lipsa argumentelor în Sinteza obiecțiilor și propunerilor ce țin de abrogarea art.145, alin.(3) (pct.36)	Se acceptă. Nota de fundamentare a fost completată .
	152	Lipsa calculelor financiare detaliate privind cheltuielile de personal, respectiv nu sunt prezentate estimări privind fondul anual de salarizare aferent noilor structuri, numărul funcțiilor planificate, clasele de salarizare și categoriile de funcții aplicabile potrivit prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, precum și impactul comparativ asupra cheltuielilor de personal înainte și după implementarea reorganizării	Se acceptă. Nota de fundamentare a fost completată.
	153	Lipsa evaluării costurilor de tranziție instituțională generate de reorganizare, respectiv a cheltuielilor aferente încetării raporturilor de serviciu sau de muncă, achitării indemnizațiilor și compensațiilor prevăzute de legislație, concediilor anuale neutilizate și altor obligații financiare care pot apărea în procesul implementării reformei, deși asemenea cheltuieli reprezintă o componentă importantă a impactului asupra cheltuielilor de personal și urmează a fi evaluate anterior promovării proiectului.	Se acceptă. Nota de fundamentare a fost completată.
Comitetul executiv al UTA Găgăuzia (Scrisoarea nr. 219 din 08.07.2026)	154	Подтверждаем ранее выраженную позицию Исполнительного комитета Гагаузии № 13/1 от 09 июня 2026 года и считать все предложения и замечания, изложенные в указанном постановлении, актуальными и подлежащими обязательному рассмотрению при окончательной доработке проекта постановления Правительства Республики Молдова.	Nu se acceptă Argumentele MEC au fost expuse mai sus
Ministerul	155	La art. I (Codul educației nr. 152/2014):	Se acceptă parțial.

Justiției (Scrisoarea de expertiză nr. 04/1-7306 din 01.07.2026)		La pct. 5, privind art. 21: Sintagma „cu avizul sau la decizia Ministerului Educației și Cercetării”, utilizată în textul propus pentru teza a treia al alin. (1), este neclară și poate genera dificultăți de interpretare. Nu este evident care este conținutul și efectul juridic al avizului Agenției Teritoriale pentru Educație în procedura de înființare, reorganizare sau lichidare a instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial și liceal. De asemenea, nu este clar ce se înțelege prin sintagma „la decizia Ministerului Educației și Cercetării” și care este actul juridic avut în vedere. Totodată, din redacția propusă nu rezultă în mod clar prin ce act juridic se dispune înființarea, reorganizarea și lichidarea instituțiilor publice de învățământ primar, această soluție normativă nefiind prevăzută nici în cuprinsul alin. (1), nici în cadrul art. 21. În vederea asigurării clarității și previzibilității normei, dispozițiile urmează a fi completate corespunzător.	Sintagma „cu avizul” are sensul de aviz prealabil, emis de Agenția Teritorială pentru Educație, în cadrul procedurii de înființare, reorganizare sau lichidare a instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial și liceal. Acest aviz are caracter consultativ și este obligatoriu ca etapă procedurală. Sintagma „la decizia Ministerului Educației și Cercetării” se referă la inițiativa și actul juridic de dispoziție prin care se materializează decizia ministerului. Forma juridică este ordinul ministrului, care constituie actul administrativ individual de înființare, reorganizare sau lichidare.
	156	La alin. (11), norma prevede că deciziile autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia privind reorganizarea sau lichidarea instituțiilor de învățământ extrașcolar artistic complementar – școală de arte (muzică, teatru, arte plastice, dans etc) se adoptă cu avizul consultativ al Ministerului Educației și Cercetării. În acest context, prevederea „se adoptă cu avizul consultativ Ministerului Educației și Cercetării” este susceptibilă de a genera confuzii în aplicare, întrucât nu distinge clar între competența autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia de a adopta decizia și procedura de solicitare a avizului consultativ. Astfel, în lipsa unor precizări exprese, nu este determinat momentul solicitării avizului și nici efectul juridic al acestuia asupra adoptării deciziei. Se impune reformularea normei prin delimitarea expresă a competenței autorităților administrației publice locale de procedura de solicitare a avizului consultativ și a efectelor juridice ale acestuia.	Se acceptă. Se introduce explicit termenul „aviz prealabil”: „Deciziile autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia privind reorganizarea sau lichidarea instituțiilor de învățământ extrașcolar artistic complementar se adoptă cu avizul prealabil consultativ al Ministerului Educației și Cercetării.”
	157	Dispozițiile alin. (3), care reglementează înființarea, reorganizarea și lichidarea instituțiilor publice de învățământ special, necesită a fi reexamineate prin corelare cu prevederile art. 139 referitoare la atribuțiile Guvernului în domeniul educației, pentru a evita eventuale neconcordanțe între norme. Și în privința acestui alineat se reiterează observația referitoare la necesitatea revizuirii	Se acceptă. În mod similar prevederilor precedente, avizul ministerului urmează a fi considerat a fi unul prealabil și consultativ. Totodată prevederile de la art. 139 lit. f) nu urmează a fi modificate, fiind menționate în text exclusiv

		sintagmei „cu avizul sau la decizia Ministerului Educației și Cercetării”, întrucât forma utilizată nu este suficient de clară și poate genera dificultăți de interpretare și aplicare.	instituțiile din subordinea ministerului care își păstrează subordonarea actuală.
158		La pct. 11 privind art. 42 alin. (2) lit. b), liniuța a treia , se propune revizuirea sintagmei „de către autoritatea administrației publice locale competentă”, întrucât utilizarea termenului „competentă” este neadecvată în contextul în care autoritatea respectivă acționează în temeiul calității de fondator al instituției de învățământ extrașcolar. În acest sens, nu se pune în discuție lipsa atribuțiilor autorității, ci utilizarea noțiunii de competență materială, în contextul unei atribuirii ce derivă din calitatea de fondator.	Se acceptă. Cuvântul „competentă” a fost exclus din sintagma „autoritatea administrației publice locale competentă”.
159		La pct. 13 , cifra „2” urmează a fi inserată între paranteze, întrucât reprezintă indicarea unui alineat.	Se acceptă.
160		La pct. 16 privind art. 51 alin. (5) , dispoziția nu este suficient de clară prin menținerea sintagmei „conducerea instituției de învățământ”, întrucât nu este determinat cu precizie la ce subiecți se referă această noțiune, ceea ce impune revizuirea și precizarea acesteia în textul normei pentru asigurarea clarității și a aplicării uniforme.	Nu se acceptă Sintagma „conducerea instituțiilor de învățământ” este utilizat frecvent în Codul educației, cum ar fi: art. 42 alin. (2) lit. c), art. 44 alin. (2), art. 51 alin. (3) și alin. (5), art. 138 alin. (2) lit. d). Totodată, art. 50 alin. (1) din Cod stabilește că: „(1) Personalul de conducere al instituției de învățământ general se compune din director și directori adjuncți.”
161		La pct. 19 , pentru corectitudine se va substitui termenul „cuvintele” cu „textul”.	Se acceptă
162		La pct. 23 privind art. 122 alin. (7) , este necesară conformarea acestuia prevederilor statuate la art. 51 alin. (5) - (7) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, care dispun că: <i>„(5) Articolul poate fi divizat în alineate, constituite, de regulă, dintr-o singură propoziție sau frază, prin care se reglementează o dispoziție specifică ansamblului normelor articolului. Dacă dispoziția alineatului nu poate fi exprimată într-o singură propoziție sau frază, pot fi utilizate mai multe propoziții sau fraze.</i> <i>(6) Alineatele sunt însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. Alineatul poate fi divizat în litere, care sunt însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză. În cazul unei structuri complexe a actului normativ, alineatul poate fi divizat mai întâi în puncte</i>	Se acceptă

	<i>însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză. La rândul lor, punctele pot fi divizate în litere, însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză.</i> <i>(7) În caz de necesitate, literele pot avea diviziuni care fie sunt însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct, sau exprimate prin cifre romane mici, luate între paranteze, fie sunt precedate de liniuță și încep din rând nou.”.</i> Astfel, necesită a fi remarcat că pentru precizia normei, toate elementele de structură sau diviziunile ale articolului trebuie să fie numerotate, în modul prevăzut la art. 51 alin. (5)-(7). Aceeași observație este valabilă și pentru pct. 26 referitor la art. 132 alin. (32).	
163	La pct. 31 privind art. 141 alin. (3), textul urmează a fi reanalizat, pentru a nu admite dublaj în reglementare în raport cu prevederea cuprinsă la alin. (1) lit. f).	Nu se acceptă. Textele de lege menționate nu reprezintă un dublaj normativ, acestea reglementează domenii distincte și complementare. - Alin. (1) lit. f) consacră obligația autorităților publice locale de a sprijini și încuraja participarea elevilor la concursuri și olimpiade școlare, activități ce țin de promovarea excelenței academice și de stimularea performanței intelectuale. - Alineatul (3) reglementează responsabilitatea autorităților publice locale de nivelul II de a asigura funcționarea instituțiilor de învățământ extrașcolar al căror fondator este, instituții cu profil artistic, sportiv sau vocațional (școli de arte, cluburi sportive, centre de creație). Prin urmare, cele două norme au obiecte juridice diferite: prima vizează sprijinul elevilor în competiții academice, iar cea de-a doua privește obligația administrativă și patrimonială a APL de nivelul II față de instituțiile extrașcolare. În ansamblu, reglementările sunt complementare și contribuie la asigurarea unei abordări integrate a educației formale și non-formale.
164	La pct. 38, referitor la art. 146¹: Se impune corelarea prevederilor alin. (1) cu dispozițiile Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice, prin efectuarea intervențiilor legislative corespunzătoare, în vederea asigurării coerenței cadrului normativ. În acest sens, art. 10 alin. (6¹)	Se acceptă. Primele 2 alineate ale art. 146¹ au fost reformulate în redacția: „(1) Construcțiile și terenurile proprietate publică a statului, a unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi și de nivelul doi precum și a UTA Găgăuzia,

	din Legea nr. 121/2007 reglementează transmiterea în comodat, cu drept de folosință temporară, a bunurilor proprietate publică a statului aflate în gestiunea instituțiilor publice de învățământ din administrarea Ministerului Educației și Cercetării către autoritățile administrației publice locale și invers, în scopul desfășurării activităților educaționale. Având în vedere că proiectul instituie Agențiile Teritoriale pentru Educație ca subiecte implicate în aceste raporturi juridice, se impune corelarea corespunzătoare a prevederilor Legii nr. 121/2007.	destinate educației, pot fi transmise în comodat instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special fondate de Agențiile Teritoriale pentru Educație, în conformitate cu legislația în domeniul administrării proprietății publice, în scopul desfășurării activităților educaționale și a activităților conexe procesului educațional. (2) Contractele de comodat încheiate conform alineatului (1) produc efecte juridice după coordonarea acestora de către Agențiile Teritoriale pentru Educație.” Totodată, se propune modificarea art. 10 și 14 din Legea nr. 121/2007 conform redacției menționate mai jos. 1. Articolul 10: alineatul (6¹) va avea următorul cuprins: „(6¹) Bunurile proprietate publică pot fi transmise în comodat de la autoritățile administrației publice centrale către autoritățile administrației publice locale și de la autoritățile administrației publice locale către entitățile publice, pe un termen nedeterminat, în scopul desfășurării activităților educaționale și a activităților conexe procesului educațional.” articolul se completează cu alineatul (6²) cu următorul cuprins: „(6²) Dispozițiile prezentei legi privind locațiunea bunurilor proprietate publică se aplică în mod corespunzător raporturilor de comodat, în măsura în care dispozițiile speciale ale prezentei legi referitoare la raporturile de comodat, nu prevăd altfel. 2. Articolul 14: alineatul (6¹) va avea următorul cuprins: „(6¹) Transmiterea în comodat a bunurilor proprietate publică a statului către autoritățile administrației publice locale și a bunurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale către entitățile publice, în scopuri educaționale, se efectuează în temeiul unui act administrativ al entității publice în a cărei administrare se află bunurile respective.”
--	--	--

165	La alin. (2), utilizarea termenului „cooperează” are un caracter general și nu instituie un mecanism clar de exercitare a competențelor sau de luare a deciziilor, ceea ce poate genera dificultăți de aplicare practică și incertitudine în delimitarea atribuțiilor dintre autoritățile administrației publice locale și Agențiile Teritoriale pentru Educație.	Sintagma „cooperează” este utilizată pentru a consacra obligația de parteneriat între autoritățile administrației publice locale și Agențiile Teritoriale pentru Educație, în limitele competențelor stabilite de lege. Norma nu instituie un mecanism decizional comun, ci obligă părțile să-și coreleze acțiunile atunci când urmăresc scopuri complementare, în baza prevederilor contractuale și a cadrului legal aplicabil. redacție nouă: „(2) Autoritățile administrației publice locale și Agențiile Teritoriale pentru Educație colaborează, în limitele competențelor stabilite de lege și prin acorduri sau prevederi contractuale, pentru utilizarea, întreținerea și dezvoltarea bunurilor utilizate de instituțiile publice de învățământ din localitate.”
166	Deși la alin. (3) se instituie o distincție între cheltuielile curente și cele aferente investițiilor capitale și prevăd suportarea acestora de către Agențiile Teritoriale pentru Educație, soluția normativă nu stabilește modul de luare a deciziilor și delimitare a competențelor dintre autoritățile administrației publice locale, în calitate de subiecți care exercită funcția de proprietar al patrimoniului unității administrativ-teritoriale în numele unității administrativ-teritoriale și Agențiile Teritoriale pentru Educație, în calitate de utilizatori ai acestora, în special în ceea ce privește inițierea și aprobarea investițiilor capitale. În acest context, propunem să fie introduse reglementări cu prevederi exprese privind mecanismul de inițiere și aprobare a investițiilor capitale în bunurile transmise în comodat.	Nu se acceptă. Prevederile art. 40. și art. 41. din Legea nr. 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale prevede reglementări exprese privind mecanismul de inițiere și aprobare a investițiilor capitale în bunurile.
167	La art. V, se impune reformularea propunerilor de modificare a art. 7 alin. (1) lit. b) și a art. 8 alin. (4) din Legea nr. 45/2007, întrucât textul redat pentru modificare nu corespunde redactării în vigoare a dispozițiilor respective. În cazul art. 8 alin. (4), diferența constă în utilizarea literei mari.	Se acceptă.
168	La art. VIII (Dispoziții finale și tranzitorii): În textul părții introductive: Mențiunea „art. I pct. 3, primul alineat” urmează a fi revizuită, deoarece nu corespunde regulilor tehnicii legislative, nefiind utilizată corect modalitatea de indicare a elementului structural vizat.	Se acceptă.

169	Prevederea potrivit căreia „pct. 18, 20 și 22 intră în vigoare în termen de 4 ani de la data publicării prezentei legi” necesită a fi revizuită. Astfel, potrivit art. 76 din Constituție, legea intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul acesteia. În dezvoltarea acestei norme constituționale, art. 63 din Legea nr. 100/2017 stabilește regula generală privind intrarea în vigoare a actelor normative, precum și condițiile în care aceasta poate fi amânată pentru o altă dată. În acest context, exprimarea „în termen de 4 ani de la data publicării” nu corespunde exigențelor de claritate și precizie a normei, întrucât sintagma „în termen de” desemnează un interval în interiorul căruia actul poate produce efecte, iar nu un moment determinat al intrării în vigoare. Or, dacă intenția autorului este ca pct. 18, 20 și 22 să intre în vigoare după împlinirea unei perioade de 4 ani, norma trebuie expusă în mod corespunzător, de exemplu prin utilizarea sintagmei „la expirarea termenului de 4 ani de la data publicării” sau prin indicarea expresă a datei intrării în vigoare. Totodată, având în vedere că este propusă o derogare semnificativă de la regula generală privind intrarea în vigoare a actelor normative, aceasta urmează să fie fundamentată în conformitate cu art. 63 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, prin indicarea circumstanțelor obiective care justifică amânarea producerii efectelor juridice ale acestor dispoziții.	Se acceptă utilizarea sintagmei „la expirarea termenului de 4 ani de la data publicării”
170	La alin. (5), se consideră necesară reexaminarea soluției normative propuse, întrucât mecanismul instituit nu este corelat cu regimul juridic al instituției interimatului reglementat de Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Astfel, potrivit legii-cadru, interimatul reprezintă o modalitate de asigurare temporară a exercitării funcției publice de conducere de nivel superior și a funcției publice de conducere, aceeași concepție regăsindu-se și în definiția noțiunii de „funcție publică temporar vacantă”, care are în vedere exercitarea interimatului unei funcții publice de conducere. Proiectul propune numirea în interimat a unor persoane încadrate în baza contractului individual de muncă pentru exercitarea unor funcții avizate ca funcții publice în cadrul Agențiilor Teritoriale pentru Educație. Prin această soluție, proiectul nu derogă doar de la regulile privind ocuparea funcției publice, ci extinde sfera de aplicare a instituției interimatului la o categorie de persoane și funcții pentru	Nu se acceptă. Similar argumentării la propunerea Cancelariei de Stat privind această prevedere.

		care Legea nr. 158/2008 nu prevede un asemenea mecanism. În acest context, atragem atenția că mecanismul propus nu poate fi susținut în forma prezentată, întrucât extinde domeniul de aplicare al instituției interimatului dincolo de limitele stabilite de Legea nr. 158/2008, utilizând această instituție pentru reglementarea situației personalului contractual în contextul înființării Agențiilor Teritoriale pentru Educație. Or, interimatul are o finalitate distinctă în cadrul legii-cadru și nu este conceput ca un mecanism de tranziție pentru ocuparea temporară a unor funcții publice de către persoane care nu dețin statutul de funcționar public. În esență, soluția normativă propusă admite o contradicție de natură juridică, întrucât permite exercitarea cu titlu de interimat a unor funcții publice de către persoane încadrate în baza contractului individual de muncă, deci din afara sistemului funcției publice. Or, potrivit concepției Legii nr. 158/2008, instituția interimatului este concepută pentru asigurarea temporară a exercitării funcțiilor publice de către persoane care dețin statutul de funcționar public, și nu pentru personal contractual. În acest context, mecanismul propus nu poate fi susținut în forma prezentată, întrucât extinde domeniul de aplicare al instituției interimatului dincolo de limitele stabilite de Legea nr. 158/2008, utilizând această instituție pentru reglementarea situației personalului contractual în contextul înființării Agențiilor Teritoriale pentru Educație.	
	171	Totodată, sintagma „Derogarea este valabilă până la 1 iunie 2027” nu corespunde exigențelor de redactare a actelor normative. Derogarea nu constituie un act juridic distinct a cărui „valabilitate” poate fi limitată în timp, ci reprezintă o normă specială care înlătură aplicarea unei norme generale în limitele stabilite de legiuitor. În acest sens, derogarea nu este supusă unui regim de valabilitate distinct, ci produce efecte juridice atât timp cât norma derogatorie este în vigoare, respectiv până la modificarea sau abrogarea acesteia. Din acest considerent, caracterul temporar al unei derogări se realizează prin stabilirea expresă a perioadei de aplicare a normei derogatorii sau a unui termen ori a unei date-limită până la care aceasta produce efecte juridice, iar nu prin utilizarea sintagmei „Derogarea este valabilă”.	Se acceptă Formularea „este valabilă” se substituie cu „produce efecte juridice”.

172	La alin. (6), se consideră necesară revizuirea sintagmei „conducerea Agenției”, întrucât din redactarea normei nu rezultă dacă aceasta vizează exclusiv funcția de director al Agenției sau include și funcțiile de director adjunct. Această delimitare este importantă, deoarece regimul juridic aplicabil acestor funcții este diferit. În măsura în care norma se referă și la funcțiile de director adjunct, care constituie funcții publice de conducere de nivel superior, soluția potrivit căreia în calitate de conducător interimar pot fi desemnate și alte persoane decât funcționari publici nu se corelează cu dispozițiile art. 49 din Legea nr. 158/2008, care reglementează expres condițiile de asigurare a interimatului acestor funcții. Prin urmare, soluția potrivit căreia interimatul funcției de director adjunct ar putea fi asigurat și de persoane care nu dețin calitatea de funcționar public ar putea fi în contradicție cu cadrul legal existent.	Se acceptă. Opinia ministerului a fost reflectată la pozițiile corelative.
173	Se consideră necesară revizuirea normei tranzitorii de la alin. (9), întrucât aceasta nu stabilește modalitatea de realizare a transmiterii bunurilor în comodat și nici etapele necesare punerii în aplicare a acesteia, inclusiv actele juridice care urmează a fi adoptate și succesiunea operațiunilor aferente, ceea ce poate genera dificultăți în implementarea prevederilor. În legătură cu norma de la alin. (9), de remarcat este că art. 10 alin. (61) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice instituie un cadru general privind transmiterea bunurilor proprietate publică a statului aflate în gestiunea instituțiilor publice de învățământ din administrarea Ministerului Educației și Cercetării către autoritățile administrației publice locale și invers, în scopul desfășurării activităților educaționale, prin comodat cu drept de folosință temporară. În acest context, se atestă existența unor elemente de necorelare între soluțiile propuse și cadrul general instituit de Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice, în special sub aspectul subiectelor juridice implicate în raporturile de comodat. În acest context, având în vedere instituirea Agențiilor Teritoriale pentru Educație ca structuri cu atribuții în gestionarea bunurilor, se recomandă examinarea necesității intervențiilor corelative în Legea nr. 121/2007, în vederea asigurării coerenței cadrului normativ și a stabilirii clare a competențelor și calității juridice a părților în raporturile de comodat.	Se acceptă. Alineatul (9) se va expune în redacția: „(9) Construcțiile și terenurile proprietate publică, a unităților administrativ-teritoriale, care la data intrării în vigoare a prezentei legi sunt utilizate de instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special din subordinea Agențiilor Teritoriale pentru Educație, rămân în proprietatea unităților administrativ-teritoriale respective și se transmit în comodat instituțiilor publice de învățământ respective, conform art. 146¹ din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014.”

		Suplimentar, la alin. (9) prevederea potrivit căreia construcțiile și terenurile „rămân în proprietatea unităților administrativ-teritoriale” apare ca fiind redundantă. În măsura în care proiectul nu instituie un mecanism de transfer al dreptului de proprietate asupra acestor bunuri, dar se axează exclusiv pe transmiterea dreptului de folosință în regim de comodat, dreptul de proprietate al unităților administrativ-teritoriale se menține de drept, în temeiul regimului juridic general al proprietății publice. Din această perspectivă, norma ar putea reglementa exclusiv transmiterea dreptului de folosință, fără reiterarea expresă a menținerii dreptului de proprietate, în special sub aspectul procedurii de realizare și al termenelor de efectuare a acestor operațiuni.	
174	La alin. (10) , se recomandă revizuirea redactării normei, întrucât sintagma „Contractele prin care bunurile (...) sunt puse la dispoziția instituțiilor publice de învățământ” este imprecisă și nu permite identificarea cu claritate a actelor juridice vizate. În vederea evitării unor interpretări divergente, se impune precizarea expresă a categoriei contractelor la care se referă autorul. Tot aici, sintagma „sunt opozabile Agențiilor Teritoriale pentru Educație” necesită a fi reexaminată, întrucât efectele juridice pe care aceasta le produce asupra contractelor aflate în vigoare nu sunt suficient determinate. În special, nu este clar în ce măsură Agențiile Teritoriale pentru Educație dobândesc drepturi și obligații în temeiul acestor contracte.	Se acceptă. A fost revizuită prevederea de la alineatul (9) prin enumerarea actelor juridice la care se referă, inclusiv se va preciza cu textul „se succede”.	
175	La alin. (12) și (13) necesită a fi revizuită sintagma „precum și alte autorități publice locale competente”, întrucât aceasta nu asigură determinarea clară a subiectelor obligate la executarea dispoziției, nefiind stabilite criterii obiective de determinare a autorităților vizate. Prin urmare, norma poate genera dificultăți de interpretare și aplicare uniformă, inclusiv în ceea ce privește stabilirea responsabilităților privind inventarierea bunurilor.	Se acceptă. Prevederile au fost reformulate.	
176	Se impune revizuirea alin. (13) , întrucât sintagma „bunurile mobile aferente exercitării atribuțiilor transferate” poartă un caracter confuz, fiind mai adecvată referirea la atribuțiile exercitate de Agențiile Teritoriale pentru Educație. Totodată, norma nu specifică natura juridică a transmiterii bunurilor către Agențiile Teritoriale pentru Educație, respectiv dacă aceasta are ca efect transmiterea dreptului de proprietate sau doar a dreptului de administrare/folosință, precum și caracterul acesteia (cu titlu gratuit sau în alt regim juridic),	Se acceptă. Se va specifica „se transmit în proprietate bunurile mobile aferente exercitării atribuțiilor transferate”.	

		pentru evitarea interpretărilor divergente și asigurarea unei aplicări unitare a prevederilor.	
	177	Se consideră necorespunzătoare introducerea alin. (18) în forma propusă, întrucât utilizarea sintagmei „în sensul prezentei legi” nu este corelată cu obiectul proiectului, care reprezintă o lege de modificare a mai multor acte normative, inclusiv a Codului educației. În acest caz, s-ar crea o definiție aplicabilă exclusiv în cadrul legii de modificare, ceea ce nu este conform, având în vedere că instituțiile vizate sunt deja reglementate în mod expres de Codul educației. Or, definirea sau încadrarea juridică a acestor instituții trebuie realizată prin raportare directă la dispozițiile Codului educației, respectiv prin utilizarea unor trimiteri la actul de bază, și nu prin instituirea unei definiții autonome în legea de modificare.	Se acceptă. Prevederea a fost exclusă.
Centrul Național Anticorupție (Raport de expertiză anticorupție Nr. ELO26/11648 din 02.07.2026)	178	În cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă. Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la reducerea disparităților teritoriale în aplicarea politicilor educaționale, clarificarea raporturilor dintre nivelurile de administrare, administrarea mai predictibilă a rețelei școlare și utilizarea mai eficientă a resurselor publice.	-

Ministru

Dan PERCIUN